

Психологија кризе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената:

- са теоријским моделима кризе,
- са основним принципима рада у кризним ситуацијама,
- са факторима који изазивају или појачавају интензитет испољавања кризе код појединаца, породице и у заједници,
- са факторима који поспешују превазилажење кризе код појединца, породице и у заједници,
- са механизмима превазилажења кризе,
- са специфичним психолошким кризама (насиље, суицид, силовање, вршњачко насиље, мобинг),
- са основним моделом интервенције у кризи.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан:

- да препозна настанак кризе, испољавање, ток и могуће исходе кризе,
- да користи познавање основних принципа и метода у раду са појединцима, породицама и у заједници,
- да користи знање о ризику и заштитним факторима у креирању превентивних и интервентних програма за кризу, - да користи знање о механизмима суочавања у креирању превентивних и интервентних програма за кризу,
- да примени основни модел интервенције у кризи.

Садржај предмета

Теоријска настава

Разграничавање појма кризе од сродних појмова; Принципи комуникације у кризним ситуацијама; Професионални стрес; Теорије кризе; Кризни догађаји и врсте криза; Реакције у кризи; Специфичности кризних догађаја у помагачком послу; Комуникација пре, за време и после кризне ситуације; Психолошка прва помоћ; Подстицање резилијентности појединца, породице и заједнице.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Дискусија о садржајима теоријске наставе, вежбање примене основног модела интервенције у кризи.

Литература

Арамбашић, Л. (2000): Психолошке кризне интервенције, Друштво за психолошку помоћ, Загреб, (одабрана поглавља)

Влајковић Ј. (1992): Животне кризе и њихово превазилажење, Нолит, Београд (одабрана поглавља)

Арамбашић, Л. (2003): Психолошке кризне интервенције, у: Биро, М.& Бутоло, В.(зредници),

Клиничка психологија, Катедра за Клиничку психологију, ЛМУ, Минхен & Футура публикације,
Нови Сад, 129-138

Влајковић Ј. (2009): Од жртве до преживелог, психолошка помоћ у несрећама, Издавачко
предузеће "Жарко Абдуљ", Београд (одабрана поглавља)

Психологија групе и организације - практикум

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Знања и вештине стечене током овог курса имају за циљ да уведе студенте психологије у област научног проучавања радних група и организација. Такође, овај курс може да служи и као уводни за оне студенте који желе да се усмере у правцу индустријске/организацијске психологије, менаџмента људских ресурса, али и за оне који желе да се даље усавршавају у области радионичарског и других облика групног рада (едукативног, тренерског и сл.).

Исход предмета

Студенти ће демонстрирати свеобухватно разумевање појмова радних група и тимова, као и познавање психолошких процеса унутар група и организација.
Студенти ће бити у стању да демонстрирају основе вођења група.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Појам радне групе и тима; групни процеси унутар радне групе; појам групне структуре; радна улога; конфликти у радној групи; принципи групног рада - вођење групе; основни појмови о организацији; нивои проучавања групних процеса; појам организацијске структуре.

Литература

Brown, R. (2006). Grupni procesi. Jastrebarsko: Naklada slap.

Langton, N. & Robbins, S.P. (2006). *Fundamentals of Organizational Behaviour*. Pearson.

белешке

Психологија трауме и губитка

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената:

- са појмом и теоријским приступима психолошкој трауми,
- са основним појмовима из области танатологије (сепарација, губитак, смрт, трауматски губитак),
- са карактеристикама специфичних губитака (губитак детета, губитак родитеља, губитак сиблинга, губитак услед самоубиства, нестанак особе, губитак који не подразумева смрт),
- са карактеристикама процеса туговања, - са основним принципима пружања психолошке помоћи тугујућима и трауматизованим појединцима, групама, породицама и заједницама.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан:

- да препозна трауматске догађаје и трауматске реакције,
- да препозна трауматски губитак и да разликује овакав губитак од нетрауматског,
- да користи познавање основних принципа, стратегија и облика интервенција у симулацији рада (играње улога) са трауматизованим појединцима, групама, породицама и заједницама,
- да креира једноставни интервентни психосоцијални програм као одговор на трауму,
- да разликује основне врсте губитака,
- да употреби основне принципе рада са тугујућим особама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам трауме и трауматизације, трауматски стресори, трауматски догађаји, посттрауматски стресни поремећај; Теоријски модели трауме; Једна траума и кумулативна траума; Трауме код деце и одраслих; Ризико и заштитни фактори; Појам сепарације, симболички и реални губици, смрт и тешка болест у породици; Психологија и психопатологија губитка, процес туговања, компликовано или отежано туговање; Трауматски губитак и неизвесни губитак; Ритуали код губитка, културолошка димензија губитка; Интервенције: психолошка прва помоћ, интервенција у породици, интервенција у локалној заједници, психосоцијални одговор на трауму; Групна и индивидуална интервенција за трауму; Психотерапија код трауме и губитка; Посттрауматски раст

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Дискусија о садржајима теоријске наставе, вежбање основна спровођења интервенција за трауму кроз играње улога и сл., вежбање основних принципа пружања подршке тугујућима.

Литература

Арамбашић, Л (2005): Губитак, туговање, подршка, Наклада Слап, Јастребарско (одабрана поглавља)

Петровић, В. (2004): Психичка траума и опоравак код деце, Чигоја, Београд (одабрана поглавља)

Ворден, В. Ј. (2005): Савјетовање и терапија у туговању - Приручник за стручњаке у подручју

заштите менталног здравља, Наклада Слап, Јастребарско (одабрана поглавља)

Развојна психопатологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са поремећајима развоја карактеристичним за детињство или са почетком у развојном добу. Разумевања доприноса фактора сазревања и искуства у формирању развојног поремећаја. Познавање дијагностичког класификационог система у развојној психопатологији.

Исход предмета

Познавање основних дијагностичких категорија, диференцијално-дијагностичких критеријума у односу на васпитне и здравствене проблеме у развојном добу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Аутизам, Сметње иницијативе и ране социјализације, Хиперкинетички поремећај, Тешкоће у учењу, Депресија у детињству и адолесценцији, Специфичности анксиозних поремећаја у детињству, Поремећаји понашања у развојном добу, Шизофренија у детињству и адолесценцији, Анорексија, Булимија, Злоупотреба супстанци, Проблеми хомосексуалног идентитета и развојно доба, Ментална заосталост.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Анализа примера из клиничке праксе: дијагностика, третман, превенција.

Литература

Венар, Ч. (2003). Развојна психопатологија и психијатрија. Јастребарско: Наклада Слап. (одабрана поглавља)

Психопатологија свакодневног живота

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- критеријумима и проблемима дефинисања нормалног и поремећеног понашања
- појмом позитивних илузија
- пристрасностима у опажању сопствених особина и карактеристика група
- пристрасностима у очекивањима од будућности
- пристрасностима у интерпретирању сопственог понашања и понашања других људи
- пристрасностима у опажању контроле над догађајима
- односом између позитивних илузија и менталног здравља

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- критички разматра појмове нормалног и поремећеног понашања
- разуме основне карактеристике позитивних илузија
- покаже разумевање механизма који се налазе у основи пристрасне обраде реалности
- интегрише знања стечена на овом курсу са знањима из области социјалне психологије, когнитивне психологије и психологије личности

Садржај предмета

Теоријска настава

Критеријуми разликовања нормалног и поремећеног понашања; Традиционална и савремена схватања нормалности; Феномен позитивних илузија; Нереално позитивна слика о себи; Нереални оптимизам; Илузија контроле; Депресивни реализам; Имплицитни еготизам; Атрибуционе пристрасности; Стратегије одржавања позитивних илузија; Однос између позитивних илузија и менталног и телесног здравља.

Литература

Пенингтон, Д. С. (2004). Основи социјалне психологије. Јастребарско: Наклада Слап. (одабрана поглавља)

Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. M. (2005). Socijalna psihologija. Zagreb: Mate. (одабрана поглавља)

Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2013). Social cognition: From Brains to Culture. London: Sage. (одабрана поглавља)

Taylor, S.E., & Sherman, D.K. (2008). Self-enhancement and self-affirmation: The consequences of positive self-thoughts for motivation and health. In W. Gardner & J. Shah (Eds.), Handbook of Motivation Science. New York, NY: Guilford

Alicke, M., & Govorun, O. (2005). The better-than-average effect. In M. Alicke, D. Dunning, & J. Krueger (Eds.), Studies in self and identity (pp. 85-108). New York: Psychology Press.

Психолошка информатологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студента са:

- различитим областима примене рачунара у научној и стручној психолошкој пракси
- предностима и недостацима примене интернета као медијума комуникације и средства перманентног образовања
- софтверским алаткама које могу бити корисне у раду психолога

б) Оспособљавање студента за:

- самостално коришћење извора научних информација у области психологије
- употребу софтвера за управљање базама података као кључног облика организације података у професионалном раду психолога
- примену софтверских алатки за подршку истраживачком и стручном раду психолога (компјутерске симулације, исцртавање социограма, креирање електронских упитника и сл.)

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- препознаје могућности примене рачунара у области психологије у циљу повећања ефикасности и делотворности сопствене праксе
- самостално примењује софтверске алатке које могу олакшати посао психолога у пракси
- употребљава интернет изворе за континуирану едукацију и усавршавање психолога

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Интернет као медијум комуникације и виртуелни психолошко-педагошки простор; 3. Психолошки интернет портали; 2. Вредновање електронских извора (научних) информација; 4. Рад са релационим базама података и примена логичких оператора; 5. Софтвер за визуелизацију информација; 6. Софтвер за израду електронских анкета и упитника

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

1. Анализа и приказ употребљивости различитих психолошких садржаја на интернету; 2. Напредна претрага библиографских база података и севиса (СЦИИндекс, ScienceDirect, EBSCOHost); 3. Израда релационе базе података (MS Access); 4. Анализа корисничких лог датотека и визуелизација релација међу ентитетима (NodeXL); 5. Израда електронског упитника, припрема и обрада прикупљених података (Google Forms, LimeSurvey)

Литература

Вучина, Ж. (2006). Претраживање и вредновање информација на Интернету. Загреб: ЦАРНет.
Косановић, Б. (2010). Научне информације у Србији - понуда и искуства КоБСОН-а. *Култура*, (129), 106-114.
Челебић, Г. и Дујло, М. (2011). Базе података - Microsoft Access 2010. Загреб: Одрази.

Психологија организацијског понашања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознати студенте са најсавременијим знањима и истраживањима из области психологије организацијског понашања како би се оспособили за психолошку анализу фактора који делују на нивоу појединца, радне групе и организације.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да професионално анализира факторе радног понашања запослених у организацијама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индивидуални фактори организацијског понашања: Улога перцепције и личности у организацијском понашању; Задовољство послом, мерење и консеквенце; Учење и обликовање понашања у организацијским условима; Мотивација за рад, природа и теоријски приступи; Стратегије унапређења радне мотивације; Процена радне успешности; Стрес на раду, узроци, приступи, реакције и копинг механизми.

Социјално понашање и организацијски процеси: Групе у организацији; Моћ, политике и утицаји у организацији; Тим и тимски рад; Вођство, природа и приступи проучавању; Ситуациони приступ вођству; Одлучивање у организацији; Комуникације у организацији; Конфликти у организацији и стратегије управљања конфликтима у организацији.

Тоталитет организације и организацијско понашање: Организацијска структура и ефикасност; Организација и окружење; Организацијска култура; Промене у организацији, фактори, модели, отпори; Организација која учи.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Разрада теоријских концепата обрађених на часовима предавања, приказ и примена инструмената који се користе за мерење и процену теоријских конструката у организацијама.

Литература

- Johns, G. & Saks, A.M. (2008). *Organizational Behavior*. Pearson Prentice Hall. Toronto.
- Kreitner, R., Kinicki, A. & Buelens, M. (1999). *Organizational Behaviour*. McGraw-Hill, London.
- Robbins, S. (1996). *Bitni elementi organizacijskog ponašanja*. MATE d.o.o., Zagreb.
- Vecchio, R. P. (1995). *Organizational Behavior*. The Dryden Press, London.
- Бојановић, Р. (1988). Психологија међуљудских односа. Научна књига, Београд

Истраживачке методе и технике у индустријској/организациској психологији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Оспособљавање студената за развој и коришћење истраживачких нацрта типичних за област И/О психологије, упознавање са квантитативним и квалитативним методама истраживања у различитим областима И/О психологије, техникама прикупљања података, најчешће коришћеним техникама анализе података, као и са принципима писања извештаја из истраживања у И/О психологији.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да дизајнира и спроведе истраживачки пројекат у области И/О психологије.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Увод: основни појмови у истраживању радног понашања.
2. Квантитативне методе у И/О психологији: лабораторијски експеримент, корелационе методе, тестирање и мерење у И/О психологији, статистичка обрада података.
3. Квалитативне методе у И/О психологији: посматрање, студије случаја, интервју, транскрипција и анализа квалитативних података (Утемељена теорија).
4. Преглед најчешћих метода и техника у психологији маркетинга: истраживање тржишта, формирање и коришћење база података, примена мултидимензионалног скалирања у маркетиншким истраживањима.
5. Техника писања извештаја из истраживања у И/О психологији.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Припрема података за анализу (тестирање квалитета података, екстремних величина, мултиколинераности итд.), примена порграма SPSS у статистичкој униваријатној и мултиваријатној обради података, тестирање ефеката медијације и модереације, регресијски и АНОВА модели, мултидимензионално скалирање, квалитативна анализа података (Atlas.ti), писање истраживачког извештаја.

Литература

Мајсторовић, Н. (2012). *Истраживачке методе и технике у индустријској/организациској психологији*. Нови Сад: Филозофски факултет.

Ghauri, P. & Gronhaug, K. (2005). *Research Methods in Business Studies: A Practical guide*. Pearson, Prentice Hall, London

белешке

Менаџмент људских ресурса у организацијама 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Да студенти стекну основна психолошка знања потребна у анализи стања људских ресурса у организацији, знања потребна у припремању мера унапређивања и ангажовања људских ресурса на начин који унапређује организацијску ефикасност и развија хумане и подстицајне услове рада.

Исход предмета

Студенти ће бити у стању да утврде стање људских ресурса у организацији, да предлажу промене у правцу унапређења људских ресурса, да учествују у стратешком планирању

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Основни појмови: појам људских ресурса, доктрина људских ресурса; управљање људским ресурсима и управљање кадровима; структура оделења за људске ресурсе
2. Руководјење и лидерство: појам руковођења и лидерства; универзалистичке и ситуационе теорије руковођења и лидерства
3. Стратешки аспекти менаџмента људских ресурса: SWOT анализа; основни појмови стратешког планирања; портфолио људских потенцијала; планирање људских ресурса
4. Прибављање кадрова и запошљавање: анализа посла; регрутовање кандидата; тестирање и интервјуисање; одабир кандидата; распоређивање и увођење у посао; ефикасност процеса селекције
5. Тренинг и развој: анализа потреба за обуком; планирање и дизајн обуке; методе обуке; спровођење и евалуација програма обуке; развој и управљање каријером
6. Управљање радном ефикасношћу: мотивација за рад; праћење радне успешности; материјалне и нематеријалне стратегије награђивања; задовољство послом и преданост организацији; интегрисање запослених у организацију; изградња и руковођење тимовима
7. Права, здравље и безбедност запослених: радно законодавство; управљање радним односима: колективно уговарање; несреће на раду; мобинг; стрес и изгарање на раду

Литература

Bahtijarević-Šiber, F (1999). Management ljudskih potencijala. Golden marketing, Zagreb. (odabrana poglavlja)

Dessler, G. (2007). Osnovi menadžmenta ljudskih resursa (prevod). Data status, Beograd.

Белешке

Психологија маркетинга

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са применом психологије у маркетингу, односно, пружање основних психолошких знања потребних за разумевање понашања потрошача, продаваца и маркетиншке комуникације.

Исход предмета

Студенти ће бити упознати са основним концептима психологије маркетинга;

Студенти ће бити оспособљени за спровођење маркетиншких истраживања;

Студенти ће бити оспособљени за рад у маркетиншким тимовима предузећа.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Маркетинг као процес комуникације: одређење појма маркетинга у поређењу са сродним дисциплинама, маркетинг концепт, срж маркетинга, стратегије маркетинга, маркетинг и пропаганда, манипулација и етика у пропаганди;
- Продавац, (пружалац услуга, произвођач), као актер у маркетиншкој комуникацији: план маркетиншких активности, истраживања у маркетингу, модели понашања продавца, испитивање тржишта, нивои и модели ПР-а;
- Купац као актер у маркетиншкој комуникацији-психологија потрошача: одређење појма, друштвени чиниоци понашања потрошача, лични чиниоци понашања потрошача-мотиви, перцепција, ставови, личност и знање, процес прераде информација, процес доношења одлука;
- Пропагандна порука у маркетиншкој комуникацији: процес промене ставова и понашања, психологија пропагандне поруке, директне и индиректне поруке у пропаганди, прилагођеност пропагандне поруке купцу, заштитни знак и паковање, имиџ производа и фирме;
- Специфичне технике психологије маркетинга: фокус групе, интервју, SWOT анализа...

Литература

Foxall, G.R, Goldsmith, R.E. & Brown, S. (2007). *Psihologija potrošnje u marketingu*. Jastrebarsko: Naklada slap. (Одабрана поглавља);

Котлер, Ф. (2006). Маркетинг менаџмент. Београд, Дата статус. (Одабрана поглавља);

Радловић, Д. (1998). *Психологија маркетинга*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд. (Одабрана поглавља);

Petz, B (1982). *Psihologija u ekonomskoj propagandi*. Velebit, Zagreb. (Одабрана поглавља);

Белешке.

Менаџмент људских ресурса у организацијама 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Менаџмент људских ресурса у организацијама 1

Циљ предмета

Да студенти стекну напредна психолошка знања потребна у анализи стања људских ресурса у организацији, знања потребна у припремању мера унапређивања и ангажовања људских ресурса на начин који унапређује организацијску ефикасност и развија хумане и подстицајне услове рада.

Исход предмета

Студенти ће бити у стању да примене напредне технике запошљавања и селекције кадрова, да примењују технике управљања учинком запослених и демонстрирају познавање материјалних и нематеријалних стратегија награђивања, да планирају потребе за обуком и развојем кадрова у организацијама, да демонстрирају разумевање основних принципа управљања радним односима.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Напредне технике у запошљавању: анализа посла базирана на компетенцијама; интервјуисање базирано на компетенцијама; центри процене
2. Управљање радном ефикасношћу: појам и сврха праћења радне успешности; технике процене радне успешности (скеле процене, рангирање и класификовање, процена према конкретном понашању); управљање изостанцима са посла
3. Компензације и бенефиције: Плата и други облици материјалног награђивања; нематеријални облици награђивања; задовољство послом и преданост организацији; интегрисање запослених у организацију и развој радне ангажованости
4. Тренинг и развој: анализа потреба за обуком; планирање и дизајн обуке; методе обуке; спровођење и евалуација програма обуке
5. Аналитичко вредновање радних места: сврха вредновања радних места; методе и технике вредновања радних места
6. Права, здравље и безбедност запослених: радно законодавство; управљање радним односима: колективно уговарање; несреће на раду; мобинг; стрес и изгарање на раду

Литература

Torrington, D., Hall, L., & Taylor, S. (2008). Human resource management. Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Dessler, G. (2007). Osnovi menadžmenta ljudskih resursa (prevod). Beograd: Data status.

Белешке

Клиничка психологија развојног доба

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената са основним процедурама, изворима података, контекстима и инструментаријумом у клиничкој психологији развојног доба.

Исход предмета

Овладавање вештинама прикупљања анамнестичких и хетероанамнестичких података у контексту поремећаја у развојном добу, коришћења скала процене у клиничке сврхе и интеграција процена добијених из различитих извора. Оспособљавање за вођење структурисаног дијагностичког интервјуа, примену пројективних техника у раду са децом и анализу резултата тестирања интелигенције у контексту поремећаја развојног доба. Оспособљеност за извештавање за различите кориснике психолошких извештаја о испитивању детета.

Садржај предмета

Теоријска настава

Прикупљање података о детету, родитељске, наставничке и вршњачке скале процене, самоописне технике за децу и њихова ограничења, пројективне технике у раду са децом, тестирање интелигенције деце у клиничке сврхе, смернице за писање извештаја о извршеној психодијагностичкој експлорацији детета.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Ахенбахове скале процене, Конерсови тестови, примена РЕВИСКА, Бендер-Р, Н и Е, Прогресивних матрица, ТРЛ, Д-48, BASC i PIC у клиничке сврхе, Развојна скала-Чутурић, структурирани дијагностички интервју DISC-IV, пројективне технике у раду са децом (IPUES, цртеж породице, кућа-дрво-човек, недовршене реченице).

Литература

Јерковић, И., Кондић, К.(2003). Специфичности психодијагностике у развојном добу. У: Биро&Бутоло: Клиничка психологија. Нови Сад: Футура публикације. 219-236

Kamphaus, R.W. (2005). Clinical Assessment of Child and Adolescent Inteligence. Springer. (одабрана поглавља)

Kamphaus, R.W., Frick, P.J. (2005). Clinical Assessment of Child and Adolescent Personality and Behavior. Springer. (одабрана поглавља)

ZERO TO THREE (2005). Diagnostic classification of mental and developmental disorders of infancy and early childhood: Revised edition (DC:0-3R). Washington, DC:ZERO TO THREE Press

Савремене психотерапијске школе и правци

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената: са савременим школама и правцима у психотерапији у Европи и у свету; са актуелним истраживањима у различитим психотерапијским приступима, као и са њиховим доприносима и ограничењима; са различитим методама и техникама рада; са етичким проблемима везаним за психотерапију; са истраживањима у психотерапији. Оспособљавање студената за: свеобухватно познавање и разумевање различитих метода и техника рада; за свеобухватно познавање, разумевање и евалуирање њихових учинака, као и самостално уочавање етичких дилема и проблема у психотерапији

Исход предмета

Исход предмета: Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: покаже разумевање основних теоријских принципа различитих психотерапијских школа и праваца; покаже познавање различитих психотерапијских метода и техника рада; покаже познавање и разумевање свих релевантних доприноса и ограничења различитих терапијских приступа; покаже оспособљеност за самостално уочавање битних етичких дилема и проблема у психотерапији; покаже лритичност и рефлексивност у вредновању различитих приступа у психотерапији

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријска настава обухвата упознавање психотерапије као независне професије и дисциплине; Историјски и теоријски оквир психотерапијских школа и праваца. Терапијске принципе и заједничке факторе у психотерапији; Терапијске методе и технике; Примену различитих терапијских приступа. Допринос и разграничење различитих терапијских приступа; Глобализовану психотерапију; Психотерапију у Европи; Психотерапију у свету (у Северној и Јужној Америци, у Азији, Аустралији и Новом Зеланду); Историју психотерапије у нашој земљи; Психотерапију и етику; Евалуацију савремене психотерапије

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Практична настава обухвата анализу транскрипата потеклих из различитих психотерапијских школа и праваца, уз презентацију видео-материјала. Компаративну анализу различитих школа и праваца у нас и у свету.

Литература

Миленковић, С. (1997): Вредности савремене психотерапије. Прометеј, Нови Сад (одабрана поглавља)

Миленковић, С. (2002): Психотерапија и духовност, Чигоја, Београд (одабрана поглавља)

Corey, G. (2004): Теорија и пракса психолошког савјетовања и психотерапије. Наклада, Слуп, Загреб (одабрана поглавља)

Pritz, A. (2002): Globalized Psychotherapy. Facultas Universitätsverlag, Vienna (одабрана поглавља)

Ерић, Љ. (2006): Психотерапија. Институт за ментално здравље, Београд (одабрана поглавља)

Социјална патологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- улогом друштвених чинилаца у развоју, одржавању и третману различитих облика дисфункционалних понашања
- психолошким аспектима злоупотребе психоактивних супстанци, самоубиства, насиља у породици, делинквенције, криминалног понашања, еутаназије и абортуса, проституције
- принципима превенције и третмана у области социјалне патологије

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже разумевање основних феномена из области социјалне патологије
- анализира улогу друштвених чинилаца у развоју, одржавању и третману различитих облика дисфункционалних понашања
- разуме основне принципе превенције и третмана у области социјалне психологије
- разуме улогу психолога у раду са проблемима из области социјалне патологије

Садржај предмета

Теоријска настава

Психоактивне супстанце: типови, карактеристике, механизми утицаја; Употреба и злоупотреба психоактивних супстанци; Модели зависности од психоактивних супстанци; Самоубиство: карактеристике, епидемиологија, фактори ризика, превенција; Насиље у породици: врсте, карактеристике, појавни облици, узроци и последице насиља, превенција; Делинквенција: карактеристике, модели, превенција; Криминално понашање: врсте, карактеристике, модели, превенција; Психолошки аспекти еутаназије и абортуса; Психолошки аспекти проституције.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Дебате на теме које ће бити обрађиване на настави; презентације семинарских радова.

Литература

- Игњатовић, Т. (2011). Насиље према женама у интимном партнерском односу: Модел координираног одговора заједнице. Београд: Реконструкција Женски фонд. (одабрана поглавља)
- Николић-Ристановић, В. (ур.) (2010). Насиље у породици у Војводини. Нови Сад: Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова.
- Davison, G. C., & Neale, J. M. (2002). Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja (2. izdanje). Jastrebarsko: Naklada Slap. (одабрана поглавља)
- Линдгрен, М., и Николић-Ристановић, В. (2011). Жртве криминалитета: међународни контекст и ситуација у Србији. Београд: Организација за европску безбедност и сарадњу, Мисија у Србији, Одељење за спровођење закона. (одабрана поглавља)
- Сингер, П. (2004). Увод у етику. Сремски Карловци, Нови Сад: ИКЗС. (одабрана поглавља)

Здравствена психологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета:

а) Упознавање студената:

- са улогом и могућношћу примене психологије у области соматске медицине
- са основним принципима психолошког приступа и спровођења интервенција са оболелим и/или хоспитализованим пацијентима
- са интеракцијом биолошких, психолошких и социјалних фактора који учествују у настанку, одражању, лечењу и рехабилитацији
- са факторима који учествују у успостављању, одржавању и промоцији здравља

б) Оспособљавање студената:

- да стечена и раније усвојена психолошка знања и вештине примењује у медицинским условима
- да компетентно делује у процесу превенције и промоције здравља

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- препозна домене соматске медицине у којима постоји могућност ефективног психолошког деловања
- дефинише психолошке проблеме и начине за њихово превазилажење у области различитих соматских обољења која укључују психолошку интервенцију
- дефинише, одабира и спроводи интервенције од значаја за оболеле и/или хоспитализоване пацијенте и чланове његове породице

Садржај предмета

Теоријска настава

- Психологија у здравству (психосоцијалне компоненте телесне болести, стрес и телесно здравље, нови модели здравља и болести, позитивна психологија и здравље) -

Психоневроимунологија

- Психологија болесника (адаптација болесника на болест, комуникација медицинског особља и пацијента, припрема пацијента за медицинске процедуре, бол и психолошки третман бола, психологија хроничних болесника, суочавање са смрћу) - Придржавање савета лекара и препреке

- Рад са специјалном популацијом (кардиоваскуларни пацијент, фибромијалгија, хронична бол, канцер, ХИВ) - Превенција телесних болести (истраживање фактора ризика) - Промоција здравља (фактори који утичу на развој здравих животних навика и животног стила, утицај животног доба на животни стил, механизми превладавања)

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Кроз дискусионе групе и упућивање на литературу за семинарски рад, студенти ће се упознати са следећим експерименталним поступцима у истраживању психопатологије: - струп задатак, задаци

процене селективне пажње, задаци имплицитне меморије, аутобиографска меморија, неуроимицинг.

Литература

Бергер, Д. (1997). Здравствена психологија. Београд: Друштво психолога Србије

Худек-Кнежевић, Ј. и Кардум, И. (2006). Стрес и тјелесно здравље. Загред: Наклада слп.

Психолошки модели промене понашања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студента:

- са основним принципима анализе и компарације водећих модела о промени људског понашања;
- са савременим транстеоријским и интегративним моделима промене понашања;
- са досадашњим резултатима истраживања ефикасности различитих интервентних програма.

б) Оспособљавање студента:

- за разликовање садржаја и циљева интервенције од основних процеса којима се промена провоцира и спроводи

за спровођење мотивационог интервјуа у раду са немотивисаним клијентима

- за индивидуализацију плана интервенције и за подстицање клијента на промену кроз различите фазе третмана.

За спровођење основних интервенција у раду са особама које су у програму промене понашања

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже свеобухватно и детаљно разумевање основних механизма и принципа промене људског понашања
- покаже свеобухватно разумевање специфичних и заједничких фактора терапијске промене,
- покаже свеобухватно и детаљно разумевање стадијума и процеса промене понашања,
- дијагностикује степен и квалитет спремности људи да мењају своје понашање и у терапијском и вантерапијском сетингу,
- самостално конципира план интервенције на основу дијагностикованог стадијума промене и изражености мотивационих фактора,
- самостално примени стратегије за повећање клијентове спремности на промену.

Садржај предмета

Теоријска настава

Улога теоријских модела у разумевању процеса промене понашања; Компарација водећих традиционалних модела промене и дефинисање основних специфичних и општих фактора промене у оквиру сваког модела; Развој интегративних модела промене; Социјално психолошки модели промене; Теорије континуитета и стадијума. Транстеоријски модел промене понашања; Дефинисање садржаја, циљева, процеса, стадијума и нивоа промене; Усаглашавање различитих димензија терапијске промене и индивидуализација интервенција; Подстицање и одржавање мотивације клијента за промену понашања; Мерење и истраживање бихевиоралне промене.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Компарација различитих психолошких модела промене на конкретним примерима промене

понашања, анализа терапијских транскрипата, вежбање мотивационог интервјуа, симулација интервенција у раду са особама са проблемом регулације телесне тежине, примена и анализа инструмената за праћење процеса промене понашања.

Литература

Гаврилов-Јерковић, В. (2003). Релација спремности за промену и ефеката психијатријског третмана у контексту транстеоријског модела промене. Докторска дисертација, Филозофски факултет, Нови Сад. Стр. 31-107.

Гаврилов-Јерковић, В. (2004). Профил спремности клијента за промену и преференција типичних процеса промене. Психологија. 37, 1 стр. 89-108.

Prochaska, J.O., DiClemente, C.C., Norcross, J.C. (1992). In search of how people change. Applications to addictive behaviors. American Psychologist, 47, 1102-1114.

National cancer institute (2005) Theory at a Glance: A Guide For Health Promotion Practice. U.S. Department of Health and Human Services

Позитивна психологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- Научном основом изучавања детерминанти и последица субјективног, психолошког и социјалног благостања
- Дефиницијама и теоријским моделима конструкта благостања
- Применом принципа позитивне психологије у школском, клиничком, здравственом и организацијском контексту

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Покаже разумевање основних теоријских претпоставки позитивне психологије
- Анализира и критички евалуира конструкте позитивне психологије
- Разуме основне принципе примене позитивне психологије у различитим контекстима

Садржај предмета

Теоријска настава

Позитивна психологија: филозофска основа, предмет, развој, научни статус, користи, изазови и ризици у изучавању конструката којима се бави; Конструкт благостања; Субјективно, психолошко и социјално благостање: дефиниција, модели, компоненте; Процена благостања; Крос-културални аспекти благостања; Фактори који доприносе развоју благостања; Улога социјалних и интерперсоналних чинилаца; Животни догађаји и благостање; Значај личности - Индивидуалне разлике у благостању; Последице високог благостања; Благостање и здравље и животни век – Здравствени контекст; Благостање и школско функционисање – Школски контекст; Да ли је срећа увек добра: контекстуални приступи благостању; Улога благостања у друштвено-политичком контексту; Примена принципа позитивне психологије у школском, клиничком, здравственом и организацијском контексту; Критика позитивне психологије.

Литература

Ријавец, М., Миљковић, Д., и Брдар, И. (2008). Позитивна психологија. Загреб: ИЕП д.о.о.

Eid, M., & Larsen, R. J. (2008). The science of subjective well-being. New York: Guilford Press. (одабрана поглавља)

Hefferson, K., & Boniwell, I. (2011). Positive Psychology: Theory, research and applications. NY: Open University Press. (одабрана поглавља)

Donaldson, S. I., Csikszentmihalyi, M., & Nakamura, J. (2011). Applied positive psychology: Improving everyday life, health, schools, work, and society. New York: Routledge. (одабрана поглавља)

Психолошке интервенције за кризу и трауму

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената:

- са појмом психолошке прве помоћи након кризних догађаја,
- са циљевима кризних интервенција,
- са начинима спровођења различитих врста кризних интервенција,
- са планирањем и спровођењем кризних интервенција за индивидуе и групе,
- са планирањем и спровођењем кризних интервенција на нивоу установе ,
- са планирањем и спровођењем кризних интервенција на нивоу локалне заједнице,
- са поступком сажете психолошке интеграције за трауму,
- са различитим интервенцијама за психолошку трауму.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан:

- да пружи психолошку прву помоћ након кризног догађаја,
- да уме да примени специфичне поступке у оквиру кризних интервенција,
- да овлада основима планирања и спровођења кризних интервенција на нивоу установе и локалне заједнице,
- да зна да изврши евалуацију кризних интервенција,
- да зна да примени различите интервенције за психичку трауму,
- да овлада поступком сажете психолошке интеграције трауме.

Садржај предмета

Теоријска настава

Разликовање сродних појмова из области кризе и трауме; Психолошка прва помоћ; Циљеви кризних интервенција; Карактеристике успешних кризних радника; Начини спровођења кризних интервенција; Планирање и спровођење кризних интервенција на нивоу установе и на нивоу локалне заједнице; Интервенције за психолошку трауму; Сажета психолошка интеграција трауме; Подстицање посттрауматског раста.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Дискусија о садржајима теоријске наставе, вежбање спровођења кризних интервенција

Литература

Dattilio, F. M., Freeman, A. (2011): Kognitivno-bihevioralne strategije u kriznim intervencijama, Naklada Slap, Jastrebarsko (odabrana poglavlja)

Арамбашић, Л. (2012): Психолошка прва помоћ након кризних догађаја - Водич кроз психолошке кризне интервенције у заједници, Наклада Слап, Јастребарско (одабрана поглавља)

Арамбашић, Л. (2000): Психолошке кризне интервенције, Друштво за психолошку помоћ, Загреб,

(одабрана поглавља)

Увод у статистику

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студента са:

- статистичким начином мишљења неопходним за разумевање психичких појава и процеса;
- основним појмовима и методама из области дескриптивне и базичне (биваријатне) инференцијалне статистике за психологе;

б) Оспособљавање студента за:

- самостални одабир прикладних техника дескриптивне и базичне инференцијалне статистике
- употребу рачунарског програма Statistica у циљу описивања података и закључивања о релацијама двеју варијабли

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- самостално креира матрице података и обавља унос резултата мерења типичних психолошких варијабли
- самостално одабира одговарајуће методе обраде за једноставне експерименталне и корелационе истраживачке нацрте који се примењују у психолошким истраживањима
- самостално примењује статистички пакет Statistica
- самостално интерпретира резултате добијене једноставном статистичком обрадом података

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Примена рачунара у статистици; 2. Дескриптивна статистика (мере централне тенденције, мере распршења, графичко представљање података); 3. Статистичко закључивање (узорак и популација, нулта хипотеза, нивои значајности); 3. Значајност разлика међу аритметичким срединама (т-тест за независне и зависне узорке); 4. Повезаност две варијабле (Пирсонов коефицијент корелације); 5. Основни непараметарски статистички тестови (хи-квадрат, Спирманов коефицијент корелације, Коефицијент контингенције, Фи коефицијент)

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

1. Савладавање основних функционалности програма Statistica; 2. Унос и припрема података за обраду; 3. Статистичка обрада података применом базичних статистичких техника; 4. Интерпретација и закључивање на примерима резултата психолошких истраживања

Литература

Petz, B. (2004). *Osnovne statističke metode za nematematičare*. Jastrebarsko: Naklada Slap. (стр.1-298)

Допунска литература: Hill, T. & Lewicki, P. (2005). *Statistics: Methods and Applications*. Tulsa: StatSoft, Inc.

Основи хумане генетике

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената психологије са основама наслеђивања. Током курса студенти треба да се упознају са начинима наслеђивања, наследним основама болести и најчешћим наследним обољењима са којима ће се клинички психолог у својој пракси срести

Исход предмета

Студент ће бити упознат са начинима наслеђивања и најчешћим обољењима са којима ће се у својој пракси сусрети. Добијена знања ће користити у свом раду у циљу процене могућности, средстава и начина рада са одговарајућим пацијентом

Садржај предмета

Целуларна и молекуларна база наслеђивања, начини наслеђивања, хромозоми и хром. аберације, моногенско наслеђивање, аутозомно доминантно наслеђе, аутоз. рецесивно наслеђе, Х везано рецесивно и Х везано наслеђе, болести које се овим начинима наслеђују, мултифакторско наслеђивање и болести које се мултифакторски наслеђују, могућности превенције наследних болести

Литература

Попић Паљих Ф. Основи хумане генетике, 2008

Mueller, R.F. and Young, I.D. Emery's elements of medical genetics. 2001

Мардешић Д. и сар. Педијатрија, Загреб, Свеучилиште у Загребу стр 75 - 192, 2000

Физиолошке основе психичких појава

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета: Разумевање биолошких основа психичких процеса и понашања, као и упознавање са развојем и сазревањем нервног система и понашања током живота.

Исход предмета: Упознавање базичних неурофизиолошких и неуропсихолошких процеса, оспособљавање за анализу и повезивање структура нервног система са конкретним функцијама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Физиолошке основе психичких појава и понашања у оквиру неуронаука, хомеостаза. Основне поделе нервног система: централни и периферни, соматски и вегетативни. Нервна ћелија: грађа, функција, подела (морфолошка и функционална). Глија: врсте и функција. Раздражљивост: мембрански потенцијал, акциони потенцијал, јонска основа акционог потенцијала, ширење, постакциони потенцијали. Синапса: појам и структура, врсте. Хемијски пренос нервног импулса, рецептори, постсинаптички потенцијали. Неуротрансмитери: подела (класични и неуропептиди), начини деловања (јонотропни, метаботропни и модулаторски ефекти). Интегративни процеси и динамика синаптичког преноса. Утицај психоактивних супстанци на неуротрансмисију. Развој нервног система: неурогенеза, миграција, апоптоза. Структуре нервног система (основна подела). Мождана циркулација и њена регулација, метаболизам мозга, баријере. Методе испитивања структуре и функције нервног система. Рефлексна активност. Кичмена мождина: грађа, спинални нерви, дерматоми, путеви беле масе, соматске и вегетативне функције и дисфункције. Мождано стабло: средњи и задњи мозак (грађа, кранијални нерви, ретикуларна формација) функције и дисфункције. Мали мозак: локализација, грађа, функционална подела и дисфункције. Велики мозак. Међумозак: хипоталамус и таламус (локализација, грађа, функције, дисфункције). Базалне ганглије: грађа, функције и поремећаји функције у моторици, когницији и регулацији вегетативних функција. Грађа коре великог мозга: слојеви, колумне, вијуге и бразде. Начела неокортикалне организације. Моторички системи: пирамидални и екстрапирамидални. Кортикално регулисана моторика, путеви и дисфункције. Асоцијативна мождана кора: локализација, функција, дисфункције.

Литература

1. Guyton AC i Hall B. Медицинска физиологија, превод XI издава, Савремена администрација, Београд, 2008.
2. Стевановић Ј. Физиологија нервног система, Београд, Ортомедикс, 2009.
3. Despopulos A, Silbernagl S. Физиолошки атлас у боји. Превод 5-ог издања, Медицински факултет Ниш, 2006.
4. Маринковић С, Милисављевић М, Костић В. Функционална и топографска неуроанатомија, Научна књига Београд, 1989.

Корелациона истраживања у психологији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Студенти треба да се оспособе да разумеју основне појмове, поступке и проблеме који се јављају приликом извођења експерименталних истраживања у психологији.

Исход предмета

Студенти ће бити упознати са принципима, чиниоцима и врстама емпиријских (пре свега корелационо – регресионих) истраживања у психологији. Студенти ће бити оспособљени за самостално критичко читање емпиријских радова и писање нацрта (пројекта) корелационо-регресионог истраживања, као и за планирање и извођење корелационог и/или регресионог истраживања у психологији, уз примену различитих поступака узорковања и различитих метода прикупљања података.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у методологију истраживања у психологији. Наука као облик сазнања и систем знања: наука и филозофија, наука и псеудонаука.

Фазе и врсте истраживања. Чиниоци истраживања: узорак и варијабле. Врсте варијабли.

Подаци, мерење и мерне скале.

Ваљаност истраживања: ваљаност закључивања, интерна ваљаност, конструктна ваљаност, екстерна ваљаност.

Узорак и принципи узорковања. Етички аспекти узорковања.

Методе и технике прикупљања података: тестови, упитници и анкете, посматрање и ненаметљиво истраживање, социометрија.

Истраживачки нацрти: Биваријатни корелациони нацрти. Мултипли и мултиваријатни корелациони нацрти. Проблеми груписања и класификације. Фреквенцијски нацрти.

Обрада једноставних и сложених корелационих нацрта.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Преглед и упознавање са методама и техникама прикупљања података у корелационим и регресионим психолошким истраживањима.

- Планирање узорка у истраживању.

- Спровођење статистичке анализе на подацима прикупљеним у корелационом и/или регресионом истраживању.

- Критичка анализа једног дипломског рада из психологије, у којем је приказано истраживање са корелационо-регресионим нацртом.

Литература

Милас, Г. (2005). *Истраживачке методе у психологији и другим друштвеним знаностима*.

Јастребарско: Наклада Слaп.

Фајгељ, С. (2012). *Метoде истраживања понашања*. Београд: Центар за примењену психологију.

Тодоровић, Д. (2008). *Методологија психолошких истраживања*. Београд: Центар за примењену психологију.

Увод у психологију

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- i. историјским коренима психологије
- ii. различитим концепцијама предмета и метода психологије од њеног настанка до данас
- iii. основним елементима структуре психолошке науке и класичним и савременим контраверзама у психологији
- iv. основним областима психологије, различитим подручјима примене психолошких сазнања и пољима професионалне делатности психолога

Оспособљавање студената за:

- i. адекватно коришћење основне психолошке научне терминологије
- ii. критичку евалуацију различитих концепција психолошке науке и општих приступа психолошким феноменима

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- i. разуме допринос филозофије и других наука у развоју психологије
- ii. покаже познавање и разумевање различитих схватања психолошке науке од њеног настанка до данас и места психологије међу другим научним дисциплинама
- iii. наведе основне елементе структуре психолошке науке
- iv. критички анализира предности и недостатке различитих приступа психолошким феноменима
- v. наведе основна питања различитих области психологије

Садржај предмета

Теоријска настава

Психологија као наука: лаичка схватања и научна психологија; Историјски корени психологије: значај филозофије и модела природних наука; Различита одређења предмета и метода психологије од њеног настанка до данас - психолошке школе и правци; Димензије развоја психологије и доминантне контраверзе (субјективно-објективно, идиографско-номоетско, елементаризам-моларност; наслеђе-средина, механицизам-биологизам, универзализам-културни релативизам);

Базични нивои у структури психолошке науке: емпиријске чињенице, научни појмови, закони и објашњења; Критеријуми научне објективности;

Области савремене психологије: биолошка, когнитивна, психологија индивидуалних разлика, развојна, социјална и клиничка психологија; Примењене дисциплине: психологија у образовању, индустријска и организациона психологија и др.

Литература

Радонић, С. (1999). *Увод у психологију*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Фајгељ, С. (2012). *Увод у психологију*. Београд: Центар за примењену психологију.

Перцепција

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са проблемима когнитивне психологије;
- са основама психофизике, теорије детекције сигнала;
- психологијом чула (кожа, статика, укус, мирис, слух, вид).

б) Оспособљавање студената:

- да критички приступи проблемима (когнитивне) психологије
- да разликује и примењује методе и технике у оквиру психофизике и теорије детекције сигнала;
- да критички дискутује емпирију у оквиру овог дела когнитивне психологије.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Разумевање и репродукцију знања о основним проблемима когнитивне психологије;
- Разумевање и примену релевантних метода у оквиру психофизике;
- Разумевање релевантних метода у оквиру неопсихофизике и детекције сигнала;
- Репродукцију знања о анатомским и физиолошким основама чулних система (кожа, статика, укус, мирис, слух, вид);
- Репродукцију знања о психолошким основама чулних система (кожа, статика, укус, мирис, слух, вид);
- Разумевање водећих теорија и модела који објашњавају перцепцију;
- Основе писања истраживачких извештаја

Садржај предмета

Теоријска настава

I Предмет и принципа когниције и перцепције; II Психофизика и мерење; Теорија информације; Детекција сигнала; Физиологија чула и чулно-нервних путева, начини преношења психолошки релевантних информација; III Критеријуми за поделу чула и принципа на којима раде чулни модалитети; IV Кожа: четири модалитета; Кости и мишићи: равнотежа, статика и динамика тела; V Укус и мирис: физиологија чула и значај оваквих информација за когнитивно функционисање; VI Слух; Анатомија и физиологија чула; Принципи на којима почива пријем и обрада аудитивне информације; Теорије слуха; VII Вид; Разумевање светлости и информације коју она носи; Анатомија и физиологија ока и визуелних путева; Опажање боја, утицај ових информација на когницију света, поремећаји везани за опажање боја, физика боја; Опажање објеката: информације неопходне да визуелни систем створи целовиту представу визуелне сцене и 3Д простора; Опажање кретања; Перцептивни поремећаји на нивоу кортикалних структура.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење експеримента као основе за израду семинарског рада. Активности обухватају прикупљање података, обраду података и утврђивање психофизичких параметара, преглед литературе везане за обрађивани феномен.

Литература

Здравковић, С (2012). Перцепција, Друго издање. Зрењанинска библиотека, Зрењанин.

Напредна статистика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената

- са сложенијим статистичким појмовима, конструктима и операторима који се користе на студијама психологије
- са комплексним статистичким начином мишљења неопходним за разумевање психичких појава и процеса

б) Оспособљавање студената:

- за одабир метода статистичке анализе
- за употребу рачунарских програма у статистичким анализама података
- за пуно разумевање релација међу варијаблама у вишедимензионом простору као претпоставке за изучавање мултиваријатне анализе

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- одабере одговарајуће статистичке методе за истраживачке нацрте који се користе у психолошким истраживањима, а који укључују већи број варијабли и/или вишекратна мерења
- обави унос у рачунар података мерења типичних психолошких варијабли и прилагоди их (конверзијом, трансформацијом и сл.) одговарајућем моделу анализе
- примени одговарајући програм за статистичке анализе
- интерпретира резултате добијене статистичким анализама

Садржај предмета

Теоријска настава

I Једнострука регресиона анализа; II Специјални проблеми корелације између варијабли; III Вишеструка регресиона анализа; IV Једносмерна анализа варијансе; V Вишесмерна анализа варијансе; VI Анализа варијансе са поновљеним мерењима; VII Експлоративна анализа (визуализација); VIII Одабир метода обраде (статистички саветници)

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење статистичких анализа у одговарајућим рачунарским програмима и интерпретација резултата

Литература

Petz, B. (2004). Основне статистичке методе за нематематичаре. Јастребарско: Наклада Слап. (стр. 299-354)

Guilford, J.P. (1968). Основи педагошке и психолошке статистике. Београд: Савремена администрација. (поглавља 13-16, стр. 238-384)

Допунска литература: StatSoft, Inc. (2005). Electronic Statistics Textbook. Tulsa, OK: StatSoft.

Биолошка психологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је дефинисан:

- кроз упознавање студента са предметом проучавања биолошке психологије, њеним односом са другим неуронаукама, као и врстама истраживања које обележавају биопсихолошки приступ
- кроз упознавање са биологијом понашања – еволуција, генетика и искуство
- кроз упознавање основних карактеристика анатомије централног нервног система
- кроз упознавање топографске организације коре великог мозга
- кроз упознавање основних карактеристика развоја централног нервног система
- кроз упознавање могућности учења и опоравка након можданог оштећења
- кроз упознавање основних можданих оштећења код људи и модела на животињама
- кроз упознавање функционалне асиметрије можданих хемисфера
- кроз упознавање биопсихолошких основа храћења и пијења, хормонског статуса и полности
- кроз упознавање биопсихологије стреса и болести

Исход предмета

Исход предмета је дефинисан кроз очекивање да на крају курса студент буде способан да:

- зна шта је предмет проучавања биолошке психологије, као и којим методама се биолошка психологија користи
- зна да препозна шта је биологија понашања - интеракција између еволуције, генетике и искуства
- зна да препозна основне анатомске структуре централног нервног система и топографску организацију коре великог мозга
- зна да препозна основне правилности развоја централног нервног система, као и могућности учења и опоравка након одређених можданих оштећења
- зна да препозна основне карактеристике функционалне асиметрије хемисфера
- зна на шта се односе биопсихолошке основе храћења и пијења, хормонског статуса и полности
- зна шта представља биопсихолошку основу стреса и болести

Садржај предмета

Теоријска настава

Садржај предмета:

• Теоријска настава: Биолошка психологија као неуронаука – њен однос са другим неуронаукама. Подела биолошке психологије. Истраживачке методе у биолошкој психологији. Врсте истраживања које обележавају биопсихолошки приступ. Еволуција, генетика, искуство. Анатомија централног нервног система. Топографска организација коре великог мозга. Развој централног нервног система. Мождана оштећења код људи и модели на животињама. Учење и опоравак од можданог оштећења. Функционална асиметрија хемисфера. Биопсихолошке основе храћења и пијења. Хормони и полност. Биопсихологија стреса и болести.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

- Практична настава: Демонстрација анатомских модела, мапе мозга, анализа и дискусија различитих експеримената и теоријских модела, презентација семинарских радова

Литература

Pinel, J.P.J. (2010) Biopsychology. Pearson. - одабрана поглавља

Pinel, J.P.J., Edwards, M. (2007) A Colorful Introduction to the Anatomy of the Human Brain: A Brain and Psychology Coloring Book (2nd Edition). Pearson. - одабрана поглавља

Colb, B., Whishaw I.Q. (2008) Fundamentals of Human Neuropsychology. Worth Publishers. - одабрана поглавља

Експериментална истраживања у психологији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Студенти треба да се оспособе да разумеју основне појмове, поступке и проблеме који се јављају приликом извођења експерименталних истраживања у психологији.

Исход предмета

Студенти ће стећи основна знања, теоријска и практична, о експерименталним истраживањима у психологији. Биће способни да критички читају емпиријске радове и да планирају психолошки експеримент. Разумеће предности и недостатке појединих експерименталних нацрта и техника контроле услова. Имаће развијену свест о етичком аспекту извођења експеримената у психологији.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у методологију експерименталних истраживања у психологији. Рекапитулација садржаја: објекти истраживања, ваљаност и поузданост истраживања. Технике контроле услова у психолошком експерименту. Једноставни факторски нацрти. Сложени факторски нацрти. Специфични нацрти: квазиекспериментални, експеримент на једном испитанику. Обрада и анализа података у експерименталним истраживањима. Етички аспекти експерименталних истраживања. Специфичности истраживачких извештаја у експерименталним истраживањима.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Критички приказ (рецензија) једног научног чланка из психологије. Писање истраживачког нацрта за експериментално истраживање или структурисање истраживачког извештаја на основу обављеног експримента. Учешће у експериментима.

Литература

Тодоровић, Д. (2008). *Методологија психолошких истраживања*. Београд: Центар за примењену психологију.

Милас, Г. (2005). *Истраживачке методе у психологији и другим друштвеним знаностима*. Јастребарско: Наклада Слап.

Фајгељ, С. (2012). *Методе истраживања понашања*. Београд: Центар за примењену психологију.

Учење и меморија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са основним, операционално дефинисаним облицима учења; класичним условљавањем, инструменталним учењем, али и осталим облицима учења;
- са основним компонентама меморије: чулном, оперативном и дуготрајном меморијом;
- са процесима пажње и препознавања облика;
- са релацијама учења и меморије.

б) Оспособљавање студената:

- да репродукује знања о процесима и функцијама учења и памћења, посебно о меморијским доменима у којима се складиште сва људска знања и информације;
- да репродукује знања о основним нацртима који се користе у истраживањима учења и меморије, њихове подврсте и начине обраде података које они подразумевају;
- да разуме и/или претпостави везе које постоје између функције опажања и складиштења информација које су примљене са чула;
- да разуме интегративну и адаптивну улогу учења и трајања наученог у меморији.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- репродукује знања о основним облицима учења и основним структурама меморије;
- репродукује знања о основним нацртима који се користе у истраживањима учења и меморије;
- уочи и разуме интегративни и адаптивни значај учења и памћења;
- у потпуности разуме посебне функције које различити меморијски домени имају у свакодневном животу људи;
- уочи и разуме улогу и значај меморије и учења за свакодневни живот људи, као и да доведе ова сазнања у везу са професионалним радом психолога.

Садржај предмета

Теоријска настава

I Рани процеси обраде и чувања информација – Структура меморије (Модел Аткинсона и Шифрина и Теорија нивоа обраде); Чулна меморија; Препознавање облика и пажња. II Оперативна меморија – Трајање и капацитет оперативне меморије; Манипулисање информацијама у оперативној меморији; Статус оперативне меморије и Бедлијев модел радне меморије. III Дуготрајна меморија – Организација појмова у дуготрајној меморији; Пропозиције; Шеме: знања о контексту; Визуелне информације; Епизодичка меморија. IV Учење и меморија – Историјски контекст проучавања учења и меморије; Дефиниције и релације учења, меморије и памћења. V Класично условљавање. VI Инструментално учење и поткрепљивање. VII Остали облици учења.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење једноставних експеримента као основе за израду семинарског рада. Активности

обухватају дефинисање истраживачког проблема, преглед релевантне литературе, прикупљање и обраду података и дискутовање налаза.

Литература

Костић, А. (2006). Когнитивна психологија. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Радоњић С. (1992). Општа психологија II. Београд: Центар за примењену психологију, Друштво психолога Србије.

Anderson, J. R. (2000). Learning and Memory: An Integrated Approach (2nd Edition). New Jersey: Wiley.

Мотивација и емоције

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- i. основним појмовима у области мотивације и емоција
- ii. главним теоријским концепцијама и истраживачким приступима у домену мотивационих и емоционалних процеса
- iii. савременим емпиријским студијама конативних и афективних феномена и њиховом потенцијалном апликацијом у пракси

Оспособљавање студената за:

- i. разумевање природе мотивације и емоција и њиховог значаја за оптимално индивидуално функционисање
- ii. критичку дискусију проблема и налаза емпиријских истраживања у области мотивације и емоција
- iii. увиђање могућности примене сазнања о мотивационим и емоционалним процесима у обезбеђењу адекватног функционисања у различитим областима људске делатности

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- i. покаже познавање и разумевање основних појмова у области мотивације и емоција
- ii. покаже познавање и разумевање различитости теоријских приступа мотивацији и емоцијама
- iii. критички анализира емпиријску евиденцију о природи мотивационих и емоционалних процеса
- iv. аргументовано представи један од савремених истраживачких или општих теоријских проблема у области мотивације и емоција

Садржај предмета

Теоријска настава

Мотивација и емоције у историјској и савременој перспективи; Основни проблеми и истраживачки приступи;

Физиолошке потребе; Психолошке потребе; Интринзичка и екстринзичка мотивација; Социјални мотиви; Когниција и мотивација; Селф и мотивација; Несвесни мотиви;

Емоције и други афективни феномени; Базичне и сложене емоције; Биолошки аспекти емоција; Когнитивни аспекти емоција; Социјални и културни аспекти емоција;

Индивидуалне разлике у емоционалном и мотивационом функционисању; Мотиви и емоције у контексту менталног здравља - регулација емоција и мотивационе интервенције.

Литература

Рив. Џ. (2010), *Разумијевање мотивације и емоција*. Јастребарско: Наклада Слал

Развојна психологија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са: дефиницијом, предметом и основним појмовима развојне психологија; упознавање са основним теоријама развоја и њиховом применом на разумевање процеса доком детињства и младости; развојне промене од зачећа, током детињства и адолесценције у области физичког и моторног; социоемоционалног, когнитивног и моралног развоја; разликовање типичног развоја од развојних тешкоћа и психопатолошких појава; препознавање оптималних и вулнерабилних развојних околности.

Исход предмета

Након одслушаног курса од студента се очекује да: покаже свеобухватно разумевање концепта развоја и теоријских поставки развоја; разликује развојне од неразвојних промена и криза; разуме и препознаје очекиване развојне промене у различитим аспектима развоја од зачећа, у детињству и адолесценцији.

Садржај предмета

Теоријска настава

Дефиниција, предмет и основни појмови развојне психологије; Целоживотни развој и периодизација развоја; базичне теорије развоја; Пренатални развој- фазе и чиниоци; Развој непосредно након рођења: напредовање у физичком, моторном и когнитивном развоју; успостављање првих релација- развој афективне везаности; Развој током детињства: напредовање у моторном, когнитивном, језичком и говорном развоју; Социјални и емоционални развој у детињству- прве сепарације; успостављање и развој вршњачких односа; игра; Развојни задаци адолесценције; Слика тела у адолесценцији; Селф концепт и формирање идентитета; Промене унутар социјалне мреже-вршњачке групе и вршњачка субкултура; Партнерски односи у адолесценцији; Однос са родитељима у адолесценцији.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

процена развоја у раном детињству-скеле раног развоја; скеле развоја говора; примена социометрије у испитивању вршњачких релација; области примењене развојне психологија детињства и младости: игра и играчке, медијски садржаји за децу; превентивни програми у току пренаталног развоја, детињства и адолесценције

Литература

Берк Л. (2005). Психологија целоживотног развоја. Јастребарско: Наклада слап

Wasta R. , Haith M. , Miller S. (1998). Dječja psihologija: moderna znanost: Jastrebarsko: Naklada slap

Lacković Grgin K. (2005). Psihologija adolescencije. Jastrebarsko: Naklada Slap

Мултиваријатна анализа

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Увод у статистику и Напредна статистика

Циљ предмета

а) Упознавање студената

- са појмовима и операторима који омогућавају разумевање сложених латентних (структуралних и динамичких) односа међу психичким појавама и процесима
- са алгоритмима и програмима за извођење основних мултиваријатних статистичких процедура

б) Оспособљавање студената:

- за одабир метода статистичке подршке сложеним нацртима истраживања латентног простора
- за самосталну интерпретацију резултата мултиваријатних анализа
- за доношење одлука на основу резултата мултиваријатних анализа

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- одабере одговарајуће методе мултиваријатне анализе за подршку проблема типичних за психолошка истраживања
- спроводи мултиваријатне анализе података коришћењем одговарајућих програма
- интерпретира резултате добијене основним методама мултиваријатне анализе података

Садржај предмета

Теоријска настава

I Основи геометрије векторског простора и матричне алгебре; II Факторска и компонентна анализа; III Каноничка корелациона анализа; IV Дискриминативна анализа; V Кластер анализа; VI Вишедимензионо скалирање

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење мултиваријатних статистичких техника у одговарајућим рачунарским програмима и интерпретација резултата

Литература

Ковачић, З. (1994). Мултиваријациона анализа. Београд: Економски факултет.

Допунска литература: StatSoft, Inc. (2005). Electronic Statistics Textbook. Tulsa, OK: StatSoft.

Психометрија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Увод у статистику, Напредна статистика

Циљ предмета

Упознавање са основама психометрије и мерењем у психологији, овладавање знањима о психолошким мерним инструментима и основним мерним својстима, упознавање са основним психометријским мерним моделима и овладавање првим фазама конструкције психолошког мерног инструмента

Исход предмета

Студент може да препозна и разликује психолошке мерне инструменте, да им одреди основна мерна својства и да конципира властити мерни инструмент.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у психометрију, Теорије мерења, индивидуалне разлике, варијабле, Психолошки тест: дефиниције, врсте и делови. Врсте и формат ставки: банке ајтема, рачунарски подржано тестирање, рачунарско адаптивно тестирање. Модели мерења: Класична теорија теста и помоћни модели. Основна мерна својства ставки теста. Основи конструкције психолошких мерних инструмената (I део - фазе)

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Упознавање са различитим врстама тестова кроз тестирање и примену тестова. Конципирање новог мерног инструмента. Евалуација постојећег мерног инструмента.

Литература

Фајгељ, С. (2009), Психометрија - Метод и теорија психолошког мерења (III допуњено издање), Београд: Центар за примењену психологију

Основи социјалне психологије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са основним проблемима и теоријским концептима којима се користи социјална психологија
- са појмом условима и ефектима социјализације
- основним појмовима из области социјалне перцепције, социјалне когниције и комуникације
- структуром и развојем слике о себи и социјалним факторима који на њу утичу
- процесима формирања импресија о другим људима и грешкама које се при томе јављају;
- основама формирања и мењања ставова

б) Оспособљавање студената:

- за препознавање и коришћење добијених знања у процесу социјализације и социјалних збивања
- за препознавање разлика и специфичности перцепције социјалних збивања и социјалних ентитета
- за разумевање основних проблема које испитују области социјалне перцепције, социјалне когниције и комуникације
- за препознавање пристрасности у слици о себи
- за разумевање процеса и замки формирања импресије о другим људима и објашњавања њиховог понашања
- за разумевање утицаја субјективних фактора у опажању себе и других

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- анализира и интегрише знања о основним социјално-психолошким концептима;
- анализира социјална збивања са психолошког аспекта;
- покаже свеобухватно знање о основама перцепције социјалних ентитета и збивања;
- објасни основне појмове из области социјалне перцепције, социјалне когниције и комуникације;
- контролише утицај личних фактора у опажању других људи и предупреди грешке које у том процесу настају

Садржај предмета

Теоријска настава

I Социјализација: процеси социјализације - извори и агенси социјализације; ефекти социјализације; II Социјализација психичких функција: мотивација, емоције, перцепција, памћење и заборављање; III Ставови: појам става, теорије ставова, појмови слични појму става, теорије формирања и мењања ставова; IV Социјална интеракција: социјална перцепција (основни концепти, природа социјалне перцепције, самоопажање, прва импресија, грешке у

опажању особа;

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Примери из праксе везани за основне концепте који ће бити обрађивани на теоријској настави. Самостална (индивидуално и групно) извођење мањих експримената везаних за појмове који се обрађују на курсу.

Литература

Aronson, E., Wilson, T. D. и Akert, R. M. (2005). Социјална психологија. Загреб: Мате.

Hewstone, M. i Stroebe, W. (2002). Увод у социјалну психологију. Јастребарско: Наклада Слп.

Рот, Н. (2005). Основи социјалне психологије. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства. (одабрана поглавља)

Pennington, D.C. (1997). Основе социјалне психологије. Јастребарско: Наклада Слп.

Основи психологије личности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената с основним методолошким проблемима у оквиру психологије личности, основним теоријским парадигмама, као што су психодинамска, психологија индивидуалних разлика, когнитивна психологија личности. Циљ предмета је и оспособљавање студената за разликовање основних теоријских праваца и модела у оквиру психологије личности.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Покаже свеобухватно и детаљно раумевање основних методолошких проблема у вези са проучавањем личности
- Покаже свеобухватно и детаљно разумевање основних принципа психодинамске психологије
- Покаже свеобухватно и детаљно разумевање класичних теорија у оквиру димензионалне парадигме

Садржај предмета

Теоријска настава

I Настанак психологије личности као посебне научне дисциплине: почеци интересовања за личност, доприноси Олпорта, Марија и Катела; II Проблеми психологије личности: питања структуре, динамике и развоја личности; III Методолошки проблеми повезани са проценом личности: прикупљање информација; медији процене; нацрти истраживања; поузданост мерења; валидност мерења; факторска анализа; IV Психодинамски правци у психологији личности: психоаналитичка теорија личности; его психологија; персонологија; V Основе психологије индивидуалних разлика: лексичка истраживања личности, Кателова теорија личности, Петофакторски модел личности; VI Когнитивни приступ - Келијева теорија

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност - методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију.

Психологија интелигенције

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента:

- са различитим одређењима и питањима која се постављају у дефинисању појма интелигенције;
- са психометријским схватањима и новим концепцијама о структури интелигенције;
- са досадашњим резултатима истраживања о развоју интелигенције и њеном односу са другим феноменима и психолошким концептима;
- са проучавањем интелигенције на различитим нивоима.

Оспособљавање студента:

- за уочавање ограничења, предности и недостатака различитих концепција интелигенције;
- за уочавање неопходности интердисциплинарног приступа у проучавању феномена интелигенције.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- објективно анализира и разуме различита одређења интелигенције и проблема који се јављају у дефинисању интелигенције;
- покаже свеобухватно и детаљно разумевање психометријских теорија о структури интелигенције, као и савремених контекстуалистичких концепција интелигенције;
- разуме и идентификује како се различити теоријски приступи интелигенцији рефлектују на њено мерење, принципе конструкције задатака у тестовима интелигенције и прављење програма тестирања интелигенције за различите намене;
- познаје и критички анализира научна сазнања и емпиријске резултате о законитостима развоја интелигенције и њеном односу са другим феноменима и психолошким концептима.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Порекло научног гледишта и рани покушаји истраживања интелигенције;
- Различита одређења интелигенције; интелигенција као научни појам у психологији; отворена питања у вези са дефинисањем интелигенције;
- Психометријске теорије о структури интелигенције (унитаристичка и плуралистичка гледишта): Спирманова двофакторска теорија, хијерархијске теорије Берта и Вернона, Терстонова теорија примарних способности, Кателова и Хорнова теорија, Гилфордова теорија, трослојна теорија Џона Керола;
- Савремене теорије интелигенције: теорија вишеструких интелигенција Х. Гарднера, теорија М. Андерсона, тријархичка теорија интелигенције Р. Стернберга, еколошко гледиште С. Сесија;
- Развој менталног тестирања; карактеристике и врсте тестова интелигенције;
- Развој интелигенције: однос наслеђа и средине у развоју интелигенције; почеци развоја; развојне кривуље различитих аспеката интелигенције; интелигенција и старење;
- Однос интелигенције са другим феноменима и психолошким концептима; интелигенција и учење; интелигенција и личност; интелигенција и пол; интелигенција и раса.

Литература

Gardner, H., Kornhaber, M.L. Wake, W.K. (1999). Интелигенција - различита гледишта.

Јастребарско: Наклада Слуп (странице: 15-67, 74-102, 213-260).

Заревски, П. (2000). Структура и природа интелигенције. Јастребарско: Наклада Слуп (странице: 26-33, 91-109, 111-139, 145-199, 201-206).

Квашчев, Р. (1981). Могућности и границе развоја интелигенције. Београд: Нолит (странице: 23-30, 56-61, 63-89, 94-97, 105-108, 119-163).

Ивић, И. и сар. (1981). Развој и мерење интелигенције. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства (странице: 11-24, 74-76).

Shaie, K.W. и Willis, S.L. (2001). Психологија одрасле доби и старења. Јастребарско: Наклада Слуп (странице: 361-393).

Sternberg, J.R. & Kaufman, S.B. (2011). The Cambridge Handbook of intelligence. Cambridge University Press.

Савремене перспективе у истраживању интелигенције, Специјално издање часописа "Психологија", 1991. (странице: 127-166).

Психометрија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Психометрија 1

Циљ предмета

Овладавање евалуацијом психолошког мерног инструмента - одређивањем мерних својстава, Овладавање скоровањем и интерпретацијом тестова, Овладавање конструкцијом психолошког мерног инструмента, Упознавање са моралним кодексом психолошког тестирања

Исход предмета

Студент ће бити у стању да конструише психолошки мерни инструмент, да га евалуира и правилно користи и тумачи његове резултате..

Садржај предмета

Теоријска настава

Мерни модели: Теорија генерализабилности, Имаж теорија, Факторски модел мерења, Теорија ајтемског одговора и њени модели, Поузданост тестова у различитим моделима мерења и врсте поузданости (тест-ретест, алтернативне форме, интерна конзистенција и сагласност између процењивача). Ваљаност тестова у различитим моделима мерења. Основе скоровања и интерпретације тестова. Основи конструкције психолошких мерних инструмената - (II део), Основна морална питања психолошког тестирања.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Конструкција, администрација и евалуација властитог мерног инструмента. Семинарски радови.

Литература

Фајгељ, С. (2009), Психометрија - Метод и теорија психолошког мерења (III допуњено издање), Београд: Центар за примењену психологију

Развојна психологија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената са применом принципа целоживотног развоја и теорија развоја на разумевање развојних промена у одраслом добу и старости. Упознавање са основним развојним променама у различитим аспектима развоја током одраслог доба и старости; Упознавање са очекиваним развојним кризама у одраслом добу и старости.

Исход предмета

Након одслушаног курса од студента се очекује да: разликује развојне од неразвојних промена и криза у одраслом добу и старости; разуме и препознаје очекиване развојне промене у различитим аспектима развоја од транзиције ка одраслом добу до старости; разуме протективне и ризичне факторе у развоју у одраслом добу и старости; критички се односи према предрасудама везаним за развој старих особа.

Садржај предмета

Теоријска настава

Транзиција ка одраслом добу; Периодизација развоја током одраслог доба и старости; Развојне карактеристике одраслог доба- очекиване развојне промене у социјалном, когнитивном, емоционалном, моралном развоју; Социјалне улоге одраслих: преузимање, адаптација и развој унутар партнерских улога, родитељског и професионалног функционисања; Слободно време одраслих; Развојне промене у старости: промене у социјалним улогама и развојне карактеристике; Стереотипи и предрасуде према старима; Развојне кризе у старости.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

области примењене развојне психологије у одраслом добу и старости: саветовање за одабир професије; предбрачно саветовање; припреме за родитељство и школе родитељских вештина; програми превенције за старе.

Литература

Schaie, K.W. i Willis, S.L. (2001). Psihologija odrasle dobi i starenja. Jastrebarsko: Naklada Slap
Lacković-Grgin, K., Ćubela Adorić, V. (2006). Odabrane teme iz psihologije odraslih. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Психологија личности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената с основним теоријским парадигмама у оквиру психологије индивидуалних разлика и акогнитивне парадигме. Циљ предмета је и оспособљавање студената за разликовање основних теоријских праваца и модела у оквиру психологије личности. Други циљ је оспособљавање студената за разликовање основних метода за прикупљање и обраду података које се примењују у психологији личности и за емпиријску примену основних истраживачких нацрта у психологији личности.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Покаже свеобухватно и детаљно раумевање основних методолошких проблема у вези са проучавањем личности
- Покаже свеобухватно и детаљно разумевање класичних теорија у оквиру димензионалне парадигме
- Учествује у свим елементима истраживања у психологији личности

Садржај предмета

Теоријска настава

I Базичне премисе психобиолошког приступа у психологији личности II Основне теорије у оквиру психобиолошког приступа у психологији личности - Ајзенков ПЕН модел, Грејова Теорија осетљивости на поткрепљење, Реформулисана теорија осетљивости на поткрепљење, Алтернативни петофакторски модел Марвина Закермана, Модел биосоцијалног учења Роберта Клоницера, Телегенов модел; III Основне претпоставке истраживања у области бихејвиоралне генетике; IV Претпоставке и појмови когнитивне психологије - Социјално-когнитивна теорија, Селф и селф-схема, релације когнитивне психологије и психологије личности

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење истраживања као основе за израду семинарског рада. Активности обухватају прикупљање података, унос и статистичку обраду података, презентацију резултата истраживања.

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност - методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију.

Социјална психологија

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Основи социјалне психологије

Циљ предмета

а) Упознавање студената са:

- основама интерперсоналних односа
- основама агресивног и просоцијалног понашања
- процесима формирања пријатељских и интимних веза и факторима који утичу на развој тих односа
- основним аспектима формирања и одржавања група
- врстама и карактеристикама група
- основним теоријама унутаргрупних и међугрупних односа
- основама предрасуда и стереотипа

б) Оспособљавање студената:

- за препознавање значаја агресивног и просоцијалног понашања у интерперсоналним односима
- за препознавање фактора који доприносе развоју и прекиду пријатељских и интимних веза
- за препознавање значаја групне припадности за појединца
- за разумевање унутаргрупних и међугрупних односа
- за усвајање и крिटичко промишљање о различитим видовима борбе против предрасуда

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- препознаје сопствене и туђе вербалне и невербалне комуникацијске знаке и њихов утицај на интерперсоналне односе
- разуме значај групне припадности
- разуме разлике и специфичности различитих врста група
- схвати предности и мане различитих приступа решавању међугрупних сукоба
- да примени стечена знања у различитим доменима личног и професионалног деловања

Садржај предмета

Теоријска настава

Студенти ће се у току курса упознати са основним појмовима из области интерперсоналних односа. Посебан део курса биће посвећен агресивном и просоцијалном понашању, њиховим узроцима и последицама. Такође, студенти ће се упознати са теоријама које се баве детерминантама развоја пријатељских и интимних веза. Поред тога, студенти ће се бавити и питањима групне припадности и њеног значаја за појединца, односима унутар и између група, као и факторима који доводе до међугрупних сукоба и њиховог решавања.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Примери из праксе везани за основне концепте који ће бити обрађивани на теоријској настави. Самостална (индивидуално и групно) извођење мањих експеримената везаних за појмове који се

обрађују на курсу.

Литература

Aronson, E., Wilson, T. D. и Akert, R. M. (2005). Социјална психологија. Загреб: Мате.

Hewstone, M. i Stroebe, W. (2002). Увод у социјалну психологију. Јастребарско: Наклада Слп.

Рот, Н. (2005). Основи социјалне психологије. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства.
(одабрана поглавља)

Pennington, D.C. (1997). Основе социјалне психологије. Јастребарско: Наклада Слп.

Школе и правци у психологији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената са карактеристикама психолошких школа и праваца, историјским и друштвеним контекстом њихове појаве и импликацијама по развој психологије као науке и струке.

Исход предмета

Разумевање значаја контекста за развој научних теорија у психологији, способност компарације различитих теоријских приступа и критичка оцена психолошких учења и теоријских система.

Садржај предмета

Теоријска настава

Шта је задатак психологије као науке? Нативизам и енвиromентализам у учењима знаменитих психолога, редукционизам и феноменологија, узрочност и аутономија. Психолошка пракса и теоријски приступи у психологији

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

/

Литература

Хотерсал, Д. (2002). Повијест психологије. Јастребарско: Наклада Слап. (одабрана поглавља)

Еванс, Р.Л. (1988). Градитељи психологије. Београд: Нолит. (одабрана поглавља)

Милер, Ф-Л. (2005). Историја психологије. Сремски Карловци-Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића. (одабрана поглавља)

Основи менталног здравља

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената:

- са дефиницијом и предметом проучавања предмета Ментално здравље,
- са класичним и савременим моделима менталног здравља,
- са организацијом система менталног здравља у свету и у Србији,
- са принципима примарне, секундарне и терцијалне превенције,
- са основним принципима психосоцијалног приступа,
- са теоријама о стресу, одређеним врстама стресора, симптомима дистреса и стратегијама суочавања са стресом,
- са основним смерницама психолошких интервенција за рад са особама под стресом.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан:

- да разуме основне концепте и моделе менталног здравља,
- да препознаје узроке и последице стреса, кризе и трауме,
- да сагледа значај позитивних искустава у превенцији и унапређењу менталног здравља,
- да овлада основним принципима примарно превентивног рада,
- да сагледа значај и да уме да креира једноставне програме психосоцијалне подршке,
- да овлада основама радионичарског рада.

Садржај предмета

Теоријска настава

Упознавање са предметом проучавања предмета Ментално здравље; Модели менталног здравља; Организација система менталног здравља у свету и у Србији; Примарна, секундарна и терцијална превенција; Модели менталног здравља; Модели динамике стреса, реакције на стрес, врсте стреса, стратегије суочавања, резилијентност; Основне информације из психологије кризе и трауме; Принципи психосоцијалне подршке, комунална психологија.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Дискусија о садржајима теоријске наставе, упознавање и примена постојећих мерних инструмената из области стреса и суочавања са стресом, израда семинарског рада, вежбе намењене усвајању основних принципа радионичарског рада.

Литература

Лазарус, Р.С. и Фолкман, С. (2004). Стрес, Процјена, и Суочавање. Јастребарско: Наклада Склап (одабрана поглавља).

Влајковић, Ј. (2003): Превенција менталних поремећаја у Биро, М.& Бутоло, В.(уредници), Клиничка психологија, Катедра за Клиничку психологију(стр. 358-365). Нови Сад: ЛМУ, Минхен &

Футура публикације.

Димитријевић, А. (2005). Савремена схватања менталног здравља и поремећаја. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Davison, G. C., & Neale, J. M. (2002). Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja (2. izdanje). Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja).

Кецмановић, Д. (2012). Психијатрија против себе. Београд: Клио. (odabrana poglavlja).

Психологија менталних поремећаја 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са појмом менталног поремећаја и критеријумима њиховог разликовања од нормалности и менталног здравља
- са критеријумима класификације менталних поремећаја и презентацијом поремећаја у савременим класификацијама менталних поремећаја
- са терминологијом којом се описују ментални поремећаји – називима психопатолошких симптома и синдрома
- са клиничком сликом, током и епидемиологијом анксиозних и неуротских поремећаја

б) Оспособљавање студената:

- да разликују ментално здраво од поремећеног понашања као и да препознаје појединачне категорије менталних поремећаја
- да блада терминологијом којом се означавају психопатолошки симптоми и синдроми.
- да на адекватан начин приступа ментално поремећеној особи, развије основне вештине комуницирања са њима и развије способност опажања знакова менталног поремећаја у понашању ових особа

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- дефинише и примењује на конкретном примеру критеријуме менталног поремећаја и менталног здравља;
- да познаје критеријуме класификовања менталних поремећаја и принципе на којима се заснивају савремене класификације менталних поремећаја;
- да препознаје, уме да дефинише, адекватно именује, зна дистинкције између њих, као и да зна код којих дијагностичких категорија се јављају поремећаји појединих симптома и синдрома менталних поремећаја
- да препознаје поједине категорије анксиозних и неуротских поремећаја, познаје критеријуме за њихово класификовање, да уме да разликује сличне категорије на основу њихових дистинктивних обележја, поседује информације о току, исходу и епидемиолошким карактеристикама поремећаја.

Садржај предмета

Теоријска настава

I Дефинисање абнормалног понашања; II Психијатријске класификације; III Симптоми и синдроми у психопатологији; IV Анксиозност, страх и паника; V Генерализовани анксиозни поремећај VI Социјална фобија VII Панични поремећај и агорафобија VIII Специфичне фобије IX Соматоформни поремећаји X хипохондријаза и конверзија XI Дисоцијативни поремећаји XII Опсесивно компулзивни поремећај

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Вежбање препознавања психопатолошких симптома и синдрома на примерима поремећаја. Прикази и дискусија видеоматеријала са психопатолошким садржајем. Вежбање разликовања појединих анксиозних и неуротских поремећаја.

Литература

Холландер, Е. и Симеон, К. (2006) Анксиозни поремећаји, Јастребарско: Наклада Слап.

Нововић, З. и Мухић, Љ. (2013). Психопатолошки симптоми и синдроми. Необјављена скрипта. Нови Сад, Филозофски факултет.

Oyebode, Ф. (2008). Sims' Symptoms in the Mind. Elsevier

Основи клиничке психологије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са хронолошким развојем клиничке психологије и актуелној позицији Клиничке психологије као науке и струке, њеним предметом и задацима
- са основним методама које примењује Клиничка психологија
- са теоријским моделима Клиничке психологије
- са врстама истраживања која се спроводе у оквирима клиничке психологије и проблемима њиховог спровођења

б) Оспособљавање студената:

- за усвајање базичних појмова и знања релевантних за прећење напредних курсева Клиничке психологије

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: -препозна положај, удео и значај Клиничке психологије као науке и струке у оквиру психологије
-покаже разумевање проблема разграничења менталног здравља од менталног поремећаја -
демонстрира познавање теоријских модела и приступа у Клиничкој психологији -
препознаје и дефинише особености истраживања у Клиничкој психологији

Садржај предмета

Теоријска настава

- | | |
|---|----------------------------------|
| 1.Метод Клиничке психологије | 2.Историјат Клиничке психологије |
| 3.Теоријски модели Клиничке психологије нормалности | 4.Однос патологије и |
| 5.Предмет и задаци Клиничке психологије | |
| 6.Основне информације о психодијагностици, психотерапији и социјалној клиничкој психологији | |
| 7.Истраживања у клиничкој психологији | |

Литература

Биро, М. и Ђуровић, Д. (2012). Основи клиничке психологије. Нови Сад: Футура публикација
Nietzel, M. T., Bernstein, D. A., & Milich, R. (2002). Uvod u kliničku psihologiju. Zagreb: Naklada Slap.
(одабрана поглавља)

Основи индустријске/организациске психологије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са основним концептима индустријске/организациске психологије, са циљем да стекну основна знања како би донели квалификовану одлуку о даљем усавршавању у овој области.

Исход предмета

Студенти ће се упознати са применом психолошких знања у областима организацијског понашања, менаџмента људских ресурса и маркетинга.

Садржај предмета

Теоријска настава

Радна успешност: фактори и критеријуми успешности, методе процењивања успешности; Професионална оријентација и селекција: класификација теорија професионалног избора, методе процене радних карактеристика кандидата за посао, стандардни и динамички модели професионалне селекције, валидација селекције; Професионални тренинг: професионална едукација, обука и тренинг, процена потреба за обуком кадрова, методе и дизајнирање тренинга, евалуација успешности обуке, обука и промене у понашању радника; Мотивација за рад и задовољство послом: појам људске мотивације, интринзичка и екстринзичка мотивација, теорије радне мотивације, механизми мотивисања у организацији, предиктори задовољства послом, преданост организацији; Услови на раду и патологија рада: симптоми и теорије умора, изостанци с посла, незгоде и несреће на раду, стрес, конфликт радних и других обавеза, изгарање на раду (бурноут); Неки проблеми инжењерске психологије: појам система човек-машина, индикатори његове ефикасности, позорност, сигнално-командна компатибилност; Незапосленост.

Литература

- Spector, P. E. (1996; 2006). Industrial and organizational psychology, John Wiley & Sons Inc., New York
- Petz, B. (1987). Psihologije rada, Školska knjiga, Zagreb.
- Гузина, М. (1980). Кадровска психологија, Научна књига, Београд.
- Штајнбергер, И. (1980). Човек у аутоматизованом систему – Инжињерска психологија, Нолит, Београд.
- Kostić, S. (1986). Психологија рада, Научна књига, Београд.

Психологија менталних поремећаја 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- актуелним стањем на пољу класификовања менталних поремећаја
- клиничком сликом, дијагнозом и диференцијалном дијагнозом, током, исходом и епидемиологијом афективних, ипсихотичних, импулсивних, сексуалних, неуролошких и поремећаја личности.

б) Оспособљавање студената:

- да препознају групе симптома/синдроме као дијагностичке ентитете
- да особу са менталним поремећајем посматрају као јединку са својим биографским, психолошким и социјалним особеностима
- да на адекватан начин приступа ментално поремећеној особи, развије основне вештине комуницирања са њима и развије способност опажања знакова менталног поремећаја у понашању ових особа

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- да препознаје (дијагностикује) одређене менталне поремећаје (афективне, ипсихотичне, импулсивне, сексуалне, неуролошке и поремећаје личности) у односу на њихову синдромолошку манифестацију,
- да уме да разликује сличне категорије на основу њихових дистинктивних обележја,
- поседује информације о току, исходу и епидемиолошким карактеристикама поремећаја.
- да уочава нозолошку потку одређеног менталног поремећаја код одређеног пацијента
- да дискутује о потенцијални узроцима поремећаја конкретне особе са проблемима

Садржај предмета

Теоријска настава

I Новине у савременим класификацијама менталних поремећаја; II Шизофренија, клиничка слика, диференцијална дијагноза; III Шизофренија, епидемиологија и етиологија; IV Афективни поремећаји, манија; V Афективни поремећаји депресија VI Неуролошки поремећаји VII Импулсивни поремећаји VIII Сексуални поремећаји IX Поремећаји спавања X Поремећаји личности XI Гранични поремећај личности XII Антисоцијални поремећај личности и понашање.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Прикази и дискусија психопатолошких случајева који се лече у психијатријској установи. Вежбање препознавања критеријума абнормалног понашања и психопатолошких синдрома на основу приказа случајева. Дискусије о етиологији, потенцијалном току и исходу приказаних случајева.

Литература

Недић А., Живановић О. (2009). Психијатрија; уџбеник за студенте медицине. Нови Сад: Медицински факултет.

Нововић, З., Мухић, Љ. (2011) Психологија менталних премећаја, Необјављена скрипта, Нови Сад, Филозофски факултет.

Основи психологије образовања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента са: историјатом и значајем психологије образовања; могућностима примене сазнања базичних психолошких дисциплина и неуронаука у васпитно-образовном раду; могућим изворима и манифестацијама различитости у школском контексту; шире дефинисаним појмом мотивације у учењу и подучавању; феноменом школске дисциплине; различитим аспектима евалуације образовног процеса.

Оспособљавање студента за: разумевање улоге психологије образовања у учењу и подучавању; компетентно разматрање фундаменталних проблема васпитно-образовног процеса.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- темељно познаје предмет изучавања психологије образовања;
- разуме примену научних сазнања из сродних психолошких дисциплина у васпитно-образовном раду;
- покаже свеобухватно разумевање појма мотивације у контексту учења и подучавања;
- компетентно анализира различите аспекте феномена школске дисциплине;
- познаје и критички анализира различите проблеме евалуације образовног процеса.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Историјски контекст и филозофски корени психологије образовања;
- Дефиниције и улога психологије образовања у учењу и подучавању;
- Педагошке импликације развојнопсихолошких теорија (теорије когнитивног, социјалног, емоционалног, моралног развоја);
- Импликације налаза неуронаука у образовању;
- Примена законитости и принципа теорије учења у васпитно-образовном раду (бихевиорални и когнитивни поглед на учење);
- Разноврсност у школском контексту: полне, социјалне, културне, развојне и др. разлике;
- Мотивација у учењу и подучавању;
- Управљање разредом и школска дисциплина: поступци и правила, узроци школске недисциплине, остваривање дисциплине, реституција;
- Проблеми евалуације образовног процеса: процена ученичког постигнућа, образовни стандарди, национално тестирање ученичких постигнућа, међународна тестирања ученичких постигнућа (PISA и TIMSS).

Литература

Визек-Видовић, В., Ријавец, М., Влаховић-Штетић, В. и Миљковић, Д. (2003). Психологија

образовања. Јастребарско: Наклада Слп.

Wolfolk, A. (2007). Educational psychology (Tenth edition). Boston: Allyn & Bacon.

Основи психотерапије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са: дефиницијом и предметом проучавања психотерапије; битним обележјима савремене психотерапије и њеним функцијама; односом према граничним дисциплинама; заједничким факторима психотерапије; основним психотерапијским варијаблама: пацијент/клијент, терапеут, терапијски однос и технике рада; фазама психотерапијског рада; психотерапијским методама и техникама рада; традиционалним и савременим приступом у психотерапији; перспективом будућег развоја психотерапије; евалуацијом психотерапије.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан: да покаже разумевање основних психотерапијских концепата и принципа; да разуме фазе терапијског процеса; да покаже разумевање основних психотерапијских метода и техника рада.

Садржај предмета

Теоријска настава

Предмет, циљеви и функција психотерапије; Психотерапија и граничне дисциплине;

Психотерапијске варијабле: пацијент-клијент, терапеут, психолошки проблем, терапијски однос, техника; Психотерапијски процес; Основне терапијске методе и технике рада; Вредности савремене психотерапије; Будућност психотерапије; Евалуација психотерапије; Едукација психотерапеута.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Студенти у малим групама одлазе у једнократне посете различитим институцијама које се баве професионалним пружањем психолошке помоћи (из државног, приватног и невладиног-непрофитног сектора), на територији града Новог Сада. Детаљно се упознају са начином функционисања тих институција, а затим све релевантне информације презентују студентима који нису ишли у посету тој институцији. На крају семестра се, на основу свих прикупљених информација, прави Водич за тражење професионалне психолошке помоћи у Новом Саду.

Литература

Ерић, Љ. (2011). Психотерапија. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Миленковић, С. (1997) Вредности савремене психотерапије, Прометеј, Нови Сад (одабрана поглавља)

Миленковић, С. (2002) Психотерапија и духовност, Чигоја, Београд (одабрана поглавља)

Шакотић-Курбалија, Ј. (2008). Психотерапеути - личност и професионални развој, Задужбина Андрејевић, Београд. (одабрана поглавља)

Психолошко саветовање

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента са основним теоријским принципима психолошког саветовања, и са практичним основама психолошког саветовања. Оспособљавање студента за препознавање случајева када психолошко саветовање може (или не може) бити примењено и за примену основних елемената психолошког саветовања.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса покаже разумевање основних принципа психолошког саветовања, и да буде способан да самостално примени основне елементе психолошког саветовања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Дефиниција и циљеви психолошког саветовања. Различити теоријски приступи и технике психолошког саветовања. Предуслови за успешно психолошко саветовање. Етичка питања у саветодавној пракси.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Студенти ће увежбавати основне комуникацијске вештине потребне за саветодавни процес: разумевање вербалне комуникације, разумевање знакова невербалне комуникације, активно слушање и постављање питања. Играње улога саветника и клијента, у циљу вежбања различитих саветодавних техника и развоја осетљивости за оптимални саветодавни однос и радни савез. Аудио снимање и писање транскрипата на основу симулираних сеанси, ради њихове детаљне анализе и дискусије у едукативне сврхе.

Литература

Corey, G. (2004) *Теорија и пракса психолошког саветовања и психотерапије*. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja)

Nelson-Jones, R. (2007). *Практичне вјештине у психолошком саветовању и помагању*. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja)

Кондић, К., Влајковић, Ј., Штајнер Поповић, Т., (1998) *Слушам те, разумем те, прихватам те...* Београд: ИП "Жарко Албуљ". (одабрана поглавља)

Дијагностичка процена личности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента:

- ☐ са карактеристикама, могућностима, ограничењима и задацима клиничке процене личности
- ☐ са процедурама примене различитих техника, тестова и скала за дијагностичку процену личности
- ☐ са принципима клиничке интерпретације података добијених помоћу различитих техника за дијагностичку процену личности

Оспособљавање студента:

- ☐ за примену различитих техника, тестова и скала у различитим контекстима клиничке процене
- ☐ за примену принципа клиничке интерпретације у процесу дијагностиковања структуре, динамике и актуелног статуса личности

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- демонстрира познавање тестовног материјала и техника намењених процени личности
- примени појединачне технике у сврху клиничке процене личности
- примени принципе интерпретације појединачних техника
- покаже разумевање места, улоге и ограничења појединачних техника у оквиру клиничке процене личности
- integriше информације и знања у циљу дијагностиковања структуре, динамике и актуелног статуса личности

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење клиничке процене личности. Компарација са другим типовима процене личности.

- Методолошки проблеми клиничке процене. Природа клиничке процене: Организовање клиничке студије случаја. Циљеви клиничке процене.
- Процена понашања у клиничке сврхе: Функционална анализа понашања. Примери скала процене који се користе у сврхе клиничке процене.
- Биографски подаци: Принципи интерпретације биографских података.
- Интервју: Ток интервјуа. Нивои комуникације у интервјуу. Врсте интервјуа у клиничком контексту. Бихевиорални интервју. Терапијски интервју. Интервју са породицом.
- Самоописне технике: Мане и врлине тестовног процењивања личности. ММПИ. Остали клинички инвентари и чек листе симптома.
- Пројективне технике: Методолошке тешкоће пројективног испитивања личности.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Демонстрирање рада са техникама, тестовима и скалама за клиничку процену личности. Симулација тестовне ситуације. Семинарске презентације и дискусије. Рад у групи.

Литература

Биро, М., Butollo, W.(2003). Клиничка психологија. Минхен, Нови Сад, ЛМУ и Футура публикације.
(одабрана поглавља)

Јосип Бергер (1979). Психодијагностика. Београд, Нолит.

Клиничка процена интелигенције

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

обучавање студената за процену интелигенције у клиничком контексту, анализу и интерпретацију података добијених тестирањем способности

Исход предмета

студент демонстрира разумевање значаја процене способности за обухватну клиничку процену; студент познаје и самостално спроводи процену когнитивних способности; адекватно анализира и интерпретира податке добијене тестирањем интелигенције у сврху писања налаза и мишљења

Садржај предмета

Теоријска настава

Контекст и циљеви клиничке процене интелигенције; Особености процене интелигенције у клиничкој пракси; Значај клиничке процене способности за обухватну клиничку процену; Векслеров индивидуални тест интелигенције - теоријски оквир, примена обрада и интерпретација резултата; Интеграција података у клиничкој процени способности

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

демонстрација и практична примена Векслеровог теста за процену способности; вежбе анализе и интеграције података добијених проценом способности; писање извештаја након тестирања интелигенције

Литература

Biro, M., Butollo, W.(2003). Klinička psihologija. LMU i Futura publikacije, Novi Sad

Berger, J., Marković, M., Mitić, M.(1995). Priručnik za Vekslerov Individualni Test Inteligencije, CPP/DPS, Beograd

Tovilović, S., Baucal, A. (2007). Procena zrelosti za školu. Beograd, CPP/DPS

предавања и пратећи материјал са предавања и вежби

Основни курс из Когнитивно бихевиоралне психотерапије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

уознавање студената са базичним принципима, варијететима и техникама когнитивно-бихевиоралне психотерапије

Исход предмета

од студента се очекује да на крају курса: познаје и разуме базичне принципе КБТ; процењује клијентов проблем у форми КБТ модела емоционалног поремећаја; познаје структуру КБТ сеансе; примењује базичне технике когнитивне реструктурирације

Садржај предмета

Теоријска настава

Претече и развој КБТ; Варијетети КБТ; Основне поставке КБТ; Основе Бековог модела Когнитивне терапије; Принципи и технике Рационално-емотивне бихевиоралне терапије; АБЦ модел емоционалног поремећаја; Структура терапијске сеансе; Идентификација и оспоравање ирационалних уверења; Типови домаћих задатака у КБТ

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

демонстрација базичних когнитивно бихевиоралних процедура и техника, анализа АБЦ модела емоционалних поремећаја, демонстрација корака терапијске сеансе, практичне вежбе когнитивне реструктурирације

Литература

Vukosavljević-Gvozden, T. (2009). Teorija i praksa REBT. Kreativni centar, Beograd

Vlajkov, M. (2011). Racionalno emotivno bihejvioralna terapija: priručnik. Futura publikacije, Novi Sad
пратећи материјали са предавања и вежби

Клинички практикум

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента:

- са садржајима и методама посла клиничког психолога,
- са основним контекстима клиничке процене и задацима клиничког психолога типичним за сваки контекст,
- са теоријским, практичним и етичким могућностима и ограничењима клиничке ситуације.

Оспособљавање студента:

- за интеграцију и целовиту и смисаону интерпретацију података добијених из различитих извора процене и за давање релевантних клиничких препорука у складу са специфичностима контекстима клиничке процене

Исход предмета

Од студента се очекује да након одслушаног курса буде способан да:

- Покаже свеобухватно и детаљно познавање и разумевање теоријског, методолошког и емпиријског статуса клиничке методе,
- Покаже познавање и разумевање садржине широког спектра послова клиничког психолога,
- Самостално организује и спроводи комплетну психолошку експлорацију клијента,
- Врши интеграцију података из различитих теоријских оквира,
- Селекционише дијагностичке процедуре у складу са сврхом испитивања
- На основу прикупљених података о клијенту самостално предлаже избор и план третмана,
- Учествоје у тимском раду и развија адекватну комуникацију са сродним струкама.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Психолог у пракси: Садржај посла и типични задаци клиничког психолога у медицинском и ванмедицинском оквиру. Ко су клијенти? Које су потребе клијената? Ко су сарадници? Које су потребе сарадника? Типични контексти клиничке процене: контекст менталног здравља, форензички контекст, здравствени контекст и контекст социјалне заштите. Типични задаци психолога специфични за сваки контекст клиничке процене
- Батеријски приступ у психодијагностици: Предности и ограничења. Фазе процеса клиничке процене. Принцип селекције и организације техника.
- Интеграција података: Начини интеграције. Нивои интеграције података. Проблеми интеграције.
- Налаз и мишљење психолога: Задаци психодијагностичара. Питања на која треба да одговори налаз и мишљење психолога. Основни захтеви налаза и мишљења. Садржај извештаја психолога.
- Однос психодијагностике и психотерапије: Психодијагностика у служби психотерапије. Процена спремности клијента за психотерапију.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Опсервационе посете одговарајућим институцијама, анализа садржаја посла клиничког психолога, семинарске дискусије, анализа клиничких досијеа, примена и анализа батерије ТТС, Израда клиничког досијеа.

Литература

Гаврилов-јерковић, В. (2008). *Клиничко-психолошки практикум – процедура и контексти клиничке процене*. Нови Сад, Футура публикације.

Ницел, М.Т., Бернстајн, Д.А., Милич, Р. (2001). Увод у клиничку психологију. Загреб, Наклада Слп (одабрана поглавља).

Бергер, Ј. (1979). Психодијагностика. Београд. Нолит. (одабрана поглавља).

Биро, М. Бутоло, В. (2002) Клиничка психологија. Нови Сад, Футура публикације. (одабрана поглавља).

Психологија полних разлика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

упознавање студената са:

- i. актуелним сазнањима о биолошким, психолошким и културалним основама полних разлика
- ii. теоријским концепцијама о пореклу и природи полних разлика у различитим аспектима понашања
- iii. са савременим емпиријским студијама полног диморфизма

оспособљавање студената за:

- i. критичку евалуацију различитих теоријских концепција о природи и пореклу полних разлика и сличности
- ii. препознавање актуелних истраживачких проблема у области психологије полних разлика
- iii. креирање нацрта истраживања у области психологије полних разлика
- iv. уочавање полних стереотипија и предрасуда
- v. усвајање толерантног става према различитостима полног идентитета и сексуалне оријентације

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- i. опише и објасни претпостављене биолошке, психолошке и културалне основе полних разлика
- ii. покаже познавање и разумевање савремених теоријских концепција о пореклу полних разлика и сличности, као и препознавање предности и недостатака ових концепција
- iii. критички анализира емпиријску евиденцију која стоји у снови различитих теоријских модела полних разлика и сличности
- iv. самостално креира адекватан нацрт истраживања у области полних разлика

Садржај предмета

Теоријска настава

Полне разлике: интериндивидуалне и групне разлике; пол и род; биолошке дефиниције пола; дефиниције пола засноване на стилу подизања, полном идентитету и полној улози

Порекло полних разлика: општи теоријски приступи пореклу полних разлика у различитим аспектима понашања – еволуционе и социокултуралне теорије; сексуални диморфизам; фемининост, маскулиност и андрогиност; биолошке детерминанте, фактори социјализације, култура

Когниција и способности: полне разлике и сличности у сензорним и моторичким способностима, учењу и памћењу, општим и посебним интелектуалним способностима, креативности

Афективитет, коначија и социјално понашање: полне разлике и сличности у нивоу активности и емоционалности, страху и агесији, кооперацији и компетицији, мотивацији за постигнућем, селф-концепту и експанаторном стилу

Особине личности: полне разлике у базичним особинама савремених модела личности
Други облици понашања: пол и ментално-здравствени проблеми, професионално понашање и вођство, антисоцијално понашање, просоцијално и политичко понашање

Литература

- Митровић, Д. и Трогрлић, А. (2010). *Психологија полних разлика*. Скрипта за интерну употребу
- Смиљанић, В. (1985). Развој полног идентитета. *Психологија*. XVIII, 3/4, 5-18.
- Вулетић, М. (1985). Андрогиност и мерење андрогиности. *Психологија*. XVIII, 3/4, 49-55.
- Тодосијевић, Б., Љубинковић, С. и Аранчић, А. (2002). Избор љубавног партнера: полне разлике у процени пожељности особина потенцијалних партнера. *Педагошка стварност*, 49, 83-103.
- Halpern, D. (2000). *Sex Differences in Cognitive Abilities*. Mahwah, Nj: Lavrence Erlbaum Associates, (79-130)

Принципи психолошког тестирања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Овладавање администрацијом, различитим начинима скоровања и приказивања резултата различитих врста тестова.

Препознавање посебних проблема мерења: одговарачких стратегија и осталих проблема лажирања и социјалне пожељности, и овладавање техникама смањења њиховог утицаја.

Упознавање и коришћење јавно доступних банки ајтема и конструкција теста у оквиру њих.

Усвајање знања потребних за прављење различитих врста норми и у одређивању критеријума успешности и постигнућа у складу са постављеним захтевима.

Упознавање са стандардима за педагошко и психолошко тестирање и са етичким кодексом.

Исход предмета

Студент ће познавати принципе психолошког тестирања и биће у стању да самостално примени, задаје, скорује и изради норме за тест, као и да изврши интерпретацију, приказ и саопштење резултата на тесту.

Садржај предмета

Теоријска настава

Шира подела тестова, рачунарски подржано и адаптивно тестирање.

Примена тестова: одабир у складу са захтевом, администрација и превазилажење проблема везаних за администрацију, скоровање, нормирање и трансформације скорова, одређивање критеријума, интерпретација резултата, различити начини приказивања резултата, саопштење резултата, психолошко оцењивање.

Посебни проблеми мерења: одговарачке стратегије, симулација, дисимулација и проблеми лажирања и социјалне пожељности, технике смањења/неутралисања њиховог утицаја.

Банке ајтема, јавно доступне банке ајтема и њихово коришћење.

Стандарди за педагошко и психолошко тестирање (у папирној и он-лајн форми), етичка питања

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Упознавање са различитим врстама тестова, писање упутства за различите врсте тестова, начини скоровања и корекције скорова, трансформације скорова, израда различитих врста норми, одређивање критичног скорва, начини приказивања резултата, саопштавање резултата.

Практична израда рачунарски подржаног теста и теста у оквиру јавно доступне банке ајтема са изразом елабората о тесту.

Литература

Jackson, C. (2003). Psihologijsko testiranje. Jastrebarsko: Naklada Slap

AEA, APA i NCME (2006). Standardi za pedagoško i psihološko testiranje (2. izdanje). Jastrebarsko: Naklada Slap

Додатна литература: - Domino, G. And Domino, M. L. (2006). Psychological Testing: An Introduction (2nd Edition). Cambridge: Cambridge University Press

Bartram, D. and Lindley, P. A. (2006). Psychological Testing: The BPS Occupational Test Administration Open Learning Programme. London: BPS Blackwell.

Интеракција човек-рачунар

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студента са:

- концептом "свеприсутног рачунарства" и психолошким аспектима интеракције човека и рачунара
- проблемима и темама којима се бави гранична научна дисциплина позната под називом human-computer interaction (HCI)
- савременим технологијама и методама које се примењују у развоју и евалуацији рачунарских интерфејса

б) Оспособљавање студента за:

- разумевање кључних психолошких, социолошких и културолошких импликација "свеприсутног рачунарства", односно реакција човека на технолошке иновације
- примену основних техника и стандарда у дизајнирању рачунарских интерфејса прилагођених кориснику
- објективну евалуацију хардверских и софтверских компоненти рачунарских система из аспекта употребљивости за корисника

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- разуме основне концепте везане за интеракцију човека и рачунара, а посебно значај и допринос психолошких истраживања развоју ове области
- самостално примењује једноставне програмске језике за развој рачунарских интерфејса
- самостално организује и спроводи евалуацију рачунарских интерфејса

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Појам интеракције човек-рачунар као интердисциплинарне научне области; 2. Теоријски модели комуникације човека и рачунара (Модел прихватања рачунарских система, Модел когнитивног и информационог простора); 3. Основе објектно оријентисаног програмирања; 4. Основне технике израде интерфејса прилагођених кориснику (дизајнирање графичког интерфејса и форми); 5. Основни принципи евалуације рачунарских система (концепт процењене употребљивости система); 6. Специфичности развоја и евалуације рачунарских апликација у веб окружењу.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

1. Анализа различитих облика рачунарских интерфејса и дискусија о њиховим предностима и недостацима; 2. Упознавање са основама скрипт и објектно оријентисаних програмских језика (Visual Basic for Applications); 3. Развој једноставних апликација за Windows платформу; 4. Razvoj jednostavnih веб апликација; 5. Процена задовољства корисника рачунарским системима и процена делотворности и ефикасности система.

Литература

Каруовић, Д. и Радосав, Д. (2011). *Интеракција човек рачунар*. Зрењанин: Технички факултет "Михајло Пупин".

Zaphiris, P. & Ang, C. S. (2009). Human computer interaction: Concepts, methodologies, tools, and applications. Hershey: Information Science Reference. (одабрана поглавља)

Ware, C. (2004). *Information Visualization: Perception for design*. San Francisco: Morgan Kaufmann. (одабрана поглавља)

Еволуциона психологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- i. основама теорије еволуције и историјатом еволуционе психологије и еволуционог приступа психолошким феноменима
- ii. полазним постакама еволуционе психологије
- iii. концепцијама базичних психичких процеса и функција, способности и диспозиција и различитих облика понашања у оквиру еволуционе психологије
- iv. резултатима емпиријских провера претпоставки проистеклих из еволуционе психологије
- v. алтернативним и комплементарним еволуционим приступима људском понашању

Оспособљавање студената за:

- i. уочавање значаја еволуционог приступа психичким појавама и процесима
- ii. компарацију и критичку евалуацију еволуционог и алтернативних објашњења људског понашања
- iii. критичку анализу истраживања спроведених у оквиру еволуционог и блиских приступа

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- i. наведе основне поставке теорије еволуције и опише развој еволуционе мисли у психологији
- ii. наведе и објасни основне претпоставке еволуционе психологије
- iii. дефинише и објасни концепције различитих психичких функција и облика понашања проистекле из еволуционог приступа
- iv. аргументовано дискутује и критички евалуира емпиријске евиденције које стоје у основи еволуционе психологије
- v. пореди и критички процењује предности и недостатке еволуционог и алтернативних објашњења различитих аспеката људског понашања

Садржај предмета

Теоријска настава

Основе биолошке теорије еволуције: варијација, адаптација, природна и сексуална селекција; Развој еволуционог приступа у психологији: компаративна психологија, етологија, социобиологија, бихејвиорална екологија, еволуциона психологија, коеволуција гени-култура; Претпоставке еволуционе психологије: људска природа, средина еволуционе адаптираности, модуларна хипотеза, обрнути инжињеринг; Идентификација адаптивних проблема; извори и методе тестирања еволуционих хипотеза;

Концепције психичких функција у еволуционој психологији: когниција и способности, афективно-мотивациони процеси, конативне и личносне диспозиције; Еволуциони приступ социјално релевантном понашању: кооперација и конкуренција, алтруизам, агресивност и доминација, морално понашање; Еволуциона психологија партнерства и породице: међуполна и унутарполна конкуренција, сексуалне стратегије и избор партнера, породични конфликти;

Еволуциони и алтернативни приступи експланацији људског понашања - предности и недостаци.

Литература

Бас, Д.М. (2012). *Еволуцијска психологија: Нова знаност о уму*. Јастребарско: Наклада Слп.

Кардум, И. (2003). *Еволуција и људско понашање*. Загреб: Наклада Јесенски и Турк.

Laland, K.N. & Brown, G.R. (2011). *Sense and nonsense: Evolutionary perspectives on human behaviour*. London: Oxford University Press.

Buss, D. M. (Ed.).(2005). *The handbook of evolutionary psychology*. Hoboken, NJ:Wiley.

Кроскултурална психологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- значајем посматрања људског понашања у ширем, кроскултуралном контексту
- утицајем културалних чинилаца на различите психолошке појаве и процесе
- "емик" и "етик" приступима разумевања људског понашања
- антрополошким и социолошким теоријама важним за разумевање психолошких конструката

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- разуме утицај културалних фактора на различите психолошке процесе
- анализира и критички евалуира различите теорије и моделе из области крос-културалне психологије
- критички евалуира примену психолошких модела развијених у Западној култури у другим културалним контекстима
- интегрише базична знања из антропологије, социологије и психологије

Садржај предмета

Теоријска настава

Дефиниција и предмет проучавања крос-културалне психологије; Крос-културална психологија, културална антропологија и еволуциона биологија; Методе истраживања у крос-културалној психологији; Култура и психички развој; Култура и когниција; Култура и личност; Култура и род; Култура, емоције и благостање; Култура, психички поремећаји и ментално здравље; Култура, језик и комуникација; Култура, социјална когниција и интерперсонална понашања; Примена принципа крос-културалне психологије у мултикултуралним друштвима.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Дискусионе групе на теме обрађиване на курсу.

Литература

- Хавиланд, В. А. (2004). Културна антропологија. Јастебарско: Наклада Слап. (одабрана поглавља)
- Cavalli-Sforza, L. L. (2008). Гени, народи и језици. Загреб: Алгоритам (одабрана поглавља)
- Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Breugelmans, S.M., Chasiotis, A., & Sam, D. L. (2011). Cross-cultural Psychology: Research and applications (3rd edition). Cambridge: Cambridge University Press. (одабрана поглавља)
- Keith, K.D. (2011). Cross-cultural psychology: Contemporary themes and perspectives. Malden, MA: Wiley-Blackwell. (одабрана поглавља)

Бихејвиорална генетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ курса је упознавање студената с основним принципима савремене молекуларне и квантитативне бихејвиоралне генетике. Студенти би требало да се оспособе за разумевање и препознавање веза између генотипских и фенотипских одлика, као и начина истраживања у овој области

Исход предмета

Од студента се очекује да на завршетку курса буде способан да покаже свеобухватно знање и разумевање принципа наслеђивања, основних резултата у области истраживања молекуларне бихејвиоралне генетике и основних принципа и метода у оквиру квантитативне бихејвиоралне генетике.

Садржај предмета

Теоријска настава

Процес наслеђивања - основни принципи и механизми Молекуларна бихејвиорална генетика - истраживања специфичних гена у различитим фенотипским манифестацијама, генска основа особина личности, когнитивних способности, различитих менталних поремећаја Квантитативна генетика - близаначке студије, адоптивне студије, генски и средински чиниоци који доприносе развоју особина личности, когнитивних способности и различитих менталних поремећаја

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). *Личност - методи и модели*. Београд: Центар за примењену психологију.

Туцић, Н. и Матић, Г. (2005). *О генима и људима*. Београд: Центар за примењену психологију.

Plomin, P., DeFries, J. C., McClearn, G. E. & McGuffin, P. (2008). *Behavioral genetics*. New York: Worth Publishers.

Kimberly J Saudino (2005) Behavioral genetics and child temperament. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 26, 214-223.

Методологија психолошких истраживања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са онтолошким и логичким основама методологије психолошких истраживања, детаљније упознавање са принципима научног сазнања, објашњења и предвиђања;
- са сложеним експерименталним и неексперименталним нацртима истраживања у психологији, од класичних психофизичких техника и упитничких испитивања до нових интердисциплинарних нацрта;
- са основама моделирања података;
- са предностима и ограничењима појединих метода и техника.

б) Оспособљавање студената:

- за самостална истраживања која комбинују примену методологија различитих дисциплина (математике и статистике, рачунарства итд.);
- за самостално извођење истраживања са практичним циљем

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да према сопственим интересовањима и потребама спроводи базична и/или примењена квантитативна и квалитативна истраживања из различитих области психологије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Принципи филозофије науке. Логичке основе психолошких истраживања. Дедуктивно и индуктивно закључивање. Грешке у закључивању. Бејзијанска логика. Принципи научног сазнања - врсте сазнања и теорије знања. Принципи научног објашњења и предвиђања.

Сложенији истраживачки нацрти у психологији. Комплексни експериментални нацрти и мешовити модели. Сложени структурални неекспериментални нацрти. Мултиваријатна екстензија фреквенцијских нацрта. Принципи робусне анализе података. Мета-анализа. Увод у квалитативне и мешовите методе (квалитативна истраживања).

Преглед савремених поступака прикупљања података: физиолошке мере (снимање покрета очију, EEG, PET, fMRI), online упитничка испитивања, напредне технике истраживања социјалних мрежа, опсервационе методе.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење истраживања као основе за израду семинарског рада. Активности обухватају прикупљање и обраду података применом једне од метода са курса, усмену и писмену презентацију резултата истраживања.

Литература

Милас, Г. (2005). *Истраживачке методе у психологији и другим друштвеним знаностима*. Јастребарско: Наклада Слп.

Breakwell, G., Smith, J. A., & Wright, D. B. (2012). *Research Methods in Psychology*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage.

Trochim, W. M. K., & Donnelly, J. P. (2007). *Research Methods Knowledge Base*. Mason, OH: Thomson.

Okasha, S. (2004). *Filozofija nauke*. Sarajevo: Šahinpašić.

Field, A., & Hole, G. (2003). *How to Design and Report Experiments*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage.

Когнитивни процеси

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Учење и меморија, Увод у статистику, Методологија научних истраживања

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са различитим аспектима симболичких и интегративних процеса;
- са вишим когнитивним процесима као што су закључивање и суђење који почивају на симболичким процесима;
- са експертским и креативним мишљењем;
- са процесима решавања проблема и мишљења;
- са основима вештачке интелигенције.

б) Оспособљавање студената:

- да репродукује знања о основним психичким процесима и функцијама, посебно о симболичким и интегративним процесима;
- да репродукује знања о основним нацртима који се користе у истраживањима основних симболичких процеса, њихове подврсте и статистичке поступке које они подразумевају;
- да разуме и/или претпостави везе које постоје између основних психичких процеса и функција, с једне и виших, односно когнитивних процеса и функција, са друге стране;
- да разуме и/или претпостави везе које постоје између виших психичких процеса и функција, с једне стране и феномена са којима се психолог сусреће у професионалној пракси, као што су психички поремећаји (мишљења, суђења), употреба базичних психичких процеса у развојној и школској психологији, маркетингу, индустријској пракси (мишљење експерата, креативност) и томе слично.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- репродукује знања о основним психичким процесима и функцијама;
- репродукује знања о основним нацртима који се користе у истраживањима основних симболичких процеса, њихове подврсте и статистичке поступке које они подразумевају;
- уочи и разуме интегративни значај симболичких процеса у укупном систему психичких процеса и функција;
- уочи и разуме улогу и значај симболичких процеса за свакодневни живот људи и доведе ова сазнања у везу са професионалним радом психолога.

Садржај предмета

Теоријска настава

I Обрада језика – Основни појмови и методе психолингвистике; Перцепција говора; Обрада појединачних фонема; Обрада изолованих речи; Обрада морфологије; Обрада реченице; Прагматика и језичка комуникација. II Процеси суђења, закључивања и доношења одлука – Основне карактеристике и чиниоци суђења, закључивања и доношења одлука као адаптивних функција човека. III Решавање проблема, експертско мишљење и креативност – Различити приступи у истраживању процеса решавања проблема; Врсте проблема; Фазе решавања

проблема; Стратегије решавања проблема; Експертско мишљење; Креативно мишљење. IV Вештачка интелигенција – Основни појмови вештачке интелигенције; Примењена когнитивна психологија.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење једноставних експеримента као основе за израду семинарског рада. Активности обухватају дефинисање истраживачког проблема, преглед релевантне литературе, прикупљање и обраду података и дискутовање налаза.

Литература

Костић, А. (2006). Когнитивна психологија. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2010). Cognitive Psychology: A Student's Handbook, 6th Edition. Hove: Psychology Press.

Sternberg, R.J. (1988). The psychologist's companion: A guide to scientific writing for students and researchers. Cambridge University Press, Cambridge.

Психологија јавног мњења

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

- а) Упознавање студената са појавом јавног мњења;
- б) Оспособљавање студената за разумевање односа медија и мишљења јавности;
- в) Оспособљавање студената за регистровање друштвено актуелних тема и за развијање стратегија за њихово истраживање.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса:

- покаже разумевање јавног мњења и односа јавног мњења и сродних појмова;
- покаже познавање и разумевање различитих схватања јавног мњења;
- покаже разумевање формирања, одржавања и мењања јавног мњења;
- покаже разумевање улоге медија у формирању и презентацији јавног мњења;
- покаже разумевање јавног мњења у зависности од друштвено-политичког контекста;
- покаже разумевање зависности резултата истраживања јавног мњења од примењене истраживачке стратегије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење појма јавности

Однос јавности, јавног мњења и сродних појмова

Фактори формирања и одржавања јавног мњења

Утицај медија на јавно мњење

Однос политичке елите и јавног мњења

Истраживање јавног мњења: различите стратегије и њихове консеквенце

Друштвено окружење и појединац као фактор јавног мњења

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Анализа садржаја јавних гласила у вези с јавним популарним темама и њихове улоге у формирању актуелног јавног мњења. Такође, студенти ће у групама организовати дискусије на тему релевантности тема из јавног мњења на тумачење понашања људи у друштву.

Литература

Биро, М. (2006). Хомо посткомунистички. Београд : Библиотека ХХ век. (одабрана поглавља)

Кристофору, К. (ур.) (2003). Медији и избори: студије случајева. Београд : Европски Институт за медије и Самиздат Б92. (одабрана поглавља)

Рот, Н. (2005). Основи социјалне психологије. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства. (одабрана поглавља)

Stangor, C. (2000). Key readings in Social Psychology: Stereotypes and Prejudices. Hove, Taylor and Francis.

Томић, З. (2007). Комуникација и јавност. Београд : Чигоја штампа. (одабрана поглавља)

Технике анкетних истраживања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: -

Циљ предмета

Овладавање основним принципима и техникама анкетних истраживања, начином њихове конструкције и евалуације.

Исход предмета

Студент ће познавати основне принципе анкетних истраживања и бити у стању да припреми, конструише и евалуира једноставније анкете и припреми прикупљене податке за статистичку обраду. Студент ће бити способан да дискутује и учествује у припреми сложенијих анкетних истраживања са професионалцима који се баве анкетним истраживањима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Елементи и фазе анкетног истраживања; Популација и узорковање (циљна популација, оквир узорковања, грешке покривености, врсте узорака...); Нацрти, грешке узорковања и грешке које нису везане за узорковање; Технике прикупљања података; Неодазивање у анкетним истраживањима; Анкетни упитници, анкетни интервју; Евалуација анкетних питања, методе прелиминарних истраживања; Припрема прикупљених података за статистичку обраду; Мотивација испитаника за учешће у анкети.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Конципирање сопственог анкетног истраживања.

Литература

Фајгел, С. (2010). Методе истраживања понашања (IV допуњено издање), Београд: Центар за примењену психологију

Supek, R. (1981) Ispitivanje javnog mnijenja. Zagreb : Sveučilišna naklada Liber

Додатна литература: Groves, R.M. et al.(2009) Survey Methodology, John Wiley & Sons

Hansen, Hurwitz, Madow (1997) Sample Survey Methods and Theory, Vol 1, Wiley

изабрани чланци из научних часописа и зборника

Процена личности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета:

а) Упознавање студената:

- са савременим парадигмама и инструментаријумом за процену личности
- са принципима конструкције и интерпретације мерних инструмената за процену личности
- са принципима примене процене личности у области професионалне оријентације и селекције
- са могућностима примене процене личности у области психолошког саветовања

б) Оспособљавање студената:

- за самостални одабир и примену различитих техника за процену личности
- за самосталну интерпретацију података добијених различитим техникама за процену личности
- за конструкцију психолошких мерних инструмената за процену специфичних карактеристика личности

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Самостално одабира и примењује инструменте за процену личности у различитим областима примењене психологије
- Самостално интерпретира резултате процене и предлаже одговарајуће поступке на основу интерпретације
- Конструира психолошке мерне инструменте за процену специфичних карактеристика личности

Садржај предмета

Теоријска настава

Парадигме за процену личности: теорије и системи личности као референтни оквири за процену личности

Инструментариј за процену личности: упитници личности, интервју, пројективне технике

Процена личности у контексту различитих проблема примењене психологије: клинички контекст, организацијски контекст

Проблеми у вези са интерпретацијом података о личности и доношења одлука на основу резултата процене

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Начини скоровања инструмената за процену личности, интерпретација добијених података, конструкција мерних инструмената, студија случаја и писање извештаја

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). *Личност - методи и модели*. Београд: Центар за примењену психологију.

Кнежевић Г., Џамоња Игњатовић Т. и Ђурић Јочић, Д., и (2004). *НЕО ПИ-Р: примена и интерпретација*. Београд: Центар за примењену психологију.

Смедеревац, С., Митровић, Д. и Чоловић, П. (2010). *Великих пет плус два - примена и интерпретација*. Београд: Центар за примењену психологију.

Breakwell, G. M. (2007). *Vještine vođenja intervjua*. Zagreb: Naklada Slap

Wiggins, J.(2003). *Paradigms of personality assessment*. New York: The Guilford Press

Психологија спорта

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са основним теоријским концептима у психологији спорта; задацима, циљевима и могућностима рада психолога у области спорта; интегрисање и примена знања из различитих области психологије на област психологије спорта; анализирање и критичко преиспитивање ставова у области психологије спорта; дефинисање оптималног спортског учинка; примену узрасно и контекстуално адекватног приступа у облицима индивидуалног и групног консултативног рада са спортистима.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: покаже свеобухватно и детаљно познавање и разумевање основних теоријских концепата у психологији спорта, разуме и критички анализира проблеме у области психологије спорта, да у складу са развојном перспективом разматра релевантне психолошке факторе који су у вези са оптималним спортским учинком, као и да процењује и планира могуће интервенције у индивидуалном или групном раду.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Увод у психологију спорта. 2. Спорт и личност: Структура спортске личности. Развој и одржавање мотивације у спорту. 3. Менталне способности у спорту: пажња и концентрација. Учење психомоторних способности. 4. Оптимална активација и стрес у спорту. Емоционална регулација у спорту. 5. Психологија спортске групе: психолошки аспекти рада са групом. 6. Психолошка припрема спортиста: когнитивно-бихевиоралне интервенције у раду са спортистима.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење испитивања са спортистима различитих узраста, уз коришћење адекватних метода и техника истраживања, анализа добијених резултата, презентација на часу и у писменој форми, као семинарског рада.

Литература

Кокс, Р. (2005). Психологија спорта. Јастребарско: Наклада Слуп
Лазаревић. Љ. (2003). Психолошка припрема спортиста. Београд: Виша школа за спортске тренере
Барјактаревић, Ј. (2004). Психолошка припрема спортиста. Сарајево: Универзитет у Сарајеву
Луисели, Ј, Рид, Д. (2011). Behavioral sport Psychology. NY: Springer

Психологија родитељства и породице

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: /

Циљ предмета

Упознати студенте са: развојем и развојним задацима и променама унутар породице од предбрачне везе и ступања у брак до породице која стари, са нагласком на функционисање и чиниоце квалитета брачних односа, кородитељског односа и развоја родитељских улога, сиблинг и рођачких релација; упознати студенте са различитим теоријским приступима породици; упознати основне истраживачке нацрте и приступе истраживању породице и родитељства; упознати студенте са теоријским приступима разумевању ефеката неразвојних криза на развој породичних улога и односа.

Исход предмета

Очекује се да студент на крају одслушаног курса: покаже свеобухватно разумевање развојних процеса у породици од њеног настанка и током целокупног животног циклуса; покаже спретност у примени различитих теоријских концепата у разумевању породичних процеса и улога, као и спретност у критичкој и компаративној анализи доприноса различитих теоријских приступа; покаже разумевање развоја, значаја и чинилаца функционалности родитељског функционисања, односа родитељ-дете; кородитељског односа, брачног односа, сиблинг и рођачких релација; разуме специфичности развоја породичних улога и односа у контексту развода, хроничне болести или развојне сметње детета и других неразвојних криза породице.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријски приступи породици; Развојни приступ породици; Предбрачне везе и ступање у брак; Брачни односи и процеси у браку: развој и чиниоци функционалности; Преузимање родитељских улога; Стрес родитељства; Очинство и материнство; Развој родитељских улога; Квалитет родитељства; Сиблинг односи; Рођачки односи; Породице старих; Развод; Развој породице у контексту неразвојних криза- губици, хронична болест члана породице, развојне сметње код детета; Неplодност и живот без деце; Специфичне породичне констелације

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Упоредна анализа доприноса различитих теорија разумевању развоју улога и релација унутар породице; анализа истраживачких приступа породичним релацијама; анализа превентивних и интервентних програма за рад са породицом.

Литература

Чудина Обрадовић М., Обрадовић Ј. (2006). Психологија брака и обитељи. Загреб, Голден маркетинг- Техничка књига.

Михић И. (2007). Родитељство у породицама са адолесцентом: чиниоци квалитета. Београд, Задужбина Андрејевић

Зотовић М., Михић И., Петровић Ј. (2011). Породице у Војводини: Развој породичних улога. Нови Сад, Филозофски факултет.

Саветодавни рад са породицом

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената са: принципима процене породичних релација и плана саветодавног третмана за породицу; принципима укључивања деце у саветовање породице; принципима имплементације саветодавног рада у образовне и здравствене системе.

Исход предмета

Након одслушаног курса очекује се да студент буде упознат са техникама процене квалитета различитих односа унутар породице; способан да спроведе први интервју, сачини план процене и план саветодавног рада са породицом; критички анализира и евалуира превентивне и интервентне облике рада са породицом; креира превентивни саветодавни програм за породицу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Приступи процени квалитета породичних односа и породичне функционалности; Технике процене квалитета предбрачне везе, брака, квалитета и функционалности родитељског савеза; односа родитељ-дете и других аспеката породичних релација; саветодавни приступи породици; препознавање потреба породица деце са сметњама у развоју; принципи укључивања деце у саветовање породице; саветовање породице у процесу развода

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Интервју са породицом; процена квалитета породичних односа; анализа примера превентивних и интервентних програма (школе за труднице, школе за родитељство); планирање превентивних и интервентних активности за породицу; саветодавни рад са породицом у образовним и здравственим институцијама.

Литература

Зотовић М., Петровић Ј., Мићић И. (2009). Психолошка процена породице: могућности и ограничења. Нови Сад, Филозофски факултет.

Асен И., Томсон П. (2001). Породична решења у пракси. Београд, УНИЦЕФ.

Деспотовић Станаревић В. (2009). Системски приступ као теоријско искуствени оквир у породичној медијацији. У: Џамоња Игњатовић Т., Жегарац Н. (ур). Теоријске основе медијације- перспективе и доприноси. Београд, Друштво психолога Србије, 123-144.

Половина Н. (2009). Примена теорије осећајног везивања у подручју бракоразводне медијације. у: Џамоња Игњатовић Т., Жегарац Н. (ур). Теоријске основе медијације- перспективе и доприноси. Београд, Друштво психолога Србије, 145-164.

Саветодавни рад у школи

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушани курсеви: Когнитивни развој, Социо-емоционални развој и Развојна психопатологија.

Циљ предмета

Упознавање студента са практичним аспектима саветодавног рада у школи и оспособљавање студента за примену основних елемената психолошког саветовања у раду са ученицима различитих узраста.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса покаже разумевање основних принципа саветодавног рада у школи, и да буде способан да самостално примени основне елементе психолошког саветовања, примерено врсти проблема и узрасту ученика.

Садржај предмета

Теоријска настава

Циљеви и могући исходи саветодавног рада у школи. Предуслови успешног саветодавног рада у школи. Различити саветодавни приступи, технике и интервенције у раду са ученицима различитих узраста. Етичка питања везана за саветодавни рад у школи.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Играње улога, улажење у улоге саветника и ученика (различитих узраста и различитих развојних и ситуационих проблема), у циљу развоја осетљивости за оптимални радни савез, односно за успостављање климе поверења у саветодавном односу. Симулације саветодавног рада у школи, ради њихове детаљне анализе и дискусије у едукативне сврхе. Студенти ће увежбавати основне комуникацијске вештине потребне за саветодавни процес: разумевање вербалне комуникације, разумевање знакова невербалне комуникације, активно слушање и постављање питања.

Литература

Nelson-Jones, R. (2007). *Praktične vještine u psihološkom savjetovanju i pomaganju*. Jastrebarsko: Naklada Slap. (odabrana poglavlja)

Кондић, К., Влајковић, Ј., Штајнер Поповић, Т., (1998) *Слушам те, разумем те, прихватам те...* Београд: ИП "Жарко Албуљ". (одабрана поглавља)

Schmidt, J. (2008). *Counseling in Schools: Comprehensive programs of responsive services for all students*. Boston, MA, Allyn and Bacon. (odabrana poglavlja)

Davis, T. (2005). *Exploring School Counseling: Professional Practices and Perspectives*. Boston, MA.: Houghton Mifflin Company. (odabrana poglavlja)

Психологија образовања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са: новијим сазнањима о факторима школског постигнућа и могућим узроцима неуспеха у учењу; разноврсним стратегијама учења и подучавања; различитим улогама и имплицитним уверењима наставника; психолошким аспектима учења у транзицији са нижих на више нивое школовања (са посебним освртом на готовост деце за полазак у школу); специфичним сметњама у психичким процесима које резултирају разноврсним тешкоћама у учењу; различитим аспектима испитивања и оцењивања знања.

Оспособљавање студента за: конципирање ефикасних педагошко-психолошких интервенција за побољшање школског постигнућа ученика.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- даје смернице и упутства учесницима у педагошком раду, односно родитељима, у циљу поспешивања ефикасности учења;
- објективно и стручно анализира узроке тешкоћа у учењу;
- самостално осмисли и реализује план психолошке интервенције код ученика који из одређеног разлога остварују низак школски учинак;
- практично примени инструменте и технике за процену готовости деце за полазак у школу, те интерпретира добијене резултате.

Садржај предмета

Теоријска настава

- Детерминанте школског постигнућа: когнитивне способности као детерминанте школског успеха; релације особина личности и школског успеха; мотивација за школско учење из угла теорије самодетерминације; успостављање саморегулисаног учења;
- Стратегије учења и стилови подучавања: обезбеђивање трансфера учења;
- Улоге наставника; имплицитна наставничка уверења;
- Транзиције са нижих на више нивое школовања: готовост за полазак у школу; школско и ваншколско учење у раној и средњој адолесценцији; транзиција ка тржишту рада;
- Развој академских вештина (читање, писање, рачунање);
- Тешкоће у учењу (афазија, дислексија, дисграфија, дискалкулија, хиперактивност);
- Проблеми евалуације у настави: испитивање и оцењивање знања; нормативни и критеријумски тестови знања.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Демонстрација мерних инструмената; вежбање примене мерних инструмената; израда и презентација семинарског рада

Литература

Антропова, М.В. и Кољцова, М.М. (1986). Психофизиолошка зрелост деце. Београд: Завод за

уџбенике и наставна средства.

Дејвис, Р.Д. и Браун, Е.М. (2001). Дар дислексије. Загреб: Алинеа.

Хаџиселимовић, Џ. и Беле-Поточник, Ж. (1975). Кетвиг тест зрелости деце за школу - Приручник. Љубљана: Завод за продуктивност дела.

Ивић, И. и сар. (1995). Тест за испитивање првака (ТИП-1) - приручник. Београд: ЦПП, ДПС.

Коцијан-Херцигоња, Д. И сар. (2004). Хиперактивно дете. Јатребарско: Наклада Слап.

Коџопељић, Ј. (2008). Метајезички аспекти зрелости за полазак у школу. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.

Peacock, G.G, Ervin, R.A., Daly, E.J. & Merrell, K.W. (2010). Practical handbook of school psychology: effective practices for 21st century. New York: The Guilford Press.

Владислављевић, С. (1991). Дислексија и дисграфија. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства,

Wolfolk, A. (2007). Educational psychology (Tenth edition). Boston: Allyn & Bacon.

Когнитивни развој

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента са: током когнитивног развоја, тј. са карактеристикама различитих развојних стадијума; са објашњењима развојних промена које нуде различите теорије когнитивног развоја и њиховим педагошким импликацијама; са методама истраживања когнитивног развоја. Оспособљавање студента за: разликовање описа развоја од објашњења и тумачења која нуде различите теорије развоја; за анализирање и критичко преиспитивање теоријских ставова у области когнитивног развоја; за примену узрасно адекватног приступа деци у педагошком и другим облицима рада и комуникације са децом.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: покаже свеобухватно и детаљно познавање и разумевање тока когнитивног развоја, тј. карактеристика различитих развојних стадијума; покаже свеобухватно разумевање узрока и механизма развојних промена, онако како их виде најзначајније теорије које нуде објашњење когнитивног развоја; покаже способност анализирања и критичког преиспитивања теориских ставова у области когнитивног развоја; самостално примени методе и технике испитивања дечијег мишљења, анализира добијене резултате и њихове теоријске и практичне импликације.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Увод: Дефинисање когнитивног развоја; Увод у теорије когнитивног развоја. 2. Прве две године живота: Упознавање са основним методама и техникама проучавања психомоторног развоја. Прве две године у теоријама когнитивног развоја. 3. Предшколски и школски узраст: Карактеристике периода у теоријама когнитивног развоја. Клинички метод и друге методе испитивања. 4. Адоlescенција и одрасло доба: Карактеристике периода у теоријама когнитивног развоја. Методе испитивања. Завршни преглед теорија когнитивног развоја: Критички осврт на основне теорије. Сличности и разлике међу теоријама. Педагошке импликације.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење испитивања нивоа когнитивног развоја детета, уз коришћење адекватних метода и техника истраживања, анализа добијених резултата, презентација на часу и у писменој форми, као семинарског рада.

Литература

Доналдсон, М. (1998): Ум детета; Завод за уџбенике и наставна средства, Београд

Група аутора (1983): Когнитивни развој детета (Зборник 3); Савез друштва психолога Србије, Београд

Ивић, И., Игњатовић-Савић, Н. и Росандић, Р.: Приручник за вежбе из Развојне психологије; ДПС, Београд

Пијаже, Ж. & Инхелдер, Б. (1978): Интелектуални развој детета; Завод за уџбенике и наставна средства, Београд

Виготски, Л.С. (1977): Мишљење и говор; Нолит, Београд

Социо-емоционални развој

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студента са: током социјалног и емоционалног развоја, тј. са карактеристикама различитих развојних стадијума; са објашњењима развојних промена које нуде различите теорије социо-емоционалног развоја и њиховим педагошким импликацијама; са методама истраживања социјалног и емоционалног развоја. Оспособљавање студента за: анализирање и критичко преиспитивање теоријских ставова у области социјалног и емоционалног; за примену узрасно адекватног приступа деци у педагошком и другим облицима рада и комуникације са децом.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: покаже свеобухватно и детаљно познавање и разумевање тока социјалног и емоционалног развоја, тј. карактеристика различитих развојних стадијума; покаже свеобухватно разумевање узрока и механизма развојних промена, онако како их виде најзначајније теорије социо-емоционалног развоја; покаже способност анализирања и критичког преиспитивања теоријских ставова у области социјалног и емоционалног развоја; самостално примени методе и технике испитивања дечијег социјалног и емоционалног живота, анализира добијене резултате и њихове теоријске и практичне импликације.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Дефинисање социјалног и емоционалног развоја; Увод у теорије социо-емоционалног развоја. 2. Развој и диференцијација емоција. Развој емоционалне компетенције: препознавање, разумевање и експресија емоција код деце. Развој емоционалне регулације и темперамент. 3. Процеси социјализације емоција. 4. Социјална когниција: развој селф-концепта и развој свести о другима. 5. Развој у контексту различитих социјалних односа: развој вршњачких односа. Социјално понашање и социјална адаптација: агресивност, просоцијално понашање и социјална изолација.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Спровођење испитивања одређених аспеката социјалног или емоционалног живота детета, уз коришћење адекватних метода и техника истраживања, анализа добијених резултата, презентација на часу и у писменој форми, као семинарског рада.

Литература

Петровић, Ј. (2007). Емоционални темељи социјалне компетенције. Београд: Задужбина Андрејевић

Група аутора (1990). Процеси социјализације код деце. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Оутли, К. Џенкинс, Џ. (2003) Разумијевање емоција. Јастребарско: Наклада Слал

Кларин, М. (2006). Развој дјете у социјалном контексту. Јастребарско: Наклада Слал

Есо, С., Конрад, Ј. (2006). Агресивност у деце и младежи. Јастребарско: Наклада Слал

Јелена М. Матановић, Небојша З. Мајсторовић

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ

Омогућити студенту да током стручне праксе стекне организацијско искуство, као и да стекне потребне вештине у примени теоријског знања из области индустријске/организацијске психологије.

Очекивани исходи

Студент ће стећи индустријско, радно и стручно искуство као организацијски психолог.

Садржај стручне праксе

Конкретан садржај стручне праксе зависи од типа организације у којој се пракса одвија али, према уговору о сарадњи између Филозофског факултета и компаније, тај садржај неће бити изван области организацијског понашања, управљања људским ресурсима или маркетинга.

Број часова , ако је специфицирано: 176 сати

Методе извођења

Током стручне праксе студент ће моћи да посматра, учествује у раду служби организације, консултује се са контакт особом компаније, дискутује о питањима од значаја за разумевање организацијских процеса и учење о њима.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Студент ће за стручну праксу бити оцењен након обављених 176 сати праксе (50%) и по два додатна основа:

1. на основу евалуације његовог понашања и доприноса током праксе а добијене од стране контакт особе у компанији према унапред утврђеним димензијама успеха (30%) и
2. на основу извештаја о својим активностима током стручне праксе (20%).

Весна Ј. Гаврилов-Јерковић; Зденка Нововић; Снежана Товиловић; Јелена Шакотић
Курбалија; Иван П. Јерковић; Љиљана Милић; Вељко С. Јовановић, Снежана Миленковић, Ана Генц

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ

Упознавање студента са специфичностима различитих клиничких контекста и са садржајем посла и типичним задацима психолога у тим контекстима

Оспособљавање студента за примену знања и вештина стечених у области клиничке психологије у конкретном професионалном окружењу

Очекивани исходи

На крају стручне праксе се очекује да студент буде оспособљен да:

Покаже разумевање специфичности задатака психолога у клиничком сетингу

Спроводи процедуру клиничке процене у различитим клиничким контекстима под супервизијом

Самостално обавља кратко психолошко саветовање са клијентима

Покаже разумевање специфичност комуникације са сродним струкама и вештину учествовања у тимском решавању проблема клијената.

Садржај стручне праксе

Опсервација посла психолога у институцијама које се баве заштитом и унапређењем менталног здравља и у институцијама социјалне заштите

Спровеђење процедуре клиничке процене под супервизијом психолога ментора

Спровођење кратких саветодавних процедура под супервизијом психолога или саветника ментора

Учешће на састанцима стручних тимова институције у којој студент обавља праксу

Учешће под супервизијом у групним облицима психолошког третмана који се спроводе у институцији

Помагање психологу ментору у обављању административних послова

Број часова , ако је специфицирано - 90 часова

Методe извођења

Практичан рад са клијентима под супервизијом психолога ментора уз редовне консултације са наставницима који су задужени за спровођење предмета стручне праксе

Континуиран консултативан рад с психологом ментором и члановима тима запосленим у институцији у којој студент обавља праксу.

Теренски рад у складу са захтевима посла психолога ментора.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Наставник у комуникацији са психологом ментором оцењује:

Степен и квалитет показаног студентовог интересовања за савладавање задатака – до 10 поена

Показану самосталност у раду са клијентима – до 10 поена

Показану вештину у спровођењу захтеваних дијагностичких и саветодавних процедура у раду са клијентима – до 30 поена

Способност интеграције и клиничке интерпретације података и доношења закључака и препорука у односу на проблеме клијената – до 30 поена

Показану вештину за учествовање у тимској комуникацији – до 10 поена

Приказано познавање и поштовање етичких стандарда у раду са клијентима и сарадницима – до 10 поена

Петар Милин, Сунчица Здравковић, Душица Филиповић-Ђурђевић, Бојан Јаничић,
Снежана Смедеревац, Душанка Митровић, Петар Чоловић, Владимир Мићић

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ

Циљ стручне праксе на модулу Општа психологија је укључивање студената у процес организације и спровођења истраживања, као и рад на статистичкој обради података добијених истраживањима у пракси.

Очекивани исходи

Очекује се да студент након обављене праксе познаје области и садржај рада психолога као сарадника, првенствено у маркетиншким агенцијама и агенцијама за испитивање јавног мњења као и ПР службама; препознаје области стручног усавршавања психолога као сарадника у овим областима; критички анализира позицију и улогу психолога као сарадника у различитим установама.

Садржај стручне праксе

Упознавање са обавезама психолога као сарадника у маркетиншким агенцијама; упознавање са ПР службама и њиховим задацима, као и пословима психолога у овим установама; обука о прикупљању и обради података у испитивању јавног мњења; активно учешће у прикупљању података и њиховој обради.

Број часова , ако је специфицирано

Методе извођења

вишедневне посете установама из ових области; разговори, праћење у раду и анализа рада сарадника психолога из ових установа; самостални рад студената.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе- семинари (извештаји о посети и анализа рада) 70

Испит- писмени (критичка анализа улоге психолога у наведеним институцијама и организацијама) 30

Марија Зотовић-Костић, Јасмина Кодџопељић, Јелица Д. Петровић, Ивана С. Мићић, Јасмина Пекић

Број ЕСПБ: 6

Услов: /

Циљ

Упознавање са садржајем и областима рада психолога као стручног сарадника у систему образовања; Упознавање са специфичним областима рада у предшколским установама, основним и средњим школама и домовима ученика.

Очекивани исходи

Очекује се да студент након обављене праксе познаје области и садржај рада психолога као стручног сарадника у образовном систему; препознаје области стручног усавршавања психолога као стручног сарадника у образовању; критички анализира позицију и улогу психолога као стручног сарадника у различитим образовним установама.

Садржај стручне праксе

Предшколске установе: упознавање са садржајем и областима рада стручног сарадника-психолога на терену: праћење адаптације, праћење наставног процеса, сарадња са васпитачима, подршка у раду са децом са сметњама у развоју; стручно усавршавање, сарадња са породицом, планирање превентивних активности; упознавање са садржајем и областима рада стручног сарадника-психолога у саветовалишту: планирање превентивног и интервентног рада, сарадња са институцијама за бригу о деци.

Основне школе: упознавање са садржајем и областима рада стручног сарадника-психолога- процена спремности за школу; професионална оријентација; планирање превентивног и интервентног рада; сарадња са наставним особљем; рад на формирању ИОПа и подршка у раду са децом са сметњама у развоју; стручно усавршавање.

Средње школе: упознавање са садржајем и областима рада стручног сарадника-психолога- професионална оријентација; планирање превентивног и интервентног рада; стручно усавршавање.

Домови ученика: упознавање са садржајем и областима рада стручног сарадника-психолога

Број часова , ако је специфицирано

/

Методе извођења

вишедневне посете образовним установама свих нивоа; разговори, праћење у раду и анализа рада стручних сарадника психолога; анализа правилника о раду и стручном усавршавању стручних сарадника у образовању; самостални рад студената.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе- семинари (извештаји о посети и анализа рада) 60

Испит- писмени (критичка анализа улоге стручног сарадника у образовању) 40

Енглески језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти утврде претходно стечено знање енглеског језика и даље унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено првом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући ниво знања између нижег средњег (*pre-intermediate*) и средњег (*intermediate*) нивоа.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: слободно време, значајни догађаји из приватног живота, свакодневна рутина и посао, посебне прилике и празници, опис физичког изгледа и карактера, одмор и путовање, амбиције и снови.

Грамматичке јединице: упитне конструкције; *Present Simple*; *Past Simple*; модални глаголи *should*, *can*, *have to*; *Present Continuous* и *Present Simple*; *Present Continuous* са значењем будућности; компарација придева; конструкције са *going to*, *planning to*, *would like to*, *would rather*; конструкција са *will*; *Present Perfect* и *Past Simple*.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик А2.1

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти наставе да унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено другом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући очекивани средњи ниво знања (*intermediate*).

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: различите земље и културе, живот некад и сад, здравље, интересовања, предмети у свакодневној употреби, одговарајућа особа за посао, новац, имагинарне ситуације.

Грамматичке јединице: употреба чланова и квантификатора; модални глаголи *may, might, will*; конструкције са употребом садашњег времена и везника *if, when, before*; *Past Continuous*; конструкција *used to*; герунд; пасивне конструкције; *Present Perfect Continuous*, и *Present Perfect Simple*; *Past Perfect*; кондиционалне реченице.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у првих шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, различите земље и поднебља, животне приче, планове за будућност, вести и медије.

Граматичке јединице које се обрађују су: питања и кратки одговори, глаголска времена (*Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous*), конструкције за изражавање будућности, поређење придева са изражавањем суптилнијих разлика, пасив, први кондиционал.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б1.1

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у других шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: друштвене контакте, важне проналаске и објекте, друштво и будућност, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: изражавање спонтаних одлука и предвиђања, односне реченице, квантификатори, глаголска времена (*Past Simple, Past Perfect*), први, други и трећи кондиционал, неуправни говор, изражавање обавезе и дозволе у садашњости и прошлости.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продуктује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата прву половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме прошлости и садашњости, породице и дома, постигнућа и изума, ума. Обрађују се следеће граматичке целине: понављање глаголских времена, помоћни глаголи, творба именица, герунда и придева, наративна глаголска времена, пасив, перфективна времена, чланови.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.1

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.2, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продуктује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата другу половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме животних успона и падова, ума, успеха и славе, комуникације међу људима, савремених достигнућа науке. Обрађују се следеће граматичке целине: релативне клаузе, герунд и инфинитив, модални глаголи, будућа глаголска времена, хипотетичке ситуације, управни и неуправни говор.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.2

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из прве половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Енглески језик Б2.4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.3

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из друге половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Француски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан један од студијских програма на Филозофском факултету

Циљ предмета:

Стицање основних језичких вештина и основне комуникативне компетенције француског језика.

Исход предмета

Студенти су у стању да поздраве и да се представе на француском, као и да представе неког. Могу да позову и да одговоре на позив.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Поздрављање. Представљање. Израђавање личног става. Коришћење формулара. Позивање и одговор на позив.

Култура и цивилизација: Основни појмови о Француској и другим франкофоним земљама.

Граматика: Презент правилних и најчешћих неправилних глагола. Члан (одређени, неодређени и сажети). Број. Род. Постављање питања. Негација. Личне заменице (ненаглашене и наглашене).

Лексика: Најчешће употребљаване речи у свакодневној комуникацији.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на елементарном нивоу.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик A1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс I (A1.1)

Циљ предмета:

Стицање језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу A1 учења француског језика.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу A1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: изражавање слагања и неслагања. Изражавање података о личном животу. Сналажење у простору и времену. Изражавање личног мишљења.

Култура и цивилизација: свакодневни живот у Француској. Градови у Француској. Празници. Сликарство. Музика.

Граматика: Passé composé. Показни и присвојни придеви. Предлози. Презент индикатива и императива повратних глагола. Изражавање времена. Изражавање циља, узрока, последице и опозиције.

Лексика: најчешће употребљаване речи које се односе на околину, породицу, свакодневни живот.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу A1.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика.*

Француски језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс II (A1.2) **или** владање француским језиком на нивоу A1 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво A2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу A1 европског језичког оквира, као и појединим елементима комуникативне компетенције на нивоу A2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé. Партитивни члан. Изражавање количине.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу A2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Од слушан/положен испит из Француског језика – нижи средњи I (A2.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво A2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу A2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље. Исхрана у Француској. Живот у франкофоним земљама.

Граматика: Изражавање будућности. Заменице директног и индиректног објекта. Просте релативне заменице. Прилози. Партитивни члан. *Présent progressif et passé récent*. Компарација придева.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу A2.

Литература

Flumian, C., Labascole J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Владање француским језиком на нивоу А2 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво Б1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја. Живот у граду.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé/Imparfait. Партитивни члан. Изражавање количине. Кондиционал.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – средњи I (Б1.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво В1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 и појединим елементима нивоа Б1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље.

Граматика: Изражавање будућности. Сибжонтив. Релативна заменица: dont. Плускамперфекат. Заменице директног и индиректног објекта.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Италијански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета разумевање и употреба италијанског језика у свакодневним приликама; представити себе и друге, дати о себи и другима основне податке (порекло, адресу, телефон,...), тражити сличне податке и информације.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Италијански алфабет. Акценат. Појам дифтонга, трифтонга и хијата. *Elisione, troncamento*. Род и број именица и придева. Одређени и неодређени члан. Предлози и спајање предлога са одређеним чланом. Заменице: личне заменице у функцији субјекта, ненаглашене и наглашене личне заменице у функцији директног објекта. Повратне заменице. Показни придеви и заменице (*questo, quello*). Посесивни придеви и заменице. Речце *ci, ne*. Правилни глаголи све 3 конјугације у презенту (*indicativo presente*). Модални глаголи: *volere, potere, dovere*. Неправилни глаголи: *fare, dare, stare, andare, sapere, venire, uscire, dire, bere, piacere, dispiacere*. Прилози за место, време, начин. Основни и редни бројеви до 1000.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за коректан изговор речи и реченица; усмено и писмено разумевање кратких и елементарних италијанских текстова са освртом на елементе италијанске културе и цивилизације (основни појмови о италијанској географији, италијанским градовима, свакодневним навикама Италијана и типичном начину исхране).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик A1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика A1.1

Циљ предмета Разумевање и употреба фреквентних реченица у разним приликама (у јавном и приватном животу). Комуницирање у простим и рутинским ситуацијама. Писање кратких и једноставних текстова у циљу комуникације, интеракције и описивања.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Посесивни придеви и заменице. Компарација придева: компаратив и суперлатив (релативини и апсолутни). Неодређени придеви и заменице. Заменице: наглашене и ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта. Повратни глаголи. Безлична форма. Прошла времена *passato prossimo* и *imperfetto* (облици и употреба). Кондиционал прости (облици). Основни и редни бројеви преко 1000.

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (становање, одевање, слободно време, спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика A1.2

Циљ предмета

Добро сналажење у једноставној комуникацији и израда кратких, тематски разноврсних текстова (опис искуства, догађаја у прошлости, опис будућности, исказивање снова, жеља, планова, и наредби).

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за A2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Употреба прошлих времена (*imperfetto* и *passato prossimo*). Футур (облици и употреба). Релативне заменице. Императив (облици и употреба). Императив са здруженим заменицама. Кондиционал прости (различите употребе).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис личности и карактера, активности у слободно време, одлазак у биоскоп и позориште, посета музеју, здрава исхрана и прехранбене навике, људско тело, здравље и спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика A2.1

Циљ предмета

Разумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама.

Добро сналажење у комуникацији са говорницима италијанског језика и изради кратких, тематски разноврсних текстова.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за A2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Увођење хипотетичних реченица (први тип). Прошла времена индикатива: *trapassato prossimo, passato remoto* (облици). Упоредна примена имперфекта, перфекта и осталих прошлих времена. Увод у слагање времена. Увођење конјунктива презента и прошлог времена (облици и основна употреба). Кондиционал прошли (облици и употреба).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис стамбеног простора, представљање пријатеља, комуникација у пословном контексту, опис живота у граду и на селу).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему. Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику,

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso* 2, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso* 3, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан / положен испит из Италијанског језика А2.2/ познавање италијанског језика (савладан А2 ниво Заједничког европског референтног оквира)

Циљ предмета Разумевање разноврсних текстова било конкретног, било апстрактног садржаја.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Писмено изражавање на основу ширег избора тема.

Садржај предмета

Практична настава за Италијански језик Б1.1 (0+4) састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Ревизија времена и начина. Слагање времена у целости. Конјунктив имперфекта и плусquamперфекта (облици и употреба). Посебни облици компарације придева.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за усмено и писмено излагање садржаја и коментара на разноврсне тематике из историје италијанске књижевности од XIX века до данашњих дана као и на попутне културне и цивилизацијске појаве (утицај медија и реклама, облици савремене комуникације, промењена улога породице).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература :

G. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/ положен испит из Италијанског језика Б1.1

Циљ предмета

Разумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама. Вођење тачне конверзације са италијанским саговорницима о друштвеним и професионалним темама.

Исход предмета

Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Састављање јасних и сложених текстова, структурално и кохерентно добро повезаних.

Садржај предмета

Практична настава за предмет Италијански језик Б1.2 (0+4) састоји се од вежби морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Герунд прошли. Инфинитив прошли. Хипотетичне реченице у целисти. Директни и индиректни говор. Увежбавање слагања времена. Пасив.

Лекторске вежбе: Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику, иначе и у циљу усвајања основне терминологије из разних области савремене италијанске културе (екологија, међуљудски односи, здрава храна и генетски модификована исхрана, опис туристичких места у Италији, италијанска гастрономија).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература: G.. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

Мађарски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: поздрављање, упознавање, представљање, основно сналажење у простору, куповина, боје, попуњавање једноставних личних обарзаца.

Студентима се предочава генолошка и типолошка различитост између српског и мађарског језика, аглутинативно својство мађарског језика.

Граматицке јединице које се обрађују су: гласови у мађарском језику, значај дужине гласова, принцип хармоније самогласника, реченице са именским предикатом, чланови, основни прилози за место, постпозиције, месни падежни наставци, акузатив, основни и редни бројеви, коњугација глагола субјекатске промене, мхожина именских речи, датив, глаголски префикси, придеви, боје, изражавање присвојног односа (једнини), потенцијал (глаголи на –hat) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: стан и становање, успостављање формалне комуникације, колико има сати, изражавање временског односа, делови тела, посета лекару, облачење, лична хигијена, посете, сналажење у саобраћају, распоред дневних активности.

Граматичке јединице које се обрађују су: основи прилози за место, месни падежни наставци; инесив, супересив, као и акузатив, илатив и сублатив, конјугација глагола објекатске промене у множини, елатив и делатив, адесив, аблатив, и датив, глаголски префикси, темпорал, ред речи глаголских префикса, присвојни лични наставци, изражавање присвојних односа (у множини), инструментал, прошло време (субјектска и објекатска промена) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.2. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти још боље упознају са карактеристикама мађарског језика, да утврде претходно знање мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику, да даље уче вокабулар и граматику и развијају језичке вештине, обрађујући теме прилагођене њиховом нивоу знања.

Исход предмета

Добивши основна знања из граматике мађарског језика стварају се предуслови за могућност обављања основне усмене и писмене комуникације на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, односно следећих пет лекција из уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: родбински називи у мађарском језику, куповина, у ресторану: назив јела и пића, намештај и уређење стана, градови, знаменитости градова, животиње, природне појаве, спорт, канцеларија, канцеларијски намештај, професионална оријентација.

Граматичке јединице које се обрађују су: знак за множину поседа, објекатска конјугација глагола, инструментал, личне заменице у падежима, зависне месне реченице, показне заменице у падежима, прилози за начин, прошло време глагола, наставак –lak/lek, временске реченице, компарација придева, присвојне заменице, императив, индиректни говор, будуће време

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А2.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Усвајање граматичких јединица и знања везаних за формирање озбиљнијих текстова. Стварају се предуслови за комуникацију на вишем, напредном нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене преосталих пет поглавља књиге, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: путовања, летовање, зимовање, празници, годишњице, прославе, куповина, распродаје, позориште, биоскоп, градски саобраћај, упутства за долађење на одредиште, саобраћајни прописи, проналажење изгубљених ствари.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне речеинце, упућивачке речи и везници, конјугација инфинитива, узрочне реченице, упитна речца »—е«, конструкције са модалним глаголима, саставне независне реченице, субјекатске и објекатске зависне реченице, кондиционал глагола, раставне независне реченице, експликативне зависне реченице, жељне реченице, каузативни глаголи, глаголски придеви и прилози, суфикси за грађење речи.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен квалификациони тест са одговарајућим бројем бодова или положен испит Мађарски језик А2.2.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, разговор о биографији својој и познатих личности, животне приче, планови за будућност, сналажења на јавним местима (банка, пошта), у саобраћајним ситуацијама (знаци, прекршаји, конверзација са саобраћајном полицијом итд.).

Граматичке јединице које се обрађују су: заменице (посебно односне, реципрочне и повратне), употреба и правопис датума, компарација придева и прилошке одредбе за начин који се граде од компаратива придева, присвојни знак –é, изражавање упоређивања и одређивање степена и мере, императив глагола.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан предмет Мађарски језик Б1.1.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.2 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава

Теме покривене у других пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: друштвени контакти, лечење (амбулантно и болничко), разговор о верским и државним празницима (обичаји и начин прославе), временске прилике, путовања, прописи у вези са путовањима (осигурање, царина итд.), важни проналасци и објекти, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: релативне глаголске основе испред императива, и неправилни облици, одређена коњугација интранзитивних глагола, индиректни говор, будуће време глагола, узрочне зависне реченице, употреба императивног облика глагола у сложеним реченицама, изражавање намене, употреба инфинитива уз модалне глаголе и придевске предикате.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б1.2.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Поред тога, студенти се упознају са аспектима мађарске културе. Настава обухвата пет јединица наведене литературе.

Теме: разговор о кваровима на аутомобилу и апарата у кући, поправка истих, разговор о спорту, честитке поводом разних догађаја (имендана, поводом венчања, рођења детета, унапређења), огласи и оглашавање, разговори у вези са огласима, интервјуи, разговори око запошљавања и однос са претпостављенима, жалбе, молбе, учтиво обраћање у кондиционалу.

Грамматика: изражавање узрочних односа, употреба конструкција са инфинитивом, контрукција „szokott + ni“ са и без модалног глагола, саставне независно сложене реченице, експликативне и закључне зависне реченице, кондиционал садашњи и прошли, субјекатска и објекатска коњугација у кондиционалу, супротне независне реченице

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б2.1.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Подизање нивоа комуникативне и језичке компетенције студената на основу преосталих пет јединица наведене литературе.

Теме: афинитети и хобији, разонода и забава, разговор о изгубљеним и нађеним стварима, о куповини и услугама, изражавање задовољства и незадовољства, писање приватне и службене кореспонденције, описивање знаменитости градова, туристичке туре, упознавање са географским, историјским и културним знаменитостима Републике Мађарске, позивање и одлажење у госте,

Грамматика: супротне независне реченице, експликативне, узрочне, поредбене, допусне реченице, жељне реченице, прилози за место са заменичким карактеристикама, каузативни глаголи, глаголски придеви садашњи и девербалне именице на –ó/ő, глаголски придеви прошли, потенцијал глагола, глаголски прилози, суфикси за грађење именица, придева.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Немачки језик A1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу A1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и сасвим једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да представи себе и друге, да пита за пут, тражи информације у хотелу, опише свој дан, итд.).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: представљање, оријентација у граду, музика, слободно време и свакодневница, куповина, храна и пиће.

Граматичке јединице које се обрађују су: личне заменице, презент, одређени и неодређени члан, модални глаголи.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik: Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да испланира и опише путовање, да наведе просторије у стану и опише своје стан и собу, да напише разгледницу, разговара о здрављу и болести, да наведе делове одеће и води разговоре о куповини, да разуме временске прогнозе).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у поглављима 6-11 уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: учење језика, путовања, становање, посећивање, здравље, одећа.

Граматичке јединице које се обрађују су: слагање предлога и падежа, перфекат, присвојне и показне заменице, повратни глаголи, претерит модалних глагола.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик A1.2 или квалификациони тест за ниво A2.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу A2.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да говори о школовању, свом блиском окружењу, даје описе градова и путовања, води једноставне разговоре.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: Фрајбург, снови, на путовању, школовање, Берлин.

Граматичке јединице које се обрађују су: заменица „man“, зависне реченице и везници, слаба и мешовита придевска деклинација, компаратив придева.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик A2.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу A2.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да опише особу и прича о својој породици, да разговара о послу и опише своје занимање, земљу у којој живи, да упућује честитке и разговара на тему медији.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: живот у заједници, посао и занимање, иностранство, медији у свакодневном животу, домовина, честитање.

Граматичке јединице које се обрађују су: односне реченице, глаголи и придеви као именице, темпоралне реченице, намерне реченице, императив.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.2 или квалификациони тест за ниво Б1

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: студирање у иностранству, разговор о моди и куповини, пословну комуникацију, упознавање са немачком културом, интеркултуралне односе.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне реченице (последичне, допусне, упитне, релативне реченице), независне реченице, компарација придева, инфинитивне конструкције, претерит.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Немачки језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик Б1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: разговор о уметности (описивање уметничких дела, припрема изложбе), медији (разумевање информација из новина, разговор о утицају телевизије и других медија на човеков живот), храна и однос према храни, занимања у области социјалних делатности (хуманитарне организације, лични ангажман), становање у старости и живот на улици, слободно време и место за одмор.

Граматичке јединице које се обрађују су: деклинација именица, футур, ред речи у реченици, глаголи са рефлексивном заменицом, компарација придева, заменице и чланови, временске реченице, месни и временски прилози, плусквамперфекат.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.
2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Основе академског писања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Студенти требаа да се упознају са поступцима који се примењују у истраживању, академском читању и писању, као и да овладају стручном терминологијом.

Исход предмета

Оспособљеност за писање основних облика стручних и научних радова и за исправно налажење, коришћење и навођење литературе.

Садржај предмета

Теоријска настава

Избор теме академског рада и одређивање концепта и обима истраживања. Трагање за изворима и документацијом. Критичко читање и прављење бележака. План рада. Писање рада: избор језика и стила, кохерентност реченица и параграфа, граматичка коректност. Документарна подлога рукописа (фусноте). Техничка обрада рукописа.

Практична настава

Израда огледне библиографије, избор кључних речи, састављање резимеа, писање семинарског рада.

Литература

1. М. Шамић, *Како настаје научно дјело* (одломци), Сарајево 1984.
2. З. В. Поповић, *Како написати и публиковати научно дело* (одломци), Београд 1999.

Историја Мађарске културе у Војводини (на мађарском језику)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика.

Образовни циљ предмета

Да упозна студенте са областима, токовима, појавама и личностима мађарске културе у Војводини у контексту свеопште мађарске, славенске и европске културе са посебним освртом на периоду од 18. века до наших дана.

Исход предмета

Студенти ће бити у могућности да на основу диахроније и компаративне методе стекну знање о настанку, о развоју појединих области као и о исходима поједине токове Мађарске културе у Војводини.

Садржај предмета

Теоријска настава

I. Рани период мађарске културе на тлу средњовековне Војводине. *Насеље–манастир–црква: Арача. Винска култура у Срему. Хуситизам у Каменици. Центар мађарског хуманизма и ренесансе у Бачу.*

II. 18. век. *Формирање мултукултуралне средине, слободни краљевски градови. Ратио едукационис и развој школства. Јозефинизам и канали у Војводини. Буђење националне свести: улога читаонице, библиотеке, културних/уметничких друштава и позоришне културе. Почети науке: Историјско друштво Бачбодрошке жупаније. Штампa, часописи и новине. Књижевна друштва, књижевни живот. Уметност: архитектура, сликарство, fotografija.*

III. *Мађарска култура регије између два светска рата. Култура у ери социјализма, глобализација и етноцентризам.*

Практична настава: Усмени реферати студената.

Литература

1. Bori Imre, szerk. Ezredéve itt. Délvidéki olvasókönyv. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2004.
<http://www.forumliber.rs/pdf/books/Bori%20Imre%20EZREDEVE%20ITT.pdf>
2. Kalapis Zoltán: Életrajzi kalauz. Ezer magyar biográfia a délszláv országokból. I–III. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2002–2003.
<http://www.forumliber.rs/pdf/books/Kalapis%20Zoltan%20ELETRAJZI%20KALAUZ%20A-GY.pdf>; <http://dda.vmmi.org/docs/kalapis-eletrajzi2.pdf>; <http://dda.vmmi.org/docs/kalapis-eletrajzi3.pdf>
3. Káich Katalin: A bogyófák árnyékában. Tanulmányok Zombor művelődéstörténetéből. Újvidék, Vajdasági Magyar Közművelődési Társaság, 2006.
4. Silling István: Barangolások Nyugat-Bácskában. Művelődéstörténeti földrajz szülőföldről. Újvidék, Forum, 2012.
5. A torony alatt. Szabadkai szerzők írásai Szabadkáról. Az Országépítő c. folyóirat 2001/4. számának melléklete.
<http://www.orszagepito.hu/szamok/teljes/2001-4m.pdf>
6. Ózer Ágnes: Élet és történelem. Esszék Újvidékről. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2002.
<http://www.forumliber.rs/pdf/books/Ozer%20Agnes%20-%20Elet%20es%20tortenelem.pdf>
7. Németh Ferenc: Úri világ Torontálban. Művelődéstörténeti írások. Újvidék, Forum, 2003.
<http://www.forumliber.rs/pdf/books/Nemeth%20Ferenc%20-%20Uri%20vilag%20Torontalban.pdf>
8. Ispánovics Csapó Julianna: A bácskai magyar irodalmi kultúra előtörténete a régió magyar könyvkiadása szempontjából. Újvidék, BTK, 2011.

9. Pejin Attila: A helytörténetírás és -kutatás kézikönyve. Zenta, VMML, 2008.
10. Bácsország. Vajdasági honismereti szemle. 1995– . <http://www.bacsorszag.rs/about.php>

Англоамеричка дечија књижевност

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Страни језик по избору – енглески Б.2

Циљ предмета

Упознавање са основним одликама дечије књижевности, као и са најзначајнијим ауторима и делима енглеске и америчке књижевности за децу и омладину.

Исход предмета

Знање стечено на овом предмету неопходно је за разумевање англофоне дечје књижевности и њено коришћење у настави енглеског језика на школском узрасту, као и за стицање потпунијег увида у идеје о детињству и одрастању у различитим периодима опште и књижевне историје.

Садржај предмета

Теоријска настава

Статус дечје књижевности и њен значај у ширем контексту главних књижевних токова. Традиционални облици књижевности прилагођени за децу (бајке, басне, фолклор), традиционална енглеска и америчка дечија поезија. Англо-америчка дечија књижевност у доба романтизма, реализма, прелаза векова, модернизма, постмодернизма. Књижевност за омладину. Цртани филм, стрип.

Практична настава:

Читање и анализа лектире:

Mother Goose Nursery Rhymes

Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland*

L. Frank Baum, *The Wonderful Wizard of Oz*

J. M. Barrie, *Peter Pan*

Frances Hodgson Burnett, *The Secret Garden*

Roald Dahl, *The Witches*

J. K. Rowling, *Harry Potter*

Литература

1. Cogan Thacker, Deborah and Jean Webb. *Introducing Children's Literature*. London: Routledge, 2002.
2. Grenby, Matthew. *Children's Literature*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2008.
3. Hunt, Peter, ed. *Understanding Children's Literature*. Oxon: Routledge, 2007.
4. Lesnik-Oberstein, Karin, ed. *Children's Literature: New Approaches*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2004.

Психологија свести

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

- i. филозофским коренима проблема свести и различитим концепцијама свести у историјском и савременом контексту
- ii. актуелним филозофским и научним теоријама свести
- iii. општим приступима емпиријском истраживању свесних и несвесних процеса и различитих стања свести
- iv. карактеристикама циркадијалних и индукованих стања свести и теоријама и истраживањима снова као посебног стања свести
- v. карактеристикама свесних у односу на несвесне психичке процесе
- vi. основним питањима функције и еволуције свести

Оспособљавање студента за:

- i. критичко сагледавање различитих теоријских концепција и емпиријских приступа феномену свести
- ii. увиђање значаја интердисциплинарног приступа проблему свести

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- i. објасни основне проблеме у изучавању свести
- ii. идентификује различите приступе проблему свести и објективно анализира њихове предности и недостатке
- iii. опише методе истраживања стања свести, свесних процеса и неуралних корелата свести
- iv. наведе основне карактеристике различитих стања свести, као и основне карактеристике свесних у односу на несвесне психичке процесе
- v. репродукује основне идеје савремених филозофских и научних теорија свести и наведе адекватну логичку и емпиријску аргументацију

Садржај предмета

Теоријска настава

Корени проблема свести у филозофији; Свест у психологији од структурализма до данас; Савремено стање у науци о свести; Питање научне решивости проблема свести;

Одређење свести: таксономија стања свести и дихотомија свесно-несвесно; Циклична стања свести: биолошки и циркадијални ритмови, спавање и сан; Теорије и истраживања снова као посебног стања свести; Индукована стања свести: хипноза, медитација, психоактивне супстанце, "ретка искуства";

Свесни и несвесни процеси: концепције у класичној психологији и психоанализи; Свесни процеси у савременој психологији: одређење и истраживачки приступи; Истраживања свесних и несвесних процеса: визуелна свесност, свест и акција, патологија свести; Посебни проблеми психологије свести: еволуција и функције свести, питање слободне воље, проблем селфа; Савремене филозофске теорије свести; Савремене научне теорије свести: психолошке теорије, неурофизиолошке теорије.

Литература

- Раковић, Д. и Коруга, Ђ. (УР.). (1996). *Свест: научни изазов 21. века*. Београд: ЕЦПД
- Пец, Б. (2000). *Увод у психологију*. Јастребарско: Наклада Слап. (стр. 127-159)
- Стернберг, Р. (2005). *Когнитивна психологија*. Јастребарско: Наклада Слап (стр. 65-109)
- Revonsuo, A. (2010). *Consciousness: The science of subjectivity*. New York: Psychology Press, Taylor & Francis Group.

Евалуација научно-образовног рада

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студента са:

- теоријом и доктрином евалуације у области научно-истраживачког и образовног рада
- основним квалитативним и квантитативним показатељима за процену различитих димензија научног учинка
- поступцима и организационим формама евалуације наставних програма

б) Оспособљавање студента за:

- разумевање кључних психолошких, социолошких и културолошких импликација "свеприсутног рачунарства", односно реакција човека на технолошке иновације
- примену основних техника и стандарда у дизајнирању рачунарских интерфејса прилагођених кориснику
- објективну евалуацију хардверских и софтверских компоненти рачунарских система из аспекта употребљивости за корисника

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- користи (електронске) изворе података за вредновање научног учинка
- самостално пројектује и развија програме евалуације у области научног и образовног рада
- самостално организује и примени програме евалуације у области научног и образовног рада

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Евалуација као научни поступак: принципи, улоге, облици и фазе; 2. Значај и функција евалуације у образовању и науци; 3. Управљање засновано на резултатима (улази, активности, излази, исходи, утицаји); 3. Квалитативни и квантитативни показатељи научног учинка (рецензија, продуктивност, цитираност); 4. Евалуација различитих елемената процеса научне комуникације; 5. Праћење квалитета наставног процеса и наставног материјала; 6. Принципи евалуације научних пројеката и развојних програма.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

1. Претраживање извора научних информција и обрада података о продуктивности и цитираности различитих учесника научног процеса; 2. Евалуација предлога истраживачких пројеката и њихових руководилица; 3. Евалуација уџбеника; 4. Евалуација електронског наставног материјала.

Литература

- Ковач-Церовић, Т. и сар. (2004). *Квалитетно образовање за све: Изазови реформе образовања у Србији*. Београд: Министарство просвете и спорта Републике Србије.
- Пајић, Д. (2009). Има ли Импакт фактор алтернативу? У *СНТПИ '09 Систем научно-технолошких и пословних информација, 19-20 јун* (стр. 57-60). Београд: Факултет информacionих технологија.
- Плут, Д. и сар. (2001). *Култура критичког мишљења: базични приручник*. Београд: Институт за психологију и МОСТ.
- Шипка, П. (2001). *Наука у Србији: у сусрет евалуативној држави*. Београд: Центар за евалуацију у образовању и науци, ЕРД 01-01.
- United Nations Development Programme (2002). *Handbook on Monitoring and Evaluating for Results*. New York: UNDP Evaluation Office.

Принципи процене личности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената с основним појмовима и методима психологије личности, са релевантним теоријским парадигмама за процену личности, као што су психодинамска и психологија индивидуалних разлика, као и са инструментаријумом који се користи за процену личности. Поред тога, циљ предмета је и да пружи основу за примену стечених знања у различитим контекстима.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже разумевање основних појмова у психологији личности
- покаже разумевање основних принципа процене личности
- покаже познавање основних принципа психодинамске психологије
- покаже познавање најистакнутијих димензионалних модела личности
- примени знања о карактеристикама личности и принципима процене личности на конкретним примерима

Садржај предмета

Теоријска настава

I Проблеми психологије личности: питања структуре, динамике и развоја личности; II Основни појмови: особине и типови личности; III Процена личности: прикупљање информација; медији процене; IV Психодинамска парадигма за процену личности: психоаналитичка теорија личности, пројективне технике; V Основе психологије индивидуалних разлика: Петофакторски модел личности; упитници личности и друге технике за процену личности VI Личност у наставном процесу: личност наставника, личност ученика; VII Личност и насилно понашање

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност - методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију.

Доживотно образовање

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета: упознавање студената са проблематиком идеје, стратегије и праксе доживотног образовања, оспособљавање за сагледавање утицаја доживотног образовања на лични и друштвени развој, као и оспособљавање студената за критички приступ развоју едукативних програма и модела заснованих на принципима доживотног образовања.

Исход предмета : познавање темељних појмова и начела доживотног образовања, прихватање принципа доживотног образовања као личне и друштвене вредности и овладавање компетенцијама за креирање и реализацију едукативних програма заснованих на стратегији доживотног образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Конструкт друштва знања; Демократизација и децентрализација образовања; Доживотно образовање као “кључ за 21. век”; Стратегија доживотног образовања; Компоненте доживотног образовања; Меморандум о доживотном образовању (Лисабон, 2000); Доживотно образовање као “кишобран организација”; Одговорност појединца у процесу доживотног образовања (појединац-група-заједница); Струковно образовање и усавршавање (од квалификације до компетенције); Европски акциони програми који подржавају доживотно образовање.

Вежбе: скице за дискусију у писаној форми за сваку тему; презентација семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. У реализацији практичне наставе, семинара, активно учествују студенти уз менторско вођење наставника; наставна стратегија практичне наставе подразумева проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења.

Литература:

Delors, J. (1998). *Učenje-bлаго u nama*. Zagreb: Eduka.

Knežević Florić, O. (2001). Opšti principi doživotnog učenja kao osnove koncepta održivog razvoja. *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, Knjiga XXIX: 235-242.

The Memorandum of Lifelong Learning. (2000). Lisbon : European Commission.

Образовање за инклузију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Стицање базичног корпуса знања о противречностима и перспективама образовања у глобалном друштву, усвајање педагошке концепције инклузивног образовања и разумевање специфичности инклузивне наставе.

Исход предмета

Овладаност основним знањима из области инклузивног образовања, сензибилизација за проблеме ученика са посебним потребама и рефлексивно-стваралачки приступ инклузивној образовној пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава: Противречности и перспективе образовања у глобалном друштву. Различитост и образовање за све. Образовање у различитости и за различитост. Појам инклузивног образовања. Истраживања индивидуалних разлика и различити приступи разликама. Расне, родне, етничке, културне, когнитивне, ефективне, конативне, мотивационе и друге разлике међу ученицима. Одељење: хомогено, хетерогено. Савремено схватање одељења као групе по свему неједнаких ученика. Педагошки одговор на плурализам разлика у настави: персонализација наставе. Инклузивна настава. Принципи и услови инклузивне наставе. Ученици са тешкоћама и проблемима у развоју. Даровити ученици. Специфичности и иновативне форме образовања даровитих.

Литература:

- Suzić, N. (2008) Uvod u inkluziju, XBS, Banja Luka
- Hrnjica, S. i saradnici (2007): Škola po meri deteta, Priručnik za rad sa učenicima redovne škole koji imaju teškoće u razvoju, Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i „Save the children“
- допунска
- Илић, М. (2009.) Инклузивна настава, Филозофски факултет, Источно Сарајево
- Salend, S.J. (2008) Creating Inclusive Classroom, Pearson Pentice Hall, New Jersey
- Инклузивно образовање, (2011) Тематски зборник (Ур. Мара Ђукић и др.), Филозофски факултет, Н.Сад
- Мандић, П., (1990), Индивидуална комплексност и образовање, Научна књига, Београд

Образовање за менаџмент

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Увођење студената у савремена сазнања о образовању за менаџмент (теоријске и практичне компоненте); Упознавање са актуелним изазовима, проблемима и интердисциплинарним аспектима образовања за менаџмент; Подстицање развоја предузетничких вештина, способности са фокусом на оријентацију ка деловању.

Исход предмета: Прихватање и разумевање базичних повезаности образовања и менаџмента; Развијање компетенција неопходних у успешном предузетничком деловању; Оспособљеност за (ауто)рефлексiju, (само)евалуацију као и критички приступ и преиспитивање појава везаних за образовање и менаџмент.

Садржај предмета *Теоријска настава:* Основна питања и проблеми образовања за менаџмент (основни појмови образовања, менаџмента, интердисциплинарност и парадигматски оквир концепта; Економска конструкција образовања за менаџмент; Педагошки подстицаји и кључне квалификације образовања за менаџмент; Дидактика менаџмента – образовање за менаџмент из угла конструктивистичке дидактике; Методе и принципи образовања за менаџмент; Модели анимативне дидактике и поља дидактичког деловања у образовању за менаџмент; Образовање за менаџмент и етика – интегритет аргумената – подстрек за рефлексивну етику образовања за менаџмент.

Вежбе: У реализацији предмета активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложеној или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература: Andevski, M., Ristić, D.(2010) *Obrazovanje za menadžment*, CEKOM – books, N. Sad; Andevski, M., (2007) *Menadžment obrazovanja*, CEKOM-books, N.Sad;

Arsenijević, J., Andevski, M., (2010) *Menadžment obrazovanja za društvo koje uči*, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, Filozofski fakultet u N. Sadu, Novi Sad.

Staničić, S. (2006) *Menadžment u obrazovanju*, Vlastita naklada, Rijeka.

Образовне реформе у Европи

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

- Упознати студенте са значајним реформским правцима у образовању у Европи и свету.
- Указати студентима на могућности развоја и унапређење квалитета образовања у Србији уз поштовање међународних принципа и начела. Проучавање програма Европске уније и активности међународних организација које играју кључну улогу у међународном образовању.
- Упознати студенте са основним постулатима међународног образовања и омогућити им критичку анализу и опсервацију савремених тенденција у Европском образовном простору.
- Омогућити студентима разумевање компаративних анализа образовних система и политика у свету и код нас.

Исход предмета

Након успешно савладаног предмета, студенти ће моћи:

- Да дефинишу основне међународне документе и организације које се баве унапређењем образовања у Европи и свету.
- Да објасне утицај друштвеног контекста на образовни систем.
- Да критички анализирају и упоређују различите образовне системе и реформске правце.
- Да процене активности и улогу кључних међународних организација у обезбеђењу квалитета образовања.
- Да се изразе јасним и добро структурираним текстом, аргументујући своје ставове.
- Да учествују у раду тима и разумеју и поштују друго мишљење.

Садржај предмета

Теоријска настава

Европске димензије и реформе у образовању. Програми и улога кључних међународних организација у промовисању међународног образовања: UNESCO, OECD и др. Компетитивност и међународни системи образовања. Кључни појмови и истраживачко подручје у међународном образовању. Интернационализација образовања као савремена образовна појава. Образовне стратегије, развојне политике образовања и наставни кадар. Образовање усмерено на компетенције и вештине за 21. век. Образовање у Србији и процеси интернационализације образовања.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Евалуација и компаративна анализа међународних образовних система, стратегија и докумената. Упознавање са програмима Европске уније који подстичу међународно образовање: (BASILEUS, JoinEU-SEE, Socrates, Comenius, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci). Израда семинарских радова и есеја, усмене презентације, самостални истраживачки рад.

Литература

1. Квалитетно образовање за све - изазови реформе образовања у Србији. (2004). Београд: Министарство просвете и спорта Републике Србије
2. EFA global monitoring report 2005. (2004). Education for all: The quality imperative. Paris: UNESCO
3. Wößmann, L., Schütz, G. (2006). Efficiency and equity of European education and training policies. u: *CESifo Working Paper, European Expert Network on Economics of Education*, Analytical Report for the European Commission, <http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/eenec.pdf>
4. Gajić, O., Budić, S. & Lungulov, B. (2009). »Unity in Diversity« as a European Dimension of Higher

Education, in: *European Dimensions of Changes in the Educational System in Serbia. Research and Development*, Vol. 5, Novi Sad: Faculty of Philosophy, p.p. 133-146

Медијска писменост

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање знања о функционисању медија из перспективе публике и образовних политика. Уочавање и деконструисање стратегија медија у конструисању реалности: а) на академском нивоу савладавање знања и вештина о професији новинар; б) савладавање медијске писмености. Циљ је и стицање специфичних знања о креирању образовних програма о медијима.

Исход предмета: Сечена знања о медијима из перспективе публике и креатора образовних политика и различитих садржаја у медијима. Предлози курикулума за медијску писменост. Креирани модели добре праксе за различите садржје у медијима који се могу применити као алатка у образовном процесу.

Садржај предмета: Сечена знања о медијима из перспективе публике и креатора образовних политика и различитих садржаја у медијима. Предлози курикулума за медијску писменост. Креирани модели добре праксе за различите садржје у медијима који се могу применити као алатка у образовном процесу

Литература:

- Валић Недељковић, Д. *О новинарству и новинарима*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2007.
- Валић Недељковић, Д. *Прилози "медијској свесности"*. У Књига за медије – медији за књигу. Београд: Клио, 2008.

Програмски пакети отвореног кода

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама коришћења програмских пакета отвореног кода који представљају бесплатне алтернативе водећих комерцијалних софтверских производа.

Исход предмета: Користећи алате програмског пакета *Libre Office* студент ће моћи да врши обраду текста (*Writer*) и да прави презентације (*Impress*). Студент треба да савлада и елементе растерске графике и обраду фотографија у програму *GIMP*, елементе векторске графике у програму *Inkscape* и рад у програму за стоно издаваштво (припрему штампе) *Scribus*.

Садржај предмета

Теоријска настава: Увод у рад са канцеларијским пакетом слободног кода *Libre Office*. Обрада текста коришћењем алата *Writer*. Прављење презентација коришћењем алата *Impress*. Елементи растерске графике. Обрада фотографија са програмом *GIMP*. Основе векторске графике. Рад са програмом *Inkscape*. Основе припреме и слагања докумената у програму *Scribus*.

Практична настава: На вежбама се програми, обрађени у теоријском делу курса, илуструју практичним примерима, респективно.

Литература:

- Perry, G. *Sams Teach Yourself Open Office*. Sams Publishing, 2004.
- Peck, A. *Beginning GIMP: From Novice to Professional*. Apress, 2008.
- Jurković, M. Di Scala, R. *Inkscape 0.48 Illustrator's Cookbook*. Packt Publishing, 2011.
- Schäfer, C. Pittman, G. *Scribus: Open-Source Desktop Publishing*. FLES Books, 2009.

СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са образовањем као производом и чиниоцем друштвеног развоја и његовом улогом у целокупном животу друштва; сагледавање функције образовања у савременим друштвеним процесима; разматрање односа образовања и окружења, друштвеног положаја учесника у образовном процесу, односа унутар образовног процеса и зависности образовања од друштвених вредности, потреба и норми.

Исход предмета

Усвајање социолошких сазнања о образовању; овладавање научно-категоријалним апаратом за сагледавање друштвеног контекста и значаја образовања; развијање критичког приступа процесу образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Предмет и конституисање социологије образовања – Друштво, вредности и образовање – Појам и разноврсност образовних потреба – Може ли образовање променити друштво - Образовање и професије – Образовање и људски ресурси – Технологија и образовање – Екологија и образовање – Култура, религија и образовање – Образовање за све или образовање за свакога – Образовање и еманципација

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Проучавање базичне литературе и социолошких студија о образовању кроз семинарске радове, дискусије о актуелним образовним процесима, њиховом значају и друштвеним последицама.

Литература

Коковић, Д.: *Друштво и образовни капитал*. Mediterran Publishing, Нови Сад 2009.

Шира литература: према потребама семинарских радова студената.

Екологија града

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: 5. семестар

Циљ предмета

Курс отвара неколико могућности: (а) разумевања начина функционисања друштава (посебно модерних, урбаних) у савременом еколошком контексту., (б) промишљање идеја о окружењу као друштвеној конструкцији (ц) критички однос према идејама које препознају само „природно“ и/или „вештачко“ окружење, (д) разумевање чињеница о томе да се градска друштва налазе у историјском, савременом и будућем епицентру свих збивања у окружењу – пут од енвајронментализма до одрживог развоја.

Исход предмета

Оспособљеност за контекстуалну анализу и синтезу посебних проблема друштвено произведеног окружења у урбаним срединама и разликовање социолошког и осталих значења и значаја екологије у урбаним срединама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појмовна одређења: град и урбано, екологија и енвајронментализам; социјална екологија, урбана екологија, окружење, природа; интердисциплинарност у социолошком разумевању екологије: подстицаји и опструкције; град као макро-контекст; апологије у научним интерпретацијама социјалне екологије; друштвена конструкција природе; процеси дугог трајања; популациони, политички, технолошки, еколошки, економски и културни оквири за разумевање екологије града; одрживи развој; одрживи град.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Појединачна и групна интерпретација и дискусија унапред припремљених текстова, за сваку наставну јединицу/недељу. Анализа карактеристичних студија случаја.

Литература

1. Pušić, Ljubinko (2001), *Održivi grad: ka jednoj sociologiji okruženja*, Nezavisna izdanja Sl. Mašića, Beograd
2. Ponting, Klajv (2007), *Ekološka istorija sveta*, Odiseja, Beograd.
3. Goleman, Danijel (2010); *Ekološka inteligencija*, Geopoetika, Beograd.

Увод у антропологију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са најважнијим појмовима и теоријама антропологије, а првенствено са основама њена четири "велика поља": биолошком, социокултурном, археолошком и лингвистичком антропологијом.

Исход предмета

Оспособљавање студената да савладају и користе антрополошка знања о бројним проблемима који су карактеристични за све друштвене науке, чиме се знатно проширује њихова перспектива.

Садржај предмета

Теоријска настава

Поред најзначајнијих теоријских приступа обрађују се фундаментална питања која се тичу људске егзистенције: еволуција човека, развој усправног хода, мозга, дебата око доприноса наслеђа и окружења у људском развоју, проблематика пола и рода, настанак језика, друштвених институција, државе итд.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Фабијети, У., Р. Малигети и М. Винченцо (2002). *Увод у антропологију: од локалног до глобалног*. Београд: Clio.

Moore, J. (2002). *Uvod u antropologiju*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Антропологија*. Ауторизована скрипта.

Историја науке

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Студенти се упознају са најзначајнијим научним открићима кроз историју и на основу тих знања могу адекватније да схвате развој науке, контекст тог развоја и препреке са којима се наука суочава.

Исход предмета

Студентима се омогућава да схвате развој једне од најзначајнијих друштвених институција, а то је наука, и да развијају критичко мишљење кроз разматрање бројних заблуда, али и теорија које се данас сматрају тачним.

Садржај предмета

Теоријска настава

Након анализе најранијих научних постигнућа древних цивилизација, анализирају се наука у Старој Грчкој и Риму, а затим средњи век, настанак универзитета и значај средњовековних технолошких иновација. Поред европског наслеђа, изузетно је битно и наслеђе исламских научника, где се обрађују најрелевантнији научни доприноси ове цивилизације. Ипак, најважнији период у историји науке свакако је био период научне револуције, тако да се посебна пажња посвећује и друштвено-историјским факторима који су утицали на настанак климе која је била повољна за развој изузетних научних доприноса. Након анализе научних доприноса након научне револуције обрађују се и најзначајнији доприноси у двадесетом веку.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Коаре, А. (1981). *Научна револуција*. Београд: Нолит.

Пери, М. (2000). *Интелектуална историја Европе*. Београд: Clío.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Историја науке*. Ауторизована скрипта.

Увод у филозофију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање студената са темељним филозофским проблемима, питањима, правцима и дисциплинама, те са основном филозофском лексиком.

Исход предмета

Стицање основног општег знања из филозофије које оспособљава студента за самосталну лектуру филозофских текстова.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење филозофије, порекло и извор филозофирања. Однос мита и логоса. Смисао и домети важења филозофских дисциплина. Однос филозофије према другим наукама.

Литература

1. Финк. Е., *Увод у филозофију*, Нолит, Београд 1989
2. Јасперс К., *Филозофија егзистенције. Увод у филозофију*, Просвета, Београд 1967
3. Хегел Г. В. Ф., *Историја филозофије I (Увод)*, БИГЗ, Београд 1983

Филозофија културе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да с обзиром на чињеницу да предмет „Филозофија културе“ има фундаментално значење за студије проблематике културе уопште, јер отвара могућност разумевања смисла човековог постојања из разумевања његове духовне делатности, односно, из његове културе и уметности, то је и циљ предмета да се студенти упознају са најзначајнијим филозофским промишљањима односа човека, културе и уметности.

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде оспособљавање студената за успешно разумевање основних комплекса проблема из филозофске тематизације културе с посебним освртом на односе између културе, уметности и човека.

Садржај предмета

Теоријска настава

Разумевање филозофског питања културе је оно које студенте треба да уведе у посебни свет филозофског поимања културе и уметности, објасни им специфично цивилизацијско, западноевропско значење појма историје, његово линеарно и циклично поимање, те отвори простор разумевања питања о томе шта уопште значи – историјско схватање културе и уметности. Програм предмета „Филозофија културе“ предвиђа и проблематизацију кључних појмова културе и уметности као што су: игра, музика, смисао трагедије у амбиваленцији појмова аполонског и дионизијског, однос религије и културе, језика и културе, естетике и филозофија уметности, те критика модерне грађанске државе и културе.

Литература

1. Хуизинга, Ј., *Номо ludens*, Матица хрватска, Загреб 1970.
2. Шилер, Ф., *О лепом*, BOOK & MARSO, Београд 2007.
3. Ниче, Ф., *Рођење трагедије*, Култура, Београд 1960.
4. Вебер, М., *Протестантска етика и дух капитализма*, Mediterran publ., Нови Сад 2011.
5. Маркузе, Х., *Човјек једне димензије*, В. Маслеша, Сарајево 1968.
6. Хоркхајмер, М., Адорно, Т., *Дијалектика просвјетитељства*, Свјетлост, Сарајево 1989.

Увод у логику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова.

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са теоријским и историјским основама логики што би требало да омогући разумевање закона логичког мишљења.

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде оспособљавање студената за успешно савлађивање онтолошких основа логики у практичком односу према логичком мишљењу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење логики. Историја логики. Закони логики. Битак и логос. Мишљење: појам, суд, закључак. Елементи математичке логики: рачуни исказа, предикат, класа. Логика сазнања и знања. Методологија науке.

Литература

1. Аћимовић, М., *Увод у логику*, Филозофски факултет Нови Сад, Нови Сад 1999.
2. Аћимовић, М., *Елементи логики*, Савез педагошких друштава, Нови Сад 2004.
3. Зајечарановић, Г., *Логика*, Издавачка јединица Универзитета у Нишу, Ниш 1996.
4. Коен, М./Нејгел Е., *Увод у логику и научни метод*, Јасен, Београд, Никшић 2006.
5. Лемон, Е. Џ., *Упознавање са логиком*, Јасен, Никшић 2002.

Историја филозофије

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање са основама историје филозофије почев од античке, средњовековне и нововековне до савремене филозофије.

Исход предмета

Разумевање различитих епоха историје филозофије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Име, појам, основна питања, дисциплине и правци филозофије. Филозофија и њена повест. Филозофија и друга подручја духа. Хеленска и хеленистичко-римска филозофија. Филозофија Средњег века. Филозофија ренесансе. Нововековна филозофија. Немачки класични идеализам. Савремена филозофија.

Литература

Бес, Жан-Марк; Боасијер, Ан, *Филозофски приручник*, Завод за уџбенике, Београд, 2009.

Перовић, М, *Историја филозофије*, Филозофски факултет, Одсек за филозофију, Нови Сад, 2003.

Тестирање у настави

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Овладавање техником конструкције свих врста тестова постигнућа, Овладавање начинима евалуације и употребе тестова постигнућа

Исход предмета

Студент ће познавати основне принципе тестирања постигнућа и биће у стању да конструише тестове постигнућа свих врста и формата, као и да евалуира и тумачи резултате тестирања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Улога тестова постигнућа у настави; Врсте тестова постигнућа; Формати презентовања и оцењивања ставки; Планирање израде теста; Конструкција објективног теста знања; Конструкција објективног теста сложеног постигнућа; Конструкција теста са питањима са конструисаним одговорима; Конструкција тестова извођења; Састављање, администрација и скоровање тестова; Методи интерпретације резултата тестова; Валидност и поузданост

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Стивенсови нивои мерења, нормална расподела, мере централне тенденције и варијабилности, корелација, Основе статистичког пакета SPSS, Конструкција различитих врста тестова постигнућа, Методи скоровања и оцењивања тестова постигнућа, Одређивање основних метријских карактеристика теста; Семинарски рад

Литература

Фајгељ, С. (2009), Психометрија - Метод и теорија психолошког мерења (III допуњено издање), Београд: Центар за примењену психологију

Jackson, C. (2003). Psihologijsko testiranje. Jastrebarsko: Naklada Slap

Додатна литература: Miller, D.M., Linn, R.L., Gronlund. N.E (2009) Measurement and Assessment in Teaching, Pearson

Психологија партнерских односа

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са факторима који утичу на избор партнера, динамику, квалитет и стабилност партнерских односа; разумевање различитих психопатолошких појава и процеса у партнерским односима, и развој свести о могућностима превенције и превазилажења ових проблема уз професионалну психолошку помоћ.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан: да покаже разумевање фактора који утичу на квалитет и стабилност партнерских односа; да разуме узроке најчешћих проблема у партнерским односима, да препозна различите облике насиља у партнерским односима, те да има свест о могућностима њиховог конструктивног превазилажења.

Садржај предмета

Теоријска настава

Љубав и сексуалност. Заблуде о љубави. Теорије партнерских односа. Хетеросексуални и хомосексуални партнерски односи. Избор партнера. Динамика партнерских односа. Фактори који утичу на квалитет и стабилност партнерског односа. Квалитет партнерских односа и психичко здравље. Најчешћи проблеми у партнерским односима и могућности њиховог превазилажења. Насиље у партнерским односима. Превенција, психолошко саветовање и психотерапија.

Литература

Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). Psihologija braka i obitelji. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. (odabrana poglavlja)

Миливојевић, З. (2008). Емоције. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Миливојевић, З. (2007). Формуле љубави: Како не упропастити сопствени живот тражећи праву љубав. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Фелдман, С. (2008). Љубав на други поглед: Прошлост и садашњост специфично људског осећања. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Фром, Е. (1993). Умеће љубави. Београд: БИГЗ. (одабрана поглавља)

Психологија уметности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената са: различитим теоријским приступима и концептима у оквиру Психологије уметности; са различитим методама рада које се користе у оквиру Психологије уметности; са актуалним истраживањима у оквиру ове области. Оспособљавање студената за: детаљно и свеобухватно разумевање основних обележја различитих теоријских приступа; детаљно и свеобухватно разумевање метода рада; самостално трагање за актуалном релевантном литературом

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: покаже разумевање основних теоријских концепата различитих приступа у психологији уметности; као и да покаже самосталност у препознавању и разумевању методологије рада различитих приступа у Психологији уметности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријска настава обухвата: Дефиницију предмета и циљева Психологије уметности; Психолошке теорије уметности; Методе истраживања у Психологији уметности; Савремена истраживања у Психологији уметности; Карактеристике и проблеме савремене визуелне културе; Специфичне проблеме у Психологији уметности.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Практична настава обухвата анализу видео-презентација, истраживачке семинарске радове и директне контакте са ствараоцима

Литература

Панић, В. (1989): Психолошка истраживања уметничког стваралаштва, Научна књига, Београд (одабрана поглавља)

Огњеновић, П. (1997): Психолошка теорија уметности. Институт за психологију, Београд

Арнхајм, Р. (1971): Уметност и визуелно опажање. Уметничка академија, Београд

Arnheim, R. (1962): The Genesis of a Painting Picasso's Guernica. University of California Press, Berkeley & Los Angeles

Milenković, S. (1997): Vrednosti savremene psihoterapije. Prometej, Novi Sad (str. 52-57)

Веб дизајн

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама израде веб страница и система за управљање садржајем.

Исход предмета: Познавање језика за означавање хипертекста (*HTML*) и каскадног описа стилова (*CSS*) омогућиће студентима разумевање и примену основних алата за израду веб страница. Студент треба да савлада и коришћење система за управљање садржајем (*CMS*) и коришћење WYSIWYG едитора за визуелну израду веб страница.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање са основама језика за означавање докумената и каскадног описа стилова. Формирање и одржавање веб садржаја, организовање садржаја блогова и web локација помоћу система за управљање садржајем (*Joomla, Word Press*), инсталирање и конфигурирање ових система. Визуелна израда веб страница коришћењем WYSIWYG едитора.

Практична настава: На вежбама се програми, обрађени у теоријском делу курса, илуструју практичним примерима, респективно.

Литература:

- Hill, J. Brannan, J.A. *Briljantno HTML5 i CSS3*. CET, 2011.
- Hussey, T. *Naučite Word Press*. Mikro knjiga, 2011.
- North, Б. М. *Joomla! 1.5: priručnik za korisnike*. Mikro knjiga, 2010.

Род и приповедање

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ курса је да се преиспита однос категорије рода (gender) и приповедних поступака у књижевном тексту, односно да се на примерима репрезентативних књижевних дела писаних у различитим епохама осветле историјски, културни, теоријски и вредносни критеријуми који су утицали на исказивање родних улога и идентитета у књижевном делу.

Исход предмета

Студенти стичу основна сазнања из области родних студија (историја и терминологија) и женске књижевне историје, и усвајају теоријске моделе родног читања књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Пол и род: историја и примена термина (С. Бовоар, Р. Столер, Џ. Батлер). Гинокритика и истраживање женске књижевне традиције (С. Гилберт, С. Губар, И. Шоволтер). Представљање родних идентитета у књижевности (Џ. Фетерли, Ш. Фелман, К. Милет). Епистемологија и методологија родних студија књижевности (С. Гилберт, С. Губар, А. Колодни). Ауторство и књижевни канон (Х. Блум, С. Губар). Тело и текст (Ш. Фелман, Е. Сиксу, Ј. Кристева)

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Анализа изабраних књижевних текстова из различитих епоха, од средњовековне (Чосер), ренесансне (Шекспир) до романа 19. и 20. века (Е. Бронте, Џ. Остин, Х. Џејмс, В. Вулф), с циљем примене теорије и методологије родних студија.

Литература

Дојчиновић Нешић, Биљана. Гинокритика (1993).

Гордић Петковић, Владислава. На женском континенту (2007).

Милојевић, Ивана и Слободанка Марков (ур.). Увод у родне теорије (2011). (изабрана поглавља)

Showalter, Elaine. A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing (1977).

Showalter, Elaine. A Jury of Her Peers (2009).

Практикум са изабраним текстовима И. Шоволтер, Џ. Фетерли, Е. Мерс, С. Губар, А. Колодни, Џ. Батлер и других.

СОЦИОЛОГИЈА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема посебних услова

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенте упозна са социолошким приступом друштву, укључујући главне социолошке теорије и метод. Други сегмент циља је да полазнике упуту у најважније особености социолошког начина мишљења о друштву и друштвеним проблемима, као и да им учини јасним ограничења такозваног „здраворазумског“ промишљања друштва.

Исход предмета

Студенти су способни да разумеју најважније социолошке теорије и социолошки метод, као и да разматрају друштвене проблеме на начин који надилази оквире „здраворазумског“ приступа.

Садржај предмета

Теоријска настава

Социологија између науке и имагинације – Конфликтна традиција у социологији – Диркемовска традиција – Микроинтеракционистичка традиција – Кључне социолошке дихотомije - Методологија и социолошки метод – Друштвене институције – Организације и бирократија – Појам моћи и појам власти – Држава и политика – Друштвене неједнакости и стратификација – Друштвена покретљивост и канали друштвене покретљивости – Сиромаштво – Култура, субкултуре и животни стилови - Глобализација

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Вежбе за овај предмет нису предвиђене, али је зато у току предавања предвиђена дискусија о проблемима друштва из социолошког угла. Такође је предвиђено да студенти, уколико то желе, могу урадити семинарски рад на основу шире литературе, а под менторством наставника.

Литература

Обавезна:

Маринковић, Д.: *Увод у социологију*. Mediterran Publishing, Нови Сад 2013 (треће проширено издање).

Шира: Гиденс, Е.: *Социологија*, 2001, 2007. (ЦИД, Економски факултет у Београду)

Хараламбос М, Холборн М.: *Социологија. Теме и перспективе*. Голден маркетинг, Загреб 2002.

Популарна култура и животни стилови

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета:

Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању популарне културе и животних стилова, њеним садржајима и утицајем, као и њиховим друштвеним и културним контекстом, посебно у савременом свету.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за разумевање појава популарне културе и значаја животних стилова; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање садржаја популарне културе и животних стилова у склопу друштвених и културних процеса и творевина; развијање способности за вредновање културних творевина и садржаја различитог нивоа.

Садржај предмета:

Теоријска настава – проблеми одређења популарне културе и њеног разграничења од масовне културе; проблеми друштвене, културне и техничке условљености популарне културе; популарна култура, животни стилови и потрошачко друштво; вредносне оријентације, популарна култура и животни стилови; међусобна условљеност субкултура, популарне културе и животних стилова; савремени друштвени процеси, глобализација, популарна култура и животни стилови; животни стилови, друштвена структура и социјална стратификација; популарна култура, животни стилови и слободно време; проблеми индивидуализације и идентитета у популарној култури и животним стилима.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије популарне културе и животних стилова, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Čejni, Dejvid (2003): *Životni stilovi*. Beograd: Clio.

Đorđević, Jelena (prir.) (2009): *Postkultura*. Beograd: Clio.

Fisk, Džon (2001): *Popularna kultura*. Beograd: Clio.

Коковић, Драган (2005): *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.

Tompson, Kenet (2003): *Moralna panika*. Beograd: Clio.

Социологија надреализма

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са историјским и друштвеним пореклом и значајем надреализма.

Исход предмета

Упознавање садржаја и разумевање смисла надреалистичке теорије сазнања и поетике; разумевање надреализма у контексту историјске авангарде и друштвених и политичких прилика европског друштва почетком двадесетог века.

Садржај предмета

Теоријска настава

Порекло и типолошке одлике надреалистичког покрета. Место надреализма у историјској авангарди. Настанак, развој и главни актери париског надреализма. Настанак и главни актери београдског надреализма. Однос између париског и београдског надреализма. Надреализам и психоанализа. Надреализам и марксизам. Етнологија и надреализам. Надреализам и социологије свакодневног живота. Надреалистичка теорија сазнања. Социолошка димензија надреалистичке теорије и праксе. Интедрисциплинарност надреализма између књижевности, друштвене теорије и социјалне акције. Надреализам у савременом искуству. Историјске и друштвене поуке надреализма.

Практична настава

Представљање надреалистичких мултимедијалних радова. Упознавање са надреалистичким филмом, сликарством, плакатима, прогласима, изложбама, социјалним протестима и различитим облицима друштвеног ангажмана и активизма.

Литература

Breton, Andre (1979). *Tri manifesta nadrealizma*, Kruševac: Bagdala.

Бретон, Андре (1999). *Нађа*, Београд: Нолит.

Karan, Milenko (1989). *Psihoanaliza i nadrealizam*, Nikšić: Univerzitetska riječ.

Kostić, Đorđe (1991). *U Središtu nadrealizma. Sukobi*, Beograd: Biblioteka grada Beograda.

Milenković, Pavle (2012). *Uvod u sociologiju srpskog nadrealizma*, Novi Sad: Mediterran Publishing.

Nado, Moris (1980). *Istorija nadrealizma*, Beograd: BIGZ.

Novaković, Jelena (1996). *Na rubu halucinacija. Poetika srpskog i francuskog nadrealizma*, Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.

Popović, Koča, Ristić, Marko (1985). *Nacrt za jednu fenomenologiju iracionalnog*, Beograd: Prosveta.

Vučković, Radovan (2009). *Sjajno društvo: priča o srpskim nadrealistima*, Beograd: Službeni glasnik.

Филозофија медија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема додатног услова.

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са филозофским приступом различитим медијима. Такође требају бити упознати са променама које су сами медији извршили у нашој перцепцији стварности као и са новим погледима на свет који су настајали паралелно са развојем медија.

Исход предмета

Очекује се да ће студенти кроз филозофску призму стећи елементарно знање о појединим медијима, њиховим техничким, епистемичким и естетским обележјима, затим и о појединим етапама историје медија. Ово знање ће бити од користи приликом разбијања стереотипа о искључиво негативној (нпр. идеолошкој) функцији медија у друштву и о стварању адекватнијег суда о њиховој правој вредности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Задатак филозофије медија: проучавање општег феномена медијалности на примеру појединачних медија (писмо, штампа, фотографија, филм, радио, телевизија, интернет ...). Шири и ужи појам медија. Пренос информација и комуникација. Медијске револуције и иновације. Медији и јавно мњење. Моћ и медији. Проблем медијске обмане. Симулација и симулакруми. Медијски условљене трансформације опажања и сазнања. Етика и естетика медија. Типови теорије медија: културно-критичке, семиотичке, (пост)структуралистичке, техничке, конструктивистичке и друге теорије медија. Социјална историја медија. Историја филозофије медија.

Литература

1. Адорно, Т. В.: „Два есеја о телевизији“, у: *Летопис Матице српске* (1966), стр. 248–267; 2. Бењамин, В.: *Есеји*, Нолит, Београд 1974; 3. Бодријар, Ж.: *Симболичка размена и смрт*, Дечје новине, Горњи Милановац 1991; 4. Briggs A./P. Burke: *Социјална повијест медија*, Пелаго, Загреб 2011; 5. Вирилио, П.: *Машине визије*, Светови/Октоих, Нови Сад/Подгорица 1993; 6. Меклуан М.: *Гутенбергова галаксија*, Нолит, Београд 1973; 7. Платон: *Федар*, БИГЗ 1985; 8. Чекић, Ј./Ј. Благојевић (прир.): *Моћ/медији/&*, Факултет за медије и комуникације, Центар за медије и комуникације, Београд 2012

Филозофска антропологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Филозофска антропологија“ је да се студенти упознају са појмом, предметом и садржајем фундаменталних антрополошких одређења човека у филозофији

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде да се студенти оспособе за филозофско разумевање начина како је у традицији филозофије тематизовано питање бити човека.

Садржај предмета

Теоријска настава

а) Разликовање филозофске антропологије од емпиријске антропологије која се најчешће јавља у лику културне антропологије, социолошке и етнолошке антропологије

б) Филозофска антропологија као темељна филозофска дисциплина (идеја да филозофска антропологија егзистира од почетка филозофије и идеја да филозофска антропологија представља нову филозофску дисциплину - схватања Канта и Плеснера)

ц) Спорна филозофска становишта о карактеру филозофске антропологије:

-Филозофска антропологија из перспективе феноменологије Шелера и Ландсберга,

-Филозофска антропологија као онтологија човековог бивствовања

-Фундаментална онтологија Мартина Хајдегера

-Оспоравања филозофске антропологије са становишта егзистенцијализма (Јасперс, Сартр)

-Филозофска антропологија и психоанализа (Фројд, Фром)

-Филозофска антропологија и позитивизам

-Филозофска антропологија и структурализам (Леви-Строс)

-Оспоравање филозофске антропологије са становишта филозофије историје (Маркс, Дилтај)

Литература

1. Scheler, M., *Положај човјека у космосу*, В. Маслеша, Сарајево 1961.
2. Plessner, H., *Увод у филозофску антропологију*, В. Маслеша, Сарајево 1961.
3. Gehlen, A., *Човјек. Његова природа и положај у свијету*, В. Маслеша, Сарајево 1974.
4. Финк, Е., *Основни феномени људског постојања*, Нолит, Београд 1984.
5. Зборник *Филозофија модерног доба: филозофска антропологија*, В. Маслеша, Сарајево 1986.

Филозофија морала

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Филозофија морала“ је да се студенти упознају са основним садржајима филозофије морала као филозофске дисциплине која проучава унутрашњу структуру моралног карактера.

Исход предмета

Исход предмета би требало да омогући студентима добру оријентацију у проблематици моралног карактера, посебно с обзиром на структуру воље и вољних активности човека.

Садржај предмета

Теоријска настава

Проблем филозофског заснивања психологије. Филозофија морала као филозофско-етичка дисциплина. Појам морала (Сократ, Стоицизам, Римски појам морала, Јудеохришћански појам морала, Нововековни појам морала, Кант, Хегел, Савремене дискусије о појму морала). Морални карактер и структура моралног делања (појам моралног карактера; морални мотиви; егоизам и алтруизам; морално уверење; морална намера, одлука и избор; морална импутација, кривица и санкција; морални стид и кајање; појам моралне одговорности; појам савести).

Литература

1. М.А. Перовић, *Увод у етику*, КриМел, Нови Сад 2003.
2. М.А. Перовић, *Етика*, Графомедиа, Нови Сад 2001.
3. Хусеинов, А.А., Ирлиц, Г., *Историја етике*, Књижевна заједница Н. Сада, Нови Сад 1992.
4. Сингер, П., *Увод у етику*, Изд. књиж. З. Стојановића, С. Карловци-Н. Сад 2004.
5. Аристотел, *О души. Parva naturalia* (књиге: I-II), ПАИДЕИА, Београд 2012.

Историја Срба у XX веку

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

- стицање знања о друштвеном, политичком и културном аспекту историје Срба у 20. веку; познавање савремене историографске продукције о историји Срба у 20. веку; развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању савремених резултата научних истраживања политичког, друштвеног, економског и културног аспекта историје Срба у 20. веку.

Исход предмета

- знања и способност да се најважнији догађаји, појаве, проблеми и процеси из историје Срба у 20. веку самостално идентификују, описују и тумаче у складу са резултатима савремених историографских истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава

- излагања о државном политичком програму и улози Краљевине Србије у стварању југосл. државе за време Првог светског рата, становиштима српске политичке и интелектуалне елите о уређењу југословенске државе и националној идеологији, специфичностима положаја Срба у Краљевини СХС/Југославији (до 1939), ставовима српских политичара и државника о стварању Бановине Хрватске, положају Срба у Бановини Хрватској (од 1939), друштвено-економском и културном аспекту историје Срба у Краљевини СХС/Југославији, српским културним институцијама, улози српске политичке, војне, културне и верске елите у државном удару 27. марта 1941, положају Срба у појединим окупационим подручјима и улози Срба у антиокупационим и антифашистичким покретима на подручју Југославије за време Другог светског рата, о друштвено-економском и културном аспекту историје Срба у другој половини 20. века у социјалистичкој Југославији, као и у процесу дезинтеграције Југославије и проблемима историје Срба на крају 20. века.

Практична настава

- читање одабраних научних радова и критичко промишљање резултата научних истраживања историје Срба у 20. веку.

Литература (одабрана поглавља)

1. Петрановић, Бранко, Србија у Другом светском рату (1939-1945), Београд (Војноиздавачки и новински центар) 1992.
2. Петрановић, Бранко, Југословенско искуство српске националне интеграције, Београд (Службени лист СРЈ) 1993.
3. Димић, Љубодраг, Срби и Југославија: простор, друштво, политика (поглед с краја века), Београд (Стубови културе) 1998.
4. Ћирковић, Сима М., Срби међу европским народима, Београд (Equilibrium) 2004.
5. Димић, Љубодраг-Стојановић, Дубравка-Јовановић, Мирослав, Србија 1804-2004: три виђења или позив на дијалог, Београд (Удружење за друштвену историју) 2005.

ИНТЕРАКТИВНА ПЕДАГОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Увођење студената у савремена педагошка сазнања о васпитно-образовном процесу на макро и микро нивоу (теоријске и практичне компоненте); Упознавање са темељним педагошким појмовима и начелима педагошког рада; Подстицање развоја педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за васпитно-образовно деловање; Припремање студената за процес доживотног образовања и партиципацију у обезбеђивању квалитета педагошког рада у целини.

Исход предмета: Познавање и разумевање темељних педагошких појмова и начела педагошког рада; Развијеност педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за успешно педагошко деловање; Оспособљеност за (само)рефлексију и (само)евалуацију и критички приступ педагошком раду и појавама.

Садржај предмета

Теоријска настава – Основна питања и проблеми педагогије (основни педагошки појмови; основна питања развоја личности; аспекти педагошког рада, циљеви васпитно-образовног рада); Нова парадигма у образовању (конструктивизам као теоријско полазиште интерактивне педагогије); Међуљудски однос као основа педагошког рада; Интеракција и комуникација у васпитно-образовној институцији; Образовање усмерено ка ученику и промене у образовној установи; Педагошке компетенције наставника; Поучавање и учење као интерактивно-комуникацијски процес; Интерактивне методе педагошког рада и њихова примена; Интерактивно учење; Педагошки рад одељенског старешене; Сарадња са родитељима и другим учесницима и партнерима педагошког процеса.

Практична настава, вежбе – У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложеној или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Роедерс, П. (2003). *Интерактивна настава: динамике ефикасног учења и наставе*. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета.
2. Кнежевић-Флорић, О. (приредила) (2006). *Интерактивна педагогија*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине
3. Големан, Д. (2001). *Емоционална интелигенција*. Београд: Чигоја штампа;;
3. Милутиновић, Ј. (2011). *Алтернативе у теорији и пракси савременог образовања: пут ка квалитетном образовању*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”;

ДИДАКТИКА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета:

- Упознавање студената са темељним сазнањима и кључним питањима дидактике

Усвајање категоријалних дидактичких појмова и развијање критичког мишљења студената

Исход предмета:

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Познаје и разуме научна сазнања из области дидактике неопходна за ефикасне педагошке интервенције
- Овлада основним професионалним дидактичким компетенцијама
- Примењују стечена знања у васпитно-образовној пракси

Садржај предмета

Теоријска настава – Дидактика у систему педагошких наука. Предмет и задаци дидактике као науке о образовању и настави. Категоријални дидактички појмови. Улога и могућности наставе у развоју личности. Појам развијајуће наставе. Циљ и задаци наставе. Динамика и структура наставе као система: димензије, основе, активности, етапе, чиниоци и елементи наставе. Дидактички троугао. Ученик, наставник и наставни садржај. Активност ученика и наставника у настави. Диференцијација и индивидуализација наставе. Облици наставе: са становишта ученика (фронтални, групни, тандем, индивидуални облик), са становишта наставника (индивидуално и тимско поучавање). Методе наставе, различити приступи и класификације. Методе учења, наставне методе, методе научно-истраживачког рада. Медији у настави (наставна техника и технологија), појмовно одређење, класификација. Медији у функцији мисаоне активизације ученика. Наставни садржаји (наставни план и програм, структура, врсте, теорије о избору наставних садржаја). Основне карактеристике савременог уџбеника. Традиционални и савремени наставни системи. Домаћи радови ученика. Планирање и припремање наставника за наставу. -Мерење и оцењивање у настави (врсте, поступци, инструменти).

Практична настава, вежбе – Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, израда и презентација семинарског рада

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Баковљев, М., (1990), Дидактика, Београд: Научна књига
2. Вилотијевић, М., (2000), Дидактика, Београд: Научна књига
3. Гојков, Г., (2003), Докимологија, Вршац: Виша школа за образовање васпитача
4. Давидов, В.В., (1995), о схватањима развијајуће наставе, сазнавање и настава, Београд: ИПИ
5. Кркљуш, С., (1998), Дидактички диспут (пр. М. Ђукић), Нови Сад: СПДВ
6. Савремени основношколски уџбеник, (пр. Б. Требјешанин и Д. Лазаревић), Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2001.

Руски језик A1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да студент нема никаквих предзнања из руског језика или да се на дијагностичком тесту није квалификовао за неки од виших нивоа.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске граfiје, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, граfiје и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (првих 14 лекција).

Садржај предмета:

Практична настава:

Упознавање са руским фонетским системом, основама морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив јединице и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, садашње време – I и II коњугација, прошло време; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија у складу са темама из прве половине уџбеника (упознавање; изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација различитих земаља, нација, језика, професија, предмета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова, *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь*, Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык*. Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих*, Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта.

Руски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика А1.1

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава познате и свакодневне речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из уџбеника (15-28), у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене деклинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2004.

Грамматика: Р. Маројевић, Грамматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык (под ред. О. Э. Чубаровой), Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих*, Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта

Руски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите са претходног нивоа (А1.1, А1.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања приближно до нивоа А1+ Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у првој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А1+. На крају курса студент би требало да стекне основна културолошка знања о Русији; да може да разуме и користи вокабулар и конструкције и изван контекста уџбеника, често употребљаване изразе у вези са делокругом његових активности, да води разговор о уобичајеним активностима (подаци о себи, својој породици, месту становања, послу, студијама, плановима за будућност, познатим и успешним личностима, и сл.).

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из прве половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: N, L, A, G; редни бројеви, основни глаголи кретања с префиксима; директан и индиректан говор, односна, временска, намерна реченица; изражавање објекта мишљења и говора, времена, места, објекта радње, сличности, правца кретања, поседовања и непоседовања, присуства и одсуства, припадања, количине, жеље, циља, неопходности). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у првој половини уџбеника (биографија, професије, опис личности, породица и породични односи, радни дан, опис града и села, поређење живота и обичаја Руса и људи у нашој земљи, становање, путовање и сл.).

Литература: Уџбеник: В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/Рабочая тетрадь*. Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык*. Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент одслушао претходни курс (A2.1)

Циљ предмета: даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу A2 Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у другој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу A2. На завршетку курса требало би да студент познаје неке културолошке специфичности Русије и Руса, да може да води разговор у вези са уобичајеним и познатим стварима, да уме једноставним изразима да опише своје занимање, блиско окружење и учествује у разговору и преписци на теме које су у вези са задовољавањем његових непосредних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: D, I, промена именица, заменица и придева у множини; глаголи кретања с префиксима; изражавање адресата, неопходности, стања и осећања, правца и места кретања, друштва и инструмента радње, професије, бављења разним активностима, карактеристика човека, квалификације предмета, изражавање просторних и временских односа; директан и индиректан говор; уопштено-лична реченица; зависносложена реченица – намерна, условна, допусна).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/Рабочая тетрадь*. Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык*. Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите основног нивоа (A2.1. A2.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу A2+ према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да развије вештине читања, писања, слушања и говорења приближно нивоу A2+ Заједничког европског оквира за живе језике, да савлада лексички и граматички материјал презентован у првој половини уџбеника и да стекне ширира културолошка знања о Русији и Русима.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника (биографија човека, породица и породични односи, професије, различита интересовања и хобији), у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа (прелазни и непрелазни глаголи, активне и пасивне конструкције с глаголима НСВ и СВ, повратни глаголи, активни и пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење активних партиципа и промена по падежима, њихово место у реченици; пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење пасивних партиципа и промена по падежима, краћи облик партиципа).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика Б 1.1

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу Б1 према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да разуме кључне ставке исказа уколико се ради о јасном и стандардном језику и познатим стварима и догађајима; требало би да може да се снађе у већини свакодневних ситуација ако отпутује у Русију, да може да говори на једноставан и кохерентан начин о познатим стварима и темама које га интересују, да преприча неки догађај, дешавање, сан, као и да изрази очекивање, циљ или укратко објасни разлоге за остваривање неког пројекта или идеје.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника (образовни систем, студије, наука, посао, град, екскурзија, оријентација у граду, градски саобраћај, знаменитости највећих руских градова, живот у граду), у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (степени поређења придева и прилога, дужи и краћи облик придева, компаративна конструкција, изражавање атрибутивних односа у простој и сложеној реченици, глаголи кретања с префиксима – значење и употреба, поређење глаголског вида код глагола кретања, преносна значења глагола кретања; изражавање просторних односа у простој и сложеној реченици).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One*. Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Грамматика: Р. Маројевић, *Грамматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник*, Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Шпански језик A2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу A2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу A2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Личне навике, разлози и мотиви (*porque / para*), пружање савета и давање препорука (*tener que + infinitivo / lo mejor es + infinitivo / va bien + infinitivo*). Презент индикатива правилних и неправилних глагола. Повратни глаголи. Поређење придева, прилога, именица и глагола. Предлози за место. Одређени и неодређени члан. Род именица. Презент индикатива неправилних глагола (*c – zc*). Присвојни придеви и заменице (*este/esta/estos/estas, ese/esa/esos/esas*). Учтивост (*tú / usted*). Правила акцентуације. Глаголска перифраза *estar + gerundio*. Сати. Исказивање намера и планова за будућност (*pensar + infinitivo / ir a + Infinitivo*). Искуства у прошлости (*el Pretérito Perfecto*). Временски маркери *ya / todavía no*. Личне заменице директног објекта. Обезличене реченице (*pronombre se + verbo en 3ª persona del singular o plural*).

Практична настава: Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво A2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање личних навике, разлога и мотива, делови куће и намештај, физички опис људи, односи и сличности међу особама, тражење и пружање услуга, дозвола и изговора, одевни предмети. Говорни чинови поздрављања, представљања скретања пажње, активности у слободно време. Опис екстеријера исхрана и рецепти.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2*. Barcelona: Difusión. 2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual* Madrid: SM 2002.
5. Виња, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига. 1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик A2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу A2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу A2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основна употреба шпанских глаголских времена (*el Pretérito Perfecto, el Futuro Imperfecto el Pretérito Indefinido, el Pretérito Imperfecto*) и начина (*el Imperativo*). Временске одреднице за исказивање радње у прошлости и временски маркери за будућност..Употреба глагола *ser* и *estar*. Исказивање жеља (*me / te/ le / nos / os / les gustaría + infinitivo*). Формулисање претпоставки (*Si + Presente de Indicativo, Futuro Imperfecto*). Употреба глаголске перифразе *estar + gerundio* у прошлости. Личне заменице директног и индиректног објекта.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво A2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање расположења и душевног стања. Делови тела. Исказивање симптома болести. Описивање догађаја, околности особа и предмета у прошлости.. Приповедање и повезивање догађаја у прошлости, исказивање трајања радње. Давање упутстава и инструкција. Временски маркери за будућност. Исказивање будућних радњи и услова.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional 2*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2*. Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual* Madrid: SM 2002.
5. Виња, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Лични подаци (име, презиме, старост, националност...) поздрав; националност, професије. Абецеда. Род именица. Бројеви. Индикатив презент глагола све три коњугације (- ar / - er / - ir); употреба предлога *a, con, de, por, para*; одређени члан; личне заменице. Безлични глаголски облик *hay* и глагол *estar*; суперлатив, неодређени члан; упитне заменице. боје. Показне заменице и придеви; употреба одеђеног члана уз придев; глаголска перифраза *tener que + infinitivo*; глагол *ir*. Глагол *gustar*; присвојни придеви.

Практична настава: Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: изражавање намера, мотива, разлога, склоности, интересовања и потреба, физички изглед и карактер; породични односи, одевни предмети, опис места, градова и држава, клима.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 1. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1*. Barcelona: Difusión. 2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.
- 6.

Шпански језик A1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу A1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу A1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индикатив презенте неправилних глагола; повратни глаголи; прилози за учесталост, слагање у мишљењу, сати; дани у недељи; делови дана. Употреба безличног облика уз заменицу *se*; глаголи *poner* и *traer*. прилози за количину.. *El Préterito Perfecto. Saber + infinitivo*; изражавање учесталости; Приповедање и повезивање догађаја у прошлости; изражавање трајања радње; *El Préterito Indefinido*; временске одреднице за прошлост; глаголска перифраза *empezar a+ infinitivo*; глагол *ir / irse*.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво A1). Теме: навикаме и обичаји, понашање у ресторану; обичаји Шпанаца у исхрани, Описивање села, града, градске четврти; пружање упутстава, склоности и способности, врлине и мане.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional*1. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1*. Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.